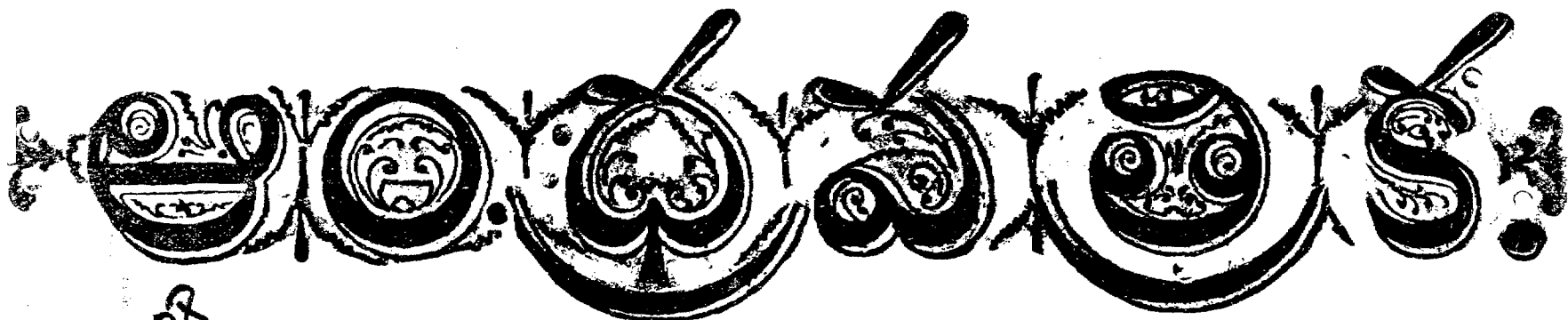

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-8 0-1-8

Telephone No. 544.

310908

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ మేనెల 9-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస శుద్ధ పంచమి ౧.

No 33
సంచిక 33

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావస్త్రములు పొందియున్నది. పంచభాష నీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనమున కలవిధ

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారజోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల తూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవంతిది

ఈమందును దుడ్డుగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్టతాత్వములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

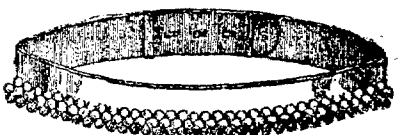

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

వద్యాణములు

చిత్ర విదిత్రపు పనులకు పేరుపొందినది?
వద్యాణములకు, వంకీలకు ఉపయోగించునట్టి

కెంపులుచెక్కిన మోపు
ధర రూ. 40, రూ. 150 వరకు గలను.

బంగారు, రక్తములు యిచ్చిన మహారాష్ట్రము రూ. 15-25 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 ను 15 నువరకును చేయవచ్చును.
మహారి రూ. 12లగును. గజ్జలుగలది 15 ను 80 ను
వరకు చేయవచ్చును. మహారి రూ. 25-50 వరకుగలను.
సవరము బంగారు, మేలైన మణులకు, రత్నములకు
పూచినచేదము.

ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ;

172, ఫుటల మాఅందమైన క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0. వగలరత్నములు, 25, వైశాఖమాసవిధి, మద్రాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

8.5-24 లేది శనివారమునుండి 9.5-24 లేది శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6.15 నిమిషమున రాత్రి
8-80 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్క్రీమింగు సినియర్ ది
ఈగిల్స్ టాలన్స్ మిక్సిల్ భయంకర, థైరస్,
కృత్యములు, ప్రాణముతీయము,
ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల ఆధార్యము, డ్రెడ్ థాన్
సన్ & అన్ లిటిల్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు
7, 8, 9, మూడవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్
గ్రేట్ బాక్సింగు సినియను ది లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్
న్యూసు & కామిక్ కూడ చూపబడును.

విలువయైన సామానులు యినాం

ఒక రూపాయకు 2 గ్రాముల బ్లూటాక్ నిర విక్రయ
వంతుడును. (ఒ. విక్రయ 2 బుద్ధునిరాయును.) ఒకవిసేదమైన
ఫౌంటెన్ పెన్ ఒక డ్రాపరు, ఒక క్లిప్, ఒక డబుల్ పాల్, ఒక
ఒకరబ్బరు. మొదలగునవికూడ ఇతరముగా పంపబడును. స్వా
కాద్దిగ నున్నది తక్షణమే ఆర్డర్ పంపుడు.

ఉత్తరముల ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

THE INDIAN STORE,
15, Nilstone Mitter Street, CALCUTTA

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు లాంపు
పూర్తికెట్టు 18 2-4-0
లేటు 18 0-120
బల్బు 18 0-8-0
సిక్ లైటు స్పింగ్ టూత్ 18 1-8-0
మోదరాది, ప్రకృత ప్రకృతి, రిండ్ లు
ఒక ఎలక్ట్రిక్ డబుల్ 18 0-12-0

మినియోర్ క్లీక్ స్టోర్స్

83, చీనాబాబానోడ్డు.

మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్యగ్రంథములు

సత్యవత్సపాఖ్యానము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు ఈ గ్రంథమును. జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య } 1 0 0	
మేని వదల మది జనింపదు.	
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రనుహజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది } ... 1 8 0	
తిలక్ మహాశయని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా రామణశాస్త్రి విరచితము) } ... 2 4 0	
హిందీబాలగిత్ (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) } ... 0 6 0	
హిందీమొదటిపాఠము డిటా } ... 0 6 0	
శ్రీ గురుభాష్యము అను వేదసారగ్రంథము శక్తిపాటలు, } శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. } ... 0 4 0	
శ్రీమచంద్రిక ... వెల 1-0-0 సటికా ఆఫ్ శబ్దచింతామణి ... 0-12-0	
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0 సంగీత శమంతకమణి ... వెల 0-8-0	
హిందీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీది, మద్రాసు.	

17 వ గోదావరి మండల మహాసభ

ఆలమూరులో సమావేశము

తృతీయ దిన చర్య

స్వాతంత్ర్యప్రకటనముగూర్చి తీవ్ర చర్య

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్వరాజ్యపురి, ఆలమూరు, మే 5:—ఇతరసభ లుండు బనలన కనివారము రాత్రి సభ మరల సమావేశము కాజాలక పోయెను. ఆదివారము ఉదయము 7.45 గంటలకు సభ ప్రారంభింపబడెను. నాయకులలోను ప్రతినిధులలోను శ్రేష్ఠులలోను చాలమంది లోగిరి. ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారును దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారును అయ్యింకి వెంకట రమణయ్యగారును ఉదయముననే మాడుగులకు విశాఖపట్టణ మండల సభ నిమిత్తమై పయనమై వెళ్లిరి. శ్రీయుత ఓడగంటి రామసుబ్బయ్యగారును (నెల్లూరు) విచ్చి కథలులు జాతీయ గీతములు పాడి హృదయరంజకము గావించిరి.

తీర్మానముల బ్రవేశపెట్టక పూర్వము, పూర్వపుదిన ప్రతిభుటనములు రాకుండగలదులకు, అధ్యక్షుడు నిర్దిష్టములైన తీర్మానములను తెలిసికొని తానే ఉపపాదించెను. వివాదముగలవియు, మాట్లాడవలసినవియు అగు తీర్మానములకు ఉపన్యాసకుల పేర్లు ముందుగానే నిర్ణయించెను. ఈయలోచనము లో సాంబమూర్తిగారును అధ్యక్షుడును సంభాషించుకొనుచుండ, మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు లేచి, స్వాతంత్ర్య ప్రకటన తీర్మానము విషయమై సాంబమూర్తిగారు కొన్నిరోజుల నుండి కాన్వెన్సింగు చేయుచున్నారనియు, నిప్పుడు అధ్యక్షునితో ఆయన సంభాషించుట యితరులకు అపహాములు పుట్టించు ననియు, కాబట్టి సభాకార్యక్రమము వెనువెంటనే అధ్యక్షులు నడిపించవలసినదనియు, గంభీరపన్యాసము చేసిరి. అట్టి దేమియు జరుగుటలేదని అధ్యక్షులు బదులు చెప్పెను.

తీర్మానము లుపపాదించక పూర్వము శ్రీయుత కట్ట మంచి రామలింగారెడ్డిగారు సభకు రా లేనందులకు విచారము ను తెలుపుచు కార్యక్రమమును గురించి తమ అభిప్రాయములను తెల్పుచు వ్రాసిన దీర్ఘమైన లేఖ చదువబడెను. అందలి అభిప్రాయమునందు లోకంద సంగ్రహింపబడెను:—

ఆరోగ్యకారణములబట్టి మీ యాహ్వానమును వందనములతో నందుకొన రా లేనందులకు విచారించుచున్నాను. భారత దేశములో జాతీయతయందు ప్రాముఖ్యముగల జిల్లాలలో నొకటియగు మీజిల్లాలోని సభకు రా లేకపోయిన దురదృష్టము, మంచి వన్నె కెక్కిన ఉత్సాహకరనాయకులు డాక్టరు వరద రాజులునాయుడుగారు బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఇట్టివారిని చూడలేని దురదృష్టము సంపూర్ణముగ నాది. అందుకు మన్నింపగోరుచున్నాను.

“.....మధ్యపరగజాలలోను బంగాళమునందును ఉన్న స్థితి నూతనపరిస్థితిని పుట్టించినది. దానిని నూతన దృష్టితో చూడవలెను. ఒకవేళ గవర్నరు మధ్యపరగజాలలో నట్టనభిన మూసివేసినట్లయితే, దేశాభ్యుదయమును గోరు అన్ని పక్షములవారు స్వరాజ్య లేక కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు తోడ్పడవలసియున్నదని నా అభిప్రాయము. స్వరాజ్య వాదుల జయము అంత ఎక్కువగా అనుకొనవచ్చును అనుకొనగూడక పోవచ్చును. నా అభిప్రాయములో మాత్రము మన జాతీయ తలో పెద్ద అంజలలో పెద్దఅంజ వేసినదని నమ్ముచున్నాను. కానివారి అపజయము దేశాభ్యుదయము కన్న వేరుకాదని తలంచుచున్నాను. నే నీమధ్యచేసిన హెచ్చరికలో వ్రాసినవాదములను తిరుగ పునరుచ్చారణకు దొడంగబూనను. “మార్పున క్షిప్రపథని కాంగ్రెసువాదులు”—కాని జీవితముగల ఏ పక్షమైనను మధ్య తగను అనలముగను నుండదు:—ఇట్టి సమయములో స్వరాజ్య పక్షముతో మనోవాక్కురణా కలిసి ఒక్కపై న్యాయము నుండి సమరము నడువవలె నని మాత్రము నేను వాదించును. కాంగ్రెసు, అధికార నర్థముతో పోరాటము నలుపవలెను. అది కాంగ్రెసుయొక్క ముఖ్యోద్దేశములలో నొకటి. ఈ మధ్య తంతి వార్తలను విశ్వసించేయెడల, సర్ ప్రైజ్ కౌంట్ ప్రభుత్వవిధాన యాజమానిగను అన్ని పక్షముల సమపక్షిణాలకుగాను నుండుట మానివేసి ప్రభుత్వసత్కలంబుల ప్రధాన ఎల్లెక్షను ఏజెంటుగా నయ్యెను. ఇంక, జిల్లాకలెక్టరు వర్మరా సభా ర్థి నేటు

ఎల్లెక్షను ఏజెంటును కాన్వెన్షన్లును అయిరి. ఎన్నికయొక్క స్వచ్ఛత ఉద్యోగస్థుల బోకొమ్మవలన చెడిపోవుచున్నది. అట్టిది చట్ట విరుద్ధమును ప్రజానీతివిరుద్ధమును. కావున, మనయొక్క బలమును, దృఢత్వమును, ఓర్పును, కనుగొను తీవ్రపరీక్షగా ఈ యెన్నిక యున్నది. ప్రభుత్వమును జాతీయవాదులును ఈ యెన్నికలో నిరుపక్షములై యున్నారు. లిబరలులు, సామాన్యరకపు హోం రూలర్లు, జాతీయ హోంరూలర్లు, లేక దేశీయమైన రాజకీయసంతతులు ఏదైన అట్టివారితో యిప్పుడు పోరాటముకాదు. ఇది సరిగా ముఖాముఖిని అధికారవర్గముతో పోరాటము. అట్టి సందర్భములో కాంగ్రెసు ఒకపక్షము నహించుటకు సంకోచించునా? లేక నిస్సహాయముగా, ఒంటరిగా కాంగ్రెసులో నొకభాగమైన స్వరాజ్యవాదులను శత్రువులను మార్గొనుటకు కాంగ్రెసు విడిచిపెట్టునా? ఈ విషయము లో మీ మహాసభ తగిన సహాయ కరముగ ఆలోచన చెప్పు ననుకొందును. ఈబక్కు ఎన్నికను గురించి షోరాడి తర్వాత తటస్థులుగ నుండవలసినవచ్చును గనుకను వైకెస్సిన అభిప్రాయము ఒకవేళ కాంగ్రెసు కార్య విధానమును మార్పుచేయవలసివచ్చేట్లుండును. కాని హేతువు నాధారము చేసికొనవలె నని నా యుద్దేశ్యమును.

నిర్మాణకార్యక్రమమును చట్టసభకార్యమును ఒకదాని నొకటి ప్రతిఘటింపవు. జాతీయతగల లోకల్ బోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీలు స్వతేజ నియమితత్వము మొదలగు నితరనిర్మాణ కార్యముల నభివృద్ధిపరచుటలో చాల పనిచేసినవి. మంత్రుల పల్లను కాన్వెన్షన్లను అభ్యంతరములు లేకుండి యుండినయెడల యంతన ఎక్కువచేసి యుండవచ్చు.....జాతీయ పాఠశాలలకును ప్రైవేటు పాఠశాలలకును లోకల్ బాడీలు తమనిధిలో నుండి గ్రాంట్లుయిచ్చుటకు అంగీకరించుటలో బోంబే తేలివైన పని చేసినది. అట్టిమాత్రము మద్రాసులో నిచ్చియున్నయెడల బందరు జాతీయకళాశాల, అంత వన్నె గాంచినసంస్థ, ఏలూకల్ బాడియెనను సంతోషపూర్వకముగా సహాయమునిచ్చే సహాయమును బలాత్కారముగా పోగొట్టుకొనియుండును. జాతీయ పాఠశాలలను ప్రైవేటు పాఠశాలలను ప్రజలిచ్చే పన్నులనుండి తిరుగ కొంతభాగము యిరీతిగా ప్రజలతో ఖర్చుపడవలసినది పొందలేకుండ నుండవు. జాతీయవాదులు కాన్సిలులో అధికముగా నుండియున్నయెడల లోకల్ బాడీలు పెంపకెన్న కా ర్యమును చేసియుండవలెనని పోవు. తమయభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ త్రాగవలసినదని చెప్పే ఏజెంటుగాను నుండవలెనని పోవును. గత ఎన్నికప్రకారము బోంబే కార్పరేషను జాతీయ మ్యునిసిపాలిటీగ మారి, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యవలకులను బహిష్కరించుటకు తీర్మానించుటవల్ల గలిగినరీతిని మరవరాదు, మలకనగ జూడరాదు.

దేశములో జరుపవలసిన కార్యముకన్న కాన్సిలుకార్యము ఎక్కువముఖ్యమని ఎవరును చెప్పరు. లోకల్ బాడీలుగాని నిర్మాణకార్యక్రమములోని ఏకార్యముగాని ఉండేదానికన్న ఎక్కువగా కాన్వెన్షన్ల దేశమునకుబదులుగా నుండవలెనని. అనేక విషయముల సంగ్రహము దేశమైయున్నది. వీటిలో దేనియందును అశ్రద్ధవహించుటగాని ఉపయోగించు మరదేనినైనను నిరాకరించుటగాని జాతీయత త్యము కోరదు.

మనఅభివృద్ధికి ఆటంకములు, బహిష్కరమైనవియు అంత గర్భమైనవియు, చాల కలవు. జాతీయవాదులు కాన్సిలుపక్షాన లంబులుగను కాన్సిలు ప్రతిపక్షానలంబులుగను చీలిపోయినందు వల్ల యీ ఆటంకములు తగ్గవికావు. వివిధమైన పెక్కుమంది గల్లి ఒక నేనయింపు ప్పటికి అది ఒక్కటియే. వివిధవైపుల పోరాటము చేసినప్పటికిని, అదిఒక్కటే. అది ఒక్కటిగా నున్నప్పుడును, నడుపుటయందు ఏకీభావమున్నప్పుడును జయమునకు అవకాశము గలదు.

సంయుక్తరాష్ట్ర లిబరల్ మహాసభాధ్యక్షుడు నిక్సయముగానే అని అనుకొందును. మహాత్మాగాంధీ నిర్మాణకార్య

క్రమమునకే కట్టుపడియుండవలసినదనియు, కాన్సిలువ్యవహారము పూర్తిగా తనకును తనవిశ్రుతుకును విడవవలసినదనియు, కోరెను. అయినప్పటికిని లిబరలులును తలో స్నేహితులందఱును ప్రాతకాన్వెన్షన్లలో పెద్దమెజారిటీ ఉన్నప్పటికిని ప్రభుత్వము ఖద్దరును, పెంపకెన్న పంపకెన్నమును నిర్బంధింపజొచ్చి ప్రభుత్వమును ఆటంకపరుపజాలకపోయిరి. ఇంకను కాంగ్రెసు వారు కాన్వెన్షన్ల బహిష్కారమును వదలనియెడల దీనిని జూచి సంతోషించువారు లిబరలులు, హోంరూలర్లు, జిజ్ఞాసపాత్రి అధికారవర్గమును అయియున్నారు. శత్రువునకును అనుమాన పడు శత్రులకును ఒకగుర్రుసంతోషము మంచినీటి కాజాలదు.

రెజిస్ట్రేషన్ ప్రక్రియను రక్షించుకొనకుండ లేక గవర్నమెంటు నిర్బంధమునుండి తమదేశీయులను రక్షించుటయందు దేమి యుచేయక స్వలాభమునకే వినియోగించుకొనుట చతులలో విడిచిపెట్టిన రెజిస్ట్రేషన్ మూలస్థానములో గాని, శాసనోల్లంఘనమునకు గడంగుటగాని మరియే యితరనిరోధమునుగాని చేయుట తెలివిలేవియగును. మాడుగులలక్రిందట తమ లిబరలువిశ్రులు ప్రభుత్వపుదాడిని బ్రద్దులకొట్టగల్గుదురనియు బ్రద్దులకొట్టి నిచ్చగింతురనియు కాంగ్రెసునాయకులు నమ్మిరి. కాని ఆయాశ విచారకరముగకల్ల యయ్యెను. స్వజనముతో సంరక్షించుకొనుటకుబదులు ఇతరులను నమ్మి రక్షించుమనట తెలివైన నాయకత్వముకాదు. వివేకము అధర్మమైన లేక అపవిత్రమైన సుగుణమే అయియుండవలెను. స్వవైస్యమవిషయములో విధికృత్యము అనునొకటి గలదు. అంతకన్న గొప్పదిలేదు.

తంజావూరులో ప్రస్తుతస్థితియు, గుంటూరులో అననుకూలముగ ఫలించిన పూర్వపుస్థితియు, అధికారవర్గముయొక్క పనిముట్టుగా శాసనసభ నుపయోగింపబడుటవల్ల గల్గిన ఊతకు నిదర్శనములు. మన లోకల్ బోర్డులు రియాక్షనరీ పనులనుచేయు నట్టివిగా ఊతించిపోవుచున్నవి. రాజకీయవైదిలనుమాచేధము మనమందఱకును లజ్జాకరముగానున్నది. జంతుసమృత్తులపద్ధతిని మతచెట్టును కాన్సిలుద్వారా అంగీకరింపబడెను. శాసనసభలు స్వాధీనమునందుంచుకొన్నందువల్ల కనీసము స్వదేశీయులసహాయమువల్లను వారిపేరుతోను జరిగేచెడుగును జరుగకుండజేయగలము. అంతవరకైన అధమము జాతీయమర్యాదను ఆత్మగౌరవమును నిల్వబెట్టగలదుము. పేరునకున్నది నిజముగనున్నది అగు సంపూర్ణ బాధ్యతను అధికారవర్గము భరించేట్లు చేయగల్గుదుము. జాతీయవాదులలో వికమత్యమున్న గాని అట్టిది చేయరుట సాధ్యముకాదు.

స్వరాజ్యవాదులు శాసనసభలను లోకల్ బాడీలకు స్వాధీనపరచుకొనవలెననియు అందువల్ల చేసెడిపనులను ఇంకను చెప్పబడెను.

నేడు ముఖ్యఅవసరమైనది ఏర్పాటు. పాశ్చాత్యదేశములందు విశేషధనము గల్గియు సహప్రచారమును చేయునట్టి సమర్థులై స్థాయిమునుమ్యులను గల్గియు పార్టీ లుండును. అట్టిరీతిగా అన్నివిషయముల చక్కని ప్రచారము జరుగుటకు ఏర్పాటు చేయవలయు నని చెప్పబడెను

హైందవస్థితిలో అనిశ్చితము పురిగొల్పు సమయములో మిసభ సమావేశమగుచున్నది. కాంగ్రెసులోనిస్వరాజ్యపక్షులకున కాని వారికిని మంచియుద్ధము పెరుగునాలని గిలమెంటుచూచుచున్నారని ప్రస్తుతతాటస్థితిలోఅంతపాఖ్యదాయకముగ లేనట్లు స్పష్టము. లేదాకాంగ్రెసువాదు స్వరాజ్యపాటిని అంగీకరింతురా అనిచూచుచున్నారు. జాతీయవాదులు మునుపటివలె చీలిపోయియుండురా అని కూడా చూచుచున్నారు. శాసనసభలు మోడరేట్లకు విడిచిపెట్టబడునా జాతీయవాదులతో నిండియుండునా? మహమ్మదీయుడు జాతీయవాదిగా నుండుట మూసనా? భృగమయొన్నికపరకారము మధ్యపరగజాలలోను బంగాళమునందును ఎల్లెక్కరేటు దృఢముగా నిలబడునా? లేక ప్రభుత్వ నిర్బంధముతో తమవీరులను విడనాడెదరా? మంచి కాలమున నుండేకూడదు లేక నిజమైన ధైర్యము మనకుగలదా? దొరతనము తమవైపునకు ఎల్లెక్కరేటును మరలించుకొనగలదా లేక బాధించగలదా? లాయక్లక్షణి బుద్ధిమతులు తమగుడారమునుండి బయటకువచ్చి ప్రజాభివృద్ధియందు మంచిభాగస్వాములగుదరా? అధికారవర్గముతో భలపరీక్ష కాగుటకు దేశము సిద్ధపడుచున్నదా? ఇట్టిసమయములలో సమావేశమైనపుడు మీరు బరువైన బాధ్యతను తహింపవలసియున్నది. మన భూమియందు గల జాతీయబలములను వికస్యముచేసి బలపరచుటకు మీరు తెలివిగా నిర్ణయింతురగాక.

* * * నెల్లూరు ఘండల సభాతీర్మానము లంగీకరింపబడి ఆచరణలో పెట్టబడినట్లయితే అవి కాంగ్రెసు కార్యములందును అమర్చుటందును అభివృద్ధిపొందుటలో సూ

తనశక్తిని గుర్తించును తత్తదేమి కాంగ్రెసు ఎక్కువభాషా శక్తిగాను ఫలప్రదముగాను అవి చేయును.

తీర్మానములు

స్థానికస్వపరిపాలనమును స్వాధీనపరచుకొనుట

ఈక్రింది తీర్మానములు అధ్యక్షుడు ఉపపాదించెను.

అంగీకరింపబడెను.

1. యెజ్జిపీటూరివల్ల ప్రజలకు గలిగిన నష్టములను కష్టములను విచారించి నివేదికమును ప్రచురించి తగుచర్య తీసికొనుటకు అయిదుగురుకు ఎక్కువగాని ఉపసంఘమును నియమించుటకు జిల్లాసంఘమును ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

2. ప్రతితాలూకా కాంగ్రెసు కార్యాలయములోను ఒకగ్రంథాలయమును చేర్చి అందు హిందూరాజకీయ గ్రంథములను శేర్చి తర్జానువాదులకు ప్రబోధము కలుగజేయవలసినదని తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘములను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

శ్రీయుత బిక్కిన వెంకటరత్నంగారు ఎం. ఎల్. సి. (రామచంద్రాపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు) యాక్రింది తీర్మానము నుపపాదించెను.

“జిల్లాలో లోకల్ బోర్డులను తాలూకాబోర్డు బిల్లా బోర్డు మ్యూనిసిపాలిటీలను కాంగ్రెసు పక్షపాలకులు స్వాధీనము చేసికొనవలసినదనియు వానిద్వారా కాంగ్రెసు ప్రచారమును ఎక్కువగా జరుపవలసినదియు యీసభవారు జిల్లాప్రజలను కోరుచున్నారు.”

దీనివల్ల కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకు బలమనియు, ఒక సెంట్రల్ ఆర్గనైజేషనుండుటవలన లోకల్ బాడీలు తప్పక స్వాధీనము చేసికొనగలమనియు తమ యుపన్యాసమున చెప్పిరి.

శ్రీ దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు ఆమోదింపును నిష్పాదించుచున్న కొన్ని దుర్మయములను చెప్పిరి. తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

బ్రిటిషు వలసదేశముల సరకుల బహిష్కారము

శ్రీ పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు ఈక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

“బ్రిటిషు దీవులలోను వలసరాజ్యములలోను తయారగు వస్తువులను సాధ్యమైనంతవరకు స్వరాజ్యము దేశమునకు వచ్చు పర్యంతము కొనగూడ గలందులకు ఈసభవారు ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.

దీనిపై నుపన్యసింపును, యితరదేశములను ఈతీర్మానములో కలుపనందులకు కారణమును చెప్పిరి. ఇండియాకును బ్రిటిషుదీవులకును సంబంధమున్నది. ఇండియాసామ్యము స్వీకరింపును ఆర్థికదుష్టస్థితి యీదేశమునకు కల్పింపబడి, యీదేశముయొక్క బాగోగుల స్ఫురింపక ఉన్నతత నుండుటచేత చారికి మెలకువ కలుగజేయుటకై బ్రిటిషుసరకులను బహిష్కరింపవలసిన దన్నాము కాని ద్వేష యంతమాత్రములేదనిరి. వలసరాజ్యములలో నల్లవారిని చూచుట అయిష్టము. నల్లవారికి చోటులేదు. భారతదేశ ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమగు పనులు చేయుటబట్టి వలసరాజ్యముల సంబంధమును అందువలన వారి సరకులను నవర్జించినగాని మనసంగతి బోధపడదు. మనయొక్క తేమమునకై మనఆర్థికదుష్టస్థితిని తొలగించుకొనుటకై యీ తీర్మాన ముద్దేశింపబడె నని ఉపన్యాస సారాంశము.

అయ్యుర్వేద భూషణ పేటూరి వాసుదేవశాస్త్రిగారు ఆమోదించిరి.

దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు వ్యతిరేకించిరి. ద్వేషము ఋతీర్మానమువల్ల స్ఫురించుచున్నదనియు, యితరదేశములు అమెరికావంటిది నల్లవారికి స్థానము లేకుండజేయుటచేత యందు లో కలిసి యున్నయెడల తీర్మానమునకు వ్యతిరేకము లేదనియు చెప్పిరి.

సన్నివీను వెంకటకృష్ణారావుగారుకూడ వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి.

భీమలింగమూర్తిగారు అభ్యంతరములకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చినతీర్మాత తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడి ఆమోదింపబడెను.

హిందూసంఘ పునర్నిర్మాణము

ఈక్రిందితీర్మానము విషయనిర్ణయసభలో ఆమోదించినటువంటిది అధ్యక్షునిచే త్రోసివేయబడెను.

“హిందూమతసభ ఉద్దేశముప్రకారము హిందూసంఘమును సంస్కరించి, పునర్నిర్మాణము చేయుట అత్యవసరమని భావించును, ఈమండల ప్రజలను ముఖ్యముగా పంచములను

ఇందువిషయమై వెంటనే పూనికొని తగుప్రయత్నములను చేయవలెనని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.”

దీనిని అధ్యక్షుడు త్రోసివేయుచోట్లు చెప్పెను. నేను విషయనిర్ణయసభ కధ్యక్షుల వహించనందులకు విషాదపడుచున్నాను. ఈతీర్మాన మూలంబులనుసపుడు నేనులేను. కాంగ్రెసు సహాయములేదే హిందువులు సభలు జరిపింపవలసినదని ఒకఆజ్ఞ అవసరములేదు. ఈతీర్మానము వచ్చినప్పుడు క్రైస్తవులు, మహమ్మదీయులు యితరులు యిట్టితీర్మానములనే తీసికొనివచ్చెదరు. కాని యిది కేవలము రాజకీయమైనదియు సాంఘికమైనదియు నగు ప్రశ్న. మీరు అంటరానితనమును తీసివేయుమని చెప్పినట్లయితే అది కేవలము రాజకీయసాంఘిక ప్రశ్న యగును. మీరు వర్ణసంకరవివాహములు హిందువులు చేసికొనవలెనని అన్నట్లయితే అది వేరేవిషయము. కేవలము మతవిషయము. కాబట్టి యీసంబంధములు మీకు తెలియజేసి తీర్మానమును త్రోసివేయుచున్నాను. గుమ్మడికల నామగారు అధ్యక్షుని అభిప్రాయములకు నామోదము వహించెను.

చర్యలోనికి రాకుండ సంగ్రహముగ జెప్పితిని గనుక ఇంక రూలింగు మార్చనని అధ్యక్షుడనెను. సుబ్బారావుగారు తనఅసమ్మతిని తెల్పుచున్నా ననెను. విషయనిర్ణయసభలో తీర్మానింపబడిన తీర్మానమును అధ్యక్షుడు స్వయముగా త్రోసివేయుట పలువురు నా తేసింప జొచ్చిరి.

భీమడిపాటి సత్యనారాయణగారు, పూర్వపు దినసభలోనుండి వెడలిపోయినప్పటి నుండియు సభకార్యక్రమమున పాల్గొనకండి, ఇప్పుడు తిరుగ వేదికపైకివచ్చి తమయసమ్మతి నిట్లు తెల్పిరి. కాన్సిల్మ్యూషనలుగా యీతీర్మానమును అధ్యక్షుడు త్రోసివేయు మాట్లాడుట అని అడిగిరి. ఈతీర్మానము విషయనిర్ణయసభలో ఆమోదింపబడెను. సభాధ్యక్షుడు విషయ నిర్ణయసభకు రాక తన అధికారములను మరియొకరిచేత బెట్టెను. (డాక్టరు బ్ర. సుబ్రహ్మణ్యంగారు జిల్లాసంఘాధ్యక్షుడు అధ్యక్షుడతహించెను). కాబట్టి యీతీర్మానించుట ఆవిషయనిర్ణయ సభాధ్యక్షుని మాన్యతలేవలనవంటి దని ఒక కారణమును, కాన్సిల్మ్యూషను ఒప్పుకొనదని రెండవకారణమును, ఆచారము కాచని మూడవ కారణమును చెప్పి సభాధ్యక్షుని పునరాలోచన ముచేయవలెనని కోరిరి.

సభాధ్యక్షుడు దంగీకరింపక అసమ్మతిని రికార్డుచేసిరి.

ప్రచారకులకు సలహాలు

ఈక్రింది తీర్మానము శ్రీశణిశర్మ లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారిచే ఉపపాదించబడి శ్రీ గుమ్మడికల సుబ్బారావుగారిచే నామోదింపబడెను. కంభంపాటి లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు మల్కాల గోపాలరావుగారు అనవసరమని ప్రతిపాదముగ మాట్లాడిరి. డాక్టరు బ్ర. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఉపపాదకుని తరపు ఆక్షేపము ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

“భారతదేశప్రజలను స్వరాజ్యప్రయత్నముపట్ల సుముఖులను జేయుటకు వారియందు బాతీయాశయములు ప్రబలుటకును ప్రచారకు లీక్రింది విషయములను గమనించి యాపద్యతులను ఆదరించవలసినదని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(1) ప్రతి గ్రామమునందును వారమున కొకసారియైనను సభలను సమావేశపరచి ప్రతికలయందు గలవిశేషములను ముఖ్యముగా భారతదేశమునకు సంబంధించినవిషయములను విశదపరచుట.

(2) భారతదీవులయొక్క వర్ధంతులను జరుపుట.

(3) గ్రామములయందు అంటురోగములు వ్యాపించినపుడు ఇతరదీవులకు కష్టములు వాటిల్లినప్పుడు గ్రామములకు సేవజేసి వారియనురాగమును సంపాదించుట.

గ్రామములయందు పరపతిసంఘములను స్థాపించి గ్రామస్తుల అభివృద్ధికి తోడ్పడుట.

(5) పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించుట అందు సాధ్యమైనంతవరకు రాత్రిపాఠశాలలు పఠనము మొదలుపెట్టయములచే ప్రబోధము కల్పించుట.

(6) మేజిక్ లాంటివై ప్రదర్శనములచే బోధించుట.

(7) సాధ్యమైనంతవరకు పంచాయితీ లేర్పరచి అన్ని విధములగుతగాయదాలను పరిష్కరించుట.

(8) కరఫలముల నచ్చొందించి జనబాహుళ్యమునందు పంచిపెట్టుట ప్రబోధకరమును భారతాశయదోహకరములగు బొమ్మలను వివిధగా ప్రచురించుట.

స్వాతంత్ర్యప్రకటనము

డాక్టరు బ్రాహ్మశ్రీస్థుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

“బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములలో హిందూదేశమునకు తావులేదు కావునను, స్వేచ్ఛ భగవద్దత్తమును సాక్షు కావునను హిందూదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుటయే కాంగ్రెసుయొక్క పరమావధి యని, స్పష్టికరింప వలసినదని జెల్లాం కాంగ్రెసువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు” ఉపపాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి. ఈమాదిరి తీర్మానము నిరుటి సంవత్సరము రాజోలు మహాసభలో వచ్చినది. అప్పుడు పెద్ద చర్య జరిగినది. అధ్యక్షుడైన వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి సలహాపైని తీర్మానము ఉపసంహరించుకొనబడెను. ఈ తీర్మానము నంగీకరింప జూచువారు తమ విధిని, శక్తిని గురించు కొనవలసియున్నది. నేను రాజోలు సభలో మాడ నిదియే చెప్పినాను. సమ్మతులు! ఎక్కువ వచ్చినవాడేనా అను ప్రశ్న నాకు లేదు. కార్యచరణ చేయువారే లెక్కలోనికి వత్తురు. స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము చేసినప్పుడు ఎవరో ఆత్మసమర్పణము చేయువారు ప్రాణమును భారపోయువారు కొద్దిమందియే ముందుకు వచ్చి స్వాతంత్ర్యమును జెల్పొల్పుదురు. ప్రాణముల నర్పించువారే ఈతీర్మానమునకు వోట్లు యివ్వవలెను. తీర్మానము వీగిపోయినను గెల్సినను దానితో నిమిత్తములేదు. ఈనిరుత్సాహపు రోజులలో నిట్టి తీర్మానముయొక్క అవసర మేమిటదు? ఇది అనుచితము అని కొందఱు వ్యతిరేకముగ చెప్పనచ్చును. నేడంటే నిరుత్సాహముండవచ్చునుగాని 84 జెలలో గొప్ప ఉత్సాహపు రోజులు మనకు రాగలవు. ఈ తీర్మానమునందు స్వాతంత్ర్యమును యీనివిషయములో స్థాపించవలసినదని లేదు. ఇంక 3 మాసములకు వచ్చే జెల్లాంకాంగ్రెసువారిని స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుట పరమావధి అని చెప్పవలసినదని కోరుచున్నాము. జయపజయములకై ఈతీర్మానము మీయెదుట పెట్టియుండలేదు. మీయొక్క ధనమును ప్రాణమును సర్వమును మీరు త్యాగము చేయ తయారుచేయుటకు మాత్రమే యీ తీర్మానముపెట్ట నుద్దేశింపబడెను. ప్రాణము నర్పించువారే త్యాగమూర్తులు. ఏత్యాగమైతే అందరప్రజలను తన పై పునకు త్రిప్పుకొనుకో అదియే మహాత్యాగము. కావున తీర్మానముయొక్క అర్థమును చక్కగా తెలిసికొని విధిక్యత్యమును గుర్తించుకొని సమ్మతుల నియ్యవలసినదని కోరుచున్నాను.

శ్రీ మొసలకంటి తిరుమళరావుగారు తీర్మానమామోదింపును సమ్మతులేచ్చి విషయమునందు ఉపపాదకునితో నేకీభవించుచు ఇప్పుడు ఆసియా, యూరపులకు విజ్ఞానమునందు సామర్థ్యమునందు, యుద్ధమునుచున్నట్లు మీదుగుర్తింప వలసియున్నది. ఈపోటీలో ప్రాచ్యప్రపంచ మభివృద్ధి జెందుటకు మన విజ్ఞానమును, బలమును, దేశసాంప్రదాయమును అభివృద్ధిచేసి కొనవలెనని మీరు గుర్తించియుండవలసినది. అట్టిప్రయత్నములు కొరవడుటచేతనే శ్వేతప్రపంచమునందు మనభారతదేశదేశమునకు తావులేదు. ఎంతసేమయినా భారతీయులు చూడబడుచున్నారో మీరే ఆలోచించుకొనుడు. జపాన్, రష్యా లకు యుద్ధము జరిగినప్పుడు జపాన్ గెల్సినప్పుడు, హిందూదేశము సానుభూతి గల్గియుండెను. ఇందుకు కారణము ప్రాచ్యదేశముగనుక కొరవడిన ఆత్మగౌరవము సంపాదన చేసెను. ప్రతివారును జపానునెడల అభిమానము చూపించిరి. మన ఆదర్శములను, సాంప్రదాయములను, ఆచారములను, విద్యను, యిట్టివేనిని ఘోషపడియులు పరిపాలించినప్పుడు నశింపుచేయలేదు. కాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము స్థాపించబడిన తీర్మాన మనవి నశింపు అగుటయు, వారి విజ్ఞానము, విద్య, సాంప్రదాయములు కలుగుటయు జరిగెను. ఇట్టికారణముల బట్టి బానిసత్వము ననుభవించవలసి వచ్చుచున్నది. కావునబ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందు హిందుదేశమునకు తావులేదు.

శ్రీ కంభంపాటి లక్ష్మీనరసింహసోమయాజులు గారు యాక్రింది సవరణ నుపపాదించిరి.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములలో భారతదేశమునకు తావులేదు. కావున అహింసాపద్ధతులేని భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమును జెల్లాంకాంగ్రెసులో ప్రకటించవలసినదని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

దీనిని ఉపపాదించుచు త్యాగమును గూర్చి విశేష హెచ్చరిక జేసెను.

శ్రీ పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు ఆమోదించిరి. అసలు తీర్మానమునందు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య స్థాపనము పరమావధిగ చెప్పబడెను. సంరక్షణ తీర్మానమునందు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించెయ మని చెప్పబడెను. ఎప్పుడోఅప్పుడు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటన చేయవలసియున్నది. ఒక దానిని నశింపుచేయవలెనన్నపుడు నిర్మాణకార్యమును చేయవలెను. ఖడ్గదగ్ధరించవలసినదన్నప్పుడు విదేశీయులను బహిష్కరించుచున్నారు. కా

బట్టి నిర్మాణమును బహిష్కారమును జరుగుచుండును. ఉన్న ప్రభుత్వమును తక్షణమే త్రోసివేయవలసినదని చెప్పటకు హక్కులేదు. మరియొకప్రభుత్వమును నిర్మాణముచేసిన గాని ఉన్నదానిని త్రోసివేయలేదు. స్వాతంత్ర్యము, స్వరాజ్యము, అనన్తమో మహాత్ముడు నిర్వచించక దానియవసరమువచ్చినప్పుడు ఆలోచించవచ్చుననిరి. స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించవలసినది అనుటలో అది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కావచ్చును, బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరస్వాతంత్ర్యము లేక బహిష్కరణ కావచ్చును, చోంరాలు లేక ముసరాజ్యముల స్వాతంత్ర్యము కావచ్చును. ఏదనుకో చెప్పలేము. అది యిప్పుడు నిర్ణయించుటలేదు. స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించవలసినదని అడుగుటలేదు. ఈ ప్రకటనము లో అహింసాపద్ధతులైన ప్రకటించునని చెప్పచున్నాము. బెల్గాం కాంగ్రెసు పరిస్థితుల ననుసరించి చేయవచ్చును. లోకమాన్యుడు పరలోకగతుడైనప్పుడు నిరుత్సాహము కల్గినచో నాసిండువారెవరో అనుసందేహములు కల్గినవి. కాని సాత్విక శక్తి ఉట్టిపడినది. దినదినప్రపంచమాన మగుచున్నది. జయము నిశ్చయము.

శ్రీమల్లాల్ గోపాలరావుగారు (పితాపురం) వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు మతసాంఘిక ఆర్థికాధిపత్యముల స్వాతంత్ర్యము పొందలేనప్పుడు స్వాతంత్ర్యమునది తలపెట్టగూడదనియు, సభవారందరను ప్రాణములునిజముగా అర్పిస్తామని వ్రాస్తే వ్యతిరేకముగ నుండుననియు అట్లుచేయలేదు గనుకనే తీర్మానములకు ప్రతిహేతుడనగుచున్నాననియు, ఉత్తరకుమారప్రజ్ఞలు చెప్పితే లాభము లేదనియు, చెప్పిరి.

ఆజావాటూరి వాసదేవశాస్త్రిగారు ప్రతిహేతులగునందుచు నిట్టిబలాత్కారపు చావులకు అధికార మియ్యమనియు, పరమాపధి పెట్టిన మహాత్ముడై యితరమహానాయకులే దీనివిషయమై ఆలోచించి ఏర్పాటుచేసిరి.

శ్రీదువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు, జిల్లాపరిస్థితుల నెరిగి యిట్టి తీర్మానముల చేయవలెననియు, నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఏకీకృతమని పూర్తిచేసినను స్వాతంత్ర్యము కలిగినట్లైయినయు కనుక ప్రతిహేతుడనగుచున్నానని చెప్పిరి.

దేశబాంధవి దువ్వూరిసుబ్బయ్యగారు సవరణామోదింపును ప్రాంతాంతరపరిక్షకు తాను నిలబడుచున్నానని హెచ్చరికచేసెను.

శ్రీ యరమిల్లి జగన్నాథశాస్త్రిగారు ప్రతిహేతులగు మాట్లాడిరి. కాంగ్రెసు విధానమునకు యీ తీర్మానములలోనిది అశాస్త్రీయమని మొదటి ఆక్షేపణచెప్పిరి. ఏపద్ధతినీ లక్ష్యమునందు పెట్టుకొనినడుండున్నామో దానికి విరుద్ధముగా నడుచుకొనుచున్నామని ఆయననాదము. కాకినాడలో మండలసభ జరిగినప్పుడు యిట్టి తీర్మానమే సాంబమూర్తిగారు తీసికొనివచ్చినప్పుడు తాను వ్యతిరేకముగ నుంటినియు, రాజ్ కోలలో సభ జరిగినప్పుడు మరల దీనిని ప్రవేశపెట్టినప్పుడు కూడ వ్యతిరేకముగ నుంటినియు, కాని అది ఉపసంహరించుకొనబడెననియు, కాంగ్రెసు ప్రభుమూర్తియైన స్వరాజ్యమని యిప్పుడున్నట్లుగానే యుండిన బాగుండుననియు, చెప్పిరి.

శ్రీ గాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారు మహాత్ముని విధానమునందు ఏమైన విశ్వాసమున్నయెడల యీరేండుతీర్మానములను త్రోసివేయవలసిన దనిరి.

శ్రీమతి పొణకాకనకమ్మగారు (కెల్లూరు శ్రీలకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిని) సవరణామోదింపును, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రకటనము తీవ్రతో ద్వేషముగ గుర్తించవలసినదనియు, కోట బురుజులపై పతాకముల నెగురవేసి విజయలైన వీరులు వీరమతలు సంతతివారమైయుండి ప్రాంతాంతరమునకు వెనుదీయని వారమైయుండి యింక ఎప్పుడో చూడామని చెప్పట తమ అధిమాధమస్థితిని గుర్తించుచున్నారనియు, గుర్తించియున్నయెడల రకుపాదుమమును దేశసేవచేసి చూపింపవలసినదియు పట్టితీర్మానములవలన లాభములేదనియు చక్కగ నుపన్యసించి స్వాతంత్ర్యప్రకటనము నిష్కర్షగా చేయవలసినదని ప్రార్థించెను.

శ్రీమతి ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారు తీర్మానములకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. తగిన తరువాతలే తమనియు నిష్పాతికింకను విడిచిపెట్టయే ఉపయోగించుటకుండు తప్పుశక్తి నెల్లు చూపింపగలరనియు, వెనుకటి బాక్లోలివగైరా చరిత్రయు చెప్పిరి.

శ్రీ యత అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు తీర్మానములకు ప్రతిహేతులగు నుపన్యసించిరి. చచ్చిపోవడము, యా ప్రగల్భములు చెప్పకొనుట యిక్కడినున్నకాదనియు, యీ ఉద్యమములో ఎప్పుడైతే కాలకైక్తివాకో ఆనాటినుండియే చావునకు తెగించిరనియు, కాంగ్రెసు పరమాపధిని మార్చుటకు ప్రాణము నర్పించు మహాత్ముడాలిగారుకూడ కాకినాడ కాంగ్రెసు

లో ఒప్పుకొనలేదనియు, కాకినాడకాంగ్రెసు అంగీకరింపలేదనియు, ఇప్పటికికూడ గాంధీగారు మార్పుట కిష్టపడలేదనియు చెప్పిరి. అహింసాపద్ధతులైననే తాము నడవవలసినదనియు, “స్వరాజ్య” నిర్వచనము చేయుటను గురించియు నిర్మాణకార్యము ప్రాముఖ్యమును విస్తరించి చెప్పిరి.

శ్రీ యత బులుసు సాంబమూర్తిగారు సవరణను బలపరచుచు నిట్లుచెప్పిరి: కాంగ్రెసు మతసూత్రమునందు మాట మార్పు అవసరమని చర్చింపబడెను. అట్టి స్వరాజ్యపద్ధతి మాని వేయవలెను. 1921 లోని పరిస్థితులు నేఱు, ఇప్పటి పరిస్థితులు నేఱు. ఆనాటిపరిస్థితులు ప్రారంభస్థితి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఏమైన గౌరవముగ చూచునేమోయని మనదేశమునెడల కొంత సూయముచేయునేమో అని, అభిప్రాయ ముండేది. కాని యిప్పుడు భారతీయులకు బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరములో ఫలమేలేకుండ చేసినట్లుకా, కనడాలోను, ఆస్ట్రేలియాలోను కన్యాలోను నింకను ఇతర ముసరాజ్యములందు జరుగుచున్న చర్యలను తెలిసికొన్నయెడల, హిందూదేశమునకు బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరము లో తావులేదన్న విషయములో ఏమి ఆక్షేపణమున్నదని అడిగిరి. కాబట్టి యిప్పటి యీకారణమువలన స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటన చేయగోరినందుకు ఏమి అభ్యంతర మున్నదని అడిగిరి.

“అహింసాపద్ధతులు” అని సవరణలో నున్నది. కాని అసలు తీర్మానములో లేదనియు, ఆమాట స్పష్టీకరించునప్పుడు ఆ తీర్మానమునకు తాము వ్యతిరేకమనిచెప్పిరి. పన్నులు చెల్లింపక పోవుట తలపించినతర్వాత స్వాతంత్ర్యప్రకటనములు (కాశేశ్వరరావుగారు చెప్పినదానిలో నున్నది.) పారబాటు అభిప్రాయమనియు, స్వాతంత్ర్యప్రకటనములేకుండ పన్నులు ఎగవేయుట ఉండదనియు, స్వాతంత్ర్యమునది బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరతమై యుండనేరదనియు, లోకకళ్యాణమునకు స్వరాజ్యస్థాపనము కావలసియున్నదనియు, స్వాతంత్ర్యము లేనప్పుడు పరాధీనుడవై యుండవలసియు, పరాధీనుడవైతే స్వరాజ్యమునకు తగవనియు వాదించిరి. స్వరాజ్యప్రకటనము చేయుచు బెల్గాంకాంగ్రెసునకు సిఫార్సు అప్పుడు యావత్తు భారతదేశ ప్రతినిధులను ఒప్పించి హిందూదేశమునకంతకు ప్రకటనము చేయవలెను గాని యీ ఒక్క ఆలమూడుగో ప్రకటనముకాదని చెప్పిరి.

శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు ప్రతిహేతులగు మాట్లాడిరి. స్వరాజ్యప్రాప్తికి కాసనోల్లంఘనము అంగీకరింపనివారు వచ్చి యిట్టితీర్మానములపెట్టుట వింతగా నున్నదనియు, స్వరాజ్యప్రాప్తికి ప్రాణములర్పించుటకు ప్రభుమండననియు, కాని స్వరాజ్యము చచ్చిపోవుటకు గాదనియు, తీర్మానము లోకదారి, చావులచెప్పకొనుట ఒకదారి, ఇదేమి అర్థము లేదనియు, యుద్ధరంగములోకి వెళ్లి చచ్చుట మగతన మనియు స్వాతంత్ర్యప్రకటనమనగా ఎవరును విశదపరచరనియు, పార్లమెంటు తయారుచేసికొని పిదప స్వాతంత్ర్యప్రకటనము చేయవలసినదియు, నిన్నటివరకు భీమలింగమూర్తిగారు ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నవారు యిప్పుడు ఉపహేమింపవచ్చి రనియు, మాటలుచెప్పట సులభముగాని కార్యాచరణ చేయుట దుర్లభమనియు చెప్పిరి.

తనకేసోత్తి ఏడో చెప్పినందుకు భీమలింగ మూర్తిగారు లేచి నాయుడుగారిని ఉపసంహరించుకొనవలసినదని చెప్పమనినదని అభ్యర్థించి కోరిరి. కొంతతనవు అయినతర్వాత పెర్సనల్ రిఫరెన్సు చేయలేదనియు, భీమలింగమూర్తిగారు ఏమి చెప్పానను సరే ఆయన గుట్టుఅంతయు నిప్పుడు బహిరంగ సభలో చెప్పెద ననియు, అభ్యర్థులు పెర్సనల్ రిఫరెన్సు చేసితిని గనుక ఉపసంహరించుకొనమని రూలింగుయిస్తే అట్లే చేసెద ననిరి. వాగ్వాదము గందరగోళము పెరుగకుండ అభ్యర్థులు దీనిని అంతరింపజేసిరి.

డాక్టరు కులబ్రహ్మణ్యముగారు చేసిన ఆక్షేపణలన్నిటికి సమాధానము లొసంగిరి. ముఖ్యమైనది ఆయన తీర్మానములో “అహింసాపద్ధతులు” లేనందువలన అంగీకరింపరనట పారబాటుఅనియు, కాంగ్రెసుపద్ధతినిగురించి ఇందు చెప్పకపోవుట వలన యిప్పుడున్న పద్ధతియే యుండుననియు, యిట్టి ప్రమాదకరమైన ఆక్షేపణ చేయవలదనియు కోరిరి.

అభ్యర్థుడు తన అభిప్రాయమును చెప్పవలసినదని కొందరును, అంతోష్టపస్యానములో చెప్పవచ్చునని కొందరును, ఆయన యిచ్చమని కొందరును అభిప్రాయము వచ్చుచుండ, అభ్యర్థుడు డిల్లీ ఇంగ్లీషున ప్రతిహేతులగు నభిప్రాయ మిచ్చెను.

తీర్మానములకు అనుకూలముగను ప్రతిహేతులగునవి త్రుణుచేసిన ఉపన్యాసములు మిగల ఆనందకరమైనవి. ఏసభలో వైన యీవిధమైన చర్చ చినుట యిదియే ప్రథమము. ఈవిషయ

మే కాంగ్రెసు యెదుట రెండుపాటు వచ్చినప్పుడు నేను లేకపోతిని. కైలులోనుంటిని. మీరందఱును దేశభక్తులు. మీలో చాలమంది కైలుకు వెళ్లినవారనియు, యింకొకపార్శ్వమును వెళ్లినందులనియు, పార్శ్వములర్పింప సంసిద్ధులనియు తెలియును. కాని మనచర్య, విచక్షణముబట్టి అవసరమునుబట్టి ఉండవలెను. నేనీ ప్రభుత్వమునకు విత్తుడను గానని మీ కందఱు అకు తెలియును. ఈ నెలఖిరులో పున మరల కైలుకు వెళ్ళుటలో నున్నాను. అయినను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకము గనున్నను కారణములు యిచ్చుట విశదపరచి యుండలేదు.

ఈదేశముపై అల్లెగొండరు దండయాత్రనెసే నప్పుడు విశేషదరిద్రాత్మ్యమెదిరించు శక్తి భారతదేశమునకు పోయినది. పృథ్వీరాజు మహ్మద్ గోరీని 5 వ పర్యాయము ఓడించి పంపినప్పుడు మనసామర్థ్యము సంపూర్ణముగ చెక్కులే పోయెను. ఇప్పుడు పర్యవసాన మేమనగా, ఎక్కువలముగల్గిన యేజాతి యైనను మనలను సులభముగా జయించును. మనము క్షీణించి పోయినాము. అందువలన ఏ ప్రభుత్వముమీదను యుద్ధముచేయలేము. అందుచేతనే యీదేశమునకు స్వేచ్ఛ సంపాదనకు దౌర్జన్యరాహిత్యవహానిరాకరణమును మహాత్మాగాంధీ మనకు బోధించెను. తప్పొబిష్ట, మనము కోరనీ, కోరకపోనీ, మన విప్పుడు బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరములో నుంటిమి. బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరములో మనము అస్పృశ్యులము కామని ఎవరు వాదించుట. ప్రభుత్వము మిక్కిలివిస్తారముకే కిగలిగిన దైనప్పటికిని వానితో డెబ్బలాడి స్వేచ్ఛను తిరుగ సంపాదించుటకు మనము సిగ్గు యిందుకొంటిమి.

బర్మోలి తీర్మానము చేయనిపక్షమున యీపాటికి ప్రభుత్వమును మనయిచ్చకు తలను వంచేట్లు చేయగలియుండును. మనకుబలమున్నది. ప్రభుత్వముయొక్క బలహీనతయు మనకు తెలియును. అనగా, మనవిభేదము ప్రభుత్వముయొక్కబలము. స్వరాజ్యమును సంపాదించి ప్రభుత్వమును ఓడగొట్టుట విక్కిలి కష్టమని నాకు తోచదు. ఎంత వ్యవధిలో అనేచిత్తే ఉండును. కానియెడల మీరెవరును కైలుకు వెళ్ళియుండరు. బ్రిటిష్ ప్రాంతాంతరములోనుండుటకు యింకను యితరకారణములు గలవు.

ఇప్పుడు మనకు ముగ్గురు శత్రువులు కలరు. జపాన్ వారు, రష్యావారు. పార్ ఇస్లామువారు. నాగపురములో అఖిలభారతజాతీయోపసంఘము సమావేశమైనప్పుడు నేను మాయూరుకు వెళ్లిపోవుచుండగా బొంబాయిలో ఒక జపాన్ పెద్దమనిషి కన్పించి భారతదేశములో వారికి ఉన్న ఆశను నాకు చెప్పిరి. కాని అట్టి ఉద్యమములో నాకేమి జోక్యములేదు. అది నాకెప్పుడును యిష్టములేదని మీ కే తెలియును. రష్యాఉద్దేశమేమో మీకు తెలియును. పాక్ ఇస్లాములవలన మరియొక ప్రమాదమున్నది. కాని యీమధ్య జరిగిన సందర్భములు యిట్టిభయకారణమును తగ్గించినవి.

హిందూదేశముమీద దండయాత్ర వచ్చినప్పుడు మహ్మదీయ ప్రభుత్వముతో తానుపోరాడుదునని మన నాయకుడైన మహమ్మదాలీగారు కూడ చెప్పినారు. నేడు జపాన్వలన రష్యావలన ఎక్కువభయముగ్గా నున్నది. వారిపని మహాప్రళయముగానున్నది. ముఖ్యముగా, జపాన్ తనసరకుల చెలూకుకొరకు హిందూదేశము నుంచుకొనగోరుచున్నది. జపాన్ మంచి తెలివైనదేశము. దానియుద్దేశము యుద్ధముచేయవలెనని కాదు. హిందూదేశమును పర్వతస్థలముగా చేసికొనుచుమని, జపాను సామ్రాజ్యపుట్టాకే. బ్రిటిష్వారి యాశక్తిన్న అధికము. బ్రిటిష్వారి యాశలు మిన్నముట్టినవి. ఇప్పుడు వానికి వివాశస్థితి కల్గుచున్నది. ఐర్లండు దాదాపుగా స్వేచ్ఛగానున్నది. సాట్లండు స్వేచ్ఛను పొందగోరుచున్నది. త్వరలోనే కనడా ఆస్ట్రేలియా మొదలగు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యదేశము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందగోరుచున్నవి.

ఇంగ్లండు కామకొనెల్లకు అంగీకరింపకపోతే ప్రపంచములో ఎక్కడను ఇంగ్లండు ఉండదు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము కామకొనెల్ల అఫ్ నేషన్సు అయినట్లయితే భారతదేశమునకు అందు తావుగలదు. కడపటికి, భారతదేశమునకు కామకొనెల్ల అఫ్ నేషన్సులో సమానవాటాతనము యియ్య నంగీకరింపక పోయినట్లయితే, అప్పుడేమి చేయవలెనో విచారించుటకు కాంగ్రెసు నాయకులకు విడిచిపెట్టెనము. జపానువారి పన్నాగములను చూచి ఇంగ్లండు భయపడుచున్నది. అందువలన నే సింగ్ పూరును నావికాదళ ముండుస్థలముగ వేయగోరుదురు. మనము కూడ యీరెండవ యజమానునిచూచి బాగ్రతపడవలసి యున్నది. నేడు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము చచ్చిపోయినట్లయితే గోకేష భాగ మనకుండును. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో నుండు నేనెంతయు గోరుటలేదు. కాని మనమంచికే, మనము బ్రిటిష్

సామ్రాజ్యములో సమానహక్కుగల్గి హక్కులూ నంగీకరింపవలెను. కావున, యీస్వాతంత్ర్యప్రకటనము తెలివైన పనికాగ్ని మననాయకులు ఊహించుచున్నారు. కాబట్టి యీతీర్మానమునకును సవరణకును నేను ప్రతిహతుడను.

రా బో పు ముండల సభ

ను కొత్తపేట తాలూకాలో జరిపింపవలసినదని జాజువీరన్న గారును గోడేటి వెంకట్రావుగారు కోరిరి. సభవారు ఆ కోరికను అంగీకరించిరి. ఇప్పటికి 12 ఘంటలైనది.

బహుమతులు

నూలుపడకుపోజరిగినది. ఆపోటీపరిక్షను చూచుటకు డాక్టరు బ్రహ్మశ్రీస్వరూపుల సుబ్రహ్మణ్యముగారిని (శ్రీమతి పౌరాకా కనకమ్మగారిని న్యాయాధిపతులుగ నియమింపబడిరి. ఈ క్రిందివారికి బహుమతు లొసంగుటకు తీర్మానించిరి. వారికి కొంతసాము బహుమతిగా నియ్యబడెను.

- 1. నన్న భద్రద్రమ్మగారు 2. మద్దూరిసుందరరామయ్యగారు 3. స. నరసింహరాజుగారు 4. అడ్డూరి తిరుపతిరాజుగారు.

జట్టల ప్రదర్శనములో ఆమలాపురము గాంధీపరిశ్రమాలయంవారికి బహుమతి యియ్యబడెను.

నేతపరిశ్రమను నిపుణతతో చూపిన కెట్టి బల్లి కులస్థులు బొక్కానుబ్రహ్మణ్యంగారికి ఒక బహుమతి యియ్యబడెను. చక్కనినూలు స్వయముగా తయారుచేసి ప్రదర్శనమునకు పంపిన ఈ క్రిందివారికి బహుమతు లీయబడెను. 1 శ్రీమతి బిక్కిన లక్ష్మీవెంకటసుబ్బమ్మగారు (శ్రీ బిక్కిన వెంకటరత్నం చౌదరి ఎం. ఎల్. సి. గారి భార్య) 2. అడపాక వెంకటస్వామిగారు

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులైన వన్నేటి సత్యనారాయణగారు పచ్చినవారందరికిని యేర్పాట్లుచేయుటలో శ్రద్ధతీసికొని పని చేసినవారందరికిని వందనము లర్పించిరి. ముఖ్యముగా ఈ సభ జనుప్రకముగ నింతవిరివిగల ఏర్పాట్లచేసి భోజనసకతులగుదుపాయములు చేయించినవారు పెదపల్లి జువీందారంగు శ్రీరాజా పతేలుఖానా రామస్వామిగారికిని వారి తమ్ములగు సుబ్బారావుగారికిని వారి కుటుంబమునకును సంతోషమును తెల్పుచు వందనము లాచరించిరి.

ప్రతినిధులతరపున ఆహ్వానసంఘమువారిని ఐచ్ఛికభటులను వారుచేసిన కార్యములకు ఆనందమును కనబరచుచు వందనార్పణములు జేసిరి.

అంతట అధ్యక్షుడు తమ అంత్యోపన్యాసమును చేసి 1.10 గంటలకు సభను ముగించెను.

అంత్యోపన్యాసము

అంత్యోపన్యాసమును మాతృభాష తమిళములో చేయవలచిననియు, ఇంగ్లీషున యదివరలోవలె మాట్లాడ నిచ్చలేదనియు, తమిళమునందు మాట్లాడిన తమదేశస్థులకు సంతోషమైన గూర్పుదుననియు, కావున తమిళపదలినదని కోరుచు ఉపన్యసింపవోదగిరి. పండిత కావ్యకంఠం గణపతిశాస్త్రిగారు ఆంధ్రమున ఆయుపన్యాసమును జెప్పిరి. ఆయుపన్యాస మిచ్చుట క్లుప్తముగ చెప్పబడెను.

అనేకన్నే హితులు నేను తమిళదేశస్థుడనై యుండి ఆంధ్రజిల్లాసభకు అగ్రతాదాగ నుండుట కెట్లంగీకరించినని అడుగమొడలిడిరి. తమిళులకంటె ఆంధ్రులు ఎక్కువభక్తి గలవారని నేను ప్రత్యుత్తరము చెప్పితిని. ఈగౌరవము నాకుగాదు. తమిళదేశమునకు. నాయుత్పత్తవలన కొంతమందికి కష్టము కలిగించినా నేమో అని భయపడుచున్నాను. నేను 10వేలు, 7వేలు ప్రతినిధులుగల పెక్కుసభలకు అగ్రతాదాగ నుంటిని. అట్టి పెద్దసభలు నాగపట్నము, తిరునల్వేలిలో జరిగినది. అప్పుడెవరికిని కష్టములేకుండ జరిపింపగల్గితిని. ఇందుకు కారణము వారు భక్తితో కట్టుబాట్లకు లోబడియుండుట. కట్టుబాట్లకు లోబడియుండుట యిక్కడ చూడలేక పోతిని. ఆంధ్రులు కారము విస్తారముగ తినుటవలన గాబోలు వారికి ఓర్పు తక్కువ. ఒకరు నిలువబడి మాట్లాడుచుండగా రెండవవారు మాట్లాడకూడదని చెప్పినప్పుడు ఆకట్టుబాటుకు లోబడియుండలేదు. సభనునడుపు బాధ్యత నాయండుండుటచేత నేను జోక్యము తీసికొని అభ్యంతరపెట్టవలసివచ్చెను. సామర్థ్యముగ వ్యవహారమునకుచుటకు నేడు రూలింగు లివ్వవలసినవచ్చినది. నా ప్రక్కనున్న విశ్రుల సహాయమువలన ఈ రూలింగు లిచ్చితిని. నేను యువకుడను, తప్పులుండవచ్చును. మన్నింపగోరుచున్నాను. నారూలింగులను నిరాదరణతో సభనుండి వెల్లిపోయినవారిని ముఖ్యముగ నన్ను తుంపింపజేయుచున్నాను. వారిమీద ప్రత్యేకముగ నాకుద్వేషములేదు.

దేనికైనను శిక్షణ అవసరము. దక్షిణదేశమునుండి మహాత్మా గాంధీగారు ఉత్తరమునకు పోయినపుడు తమ యంగ్ ఇండియా పత్రికలో రెండువ్యాసములు వ్రాసిరి. అందులో ప్రజాపాలనము (Democracy) సమాపాపరిపాలనము (Mobocracy) గురించి తెలియజేయబడెను. ఒక విధానమునకు శిక్షణకు కట్టుబడి వ్యవహరించుట డిమోక్రసీ అయియున్నది. అట్టివానికి కట్టుబడియుండక ఎవరియిష్టమువచ్చినట్లు వారు చేయజూచుట మాబోక్రసీ అయియున్నది. స్వరాజ్యము రాకపోవుటకు కారణము యీ మాబోక్రసీయే. అభ్యక్షుని రూలింగు లెప్పైనను ఒప్పయినను దానిని వినయపూర్వకముగ ఒప్పునవలసినది. నేనానికి పైనికులు విధేయత గల్గియుండనియెడల యుద్ధము నడచునా? నేనాని తప్పుగ వ్యవహరించునని తోచినయెడల క్రొత్తవానిని నియమించుకొనవలసియుంటుంది. ఎట్టితప్పున్నప్పుటికిని కొంతకాలముగల్గికోపమువేకుండలేదియుండవలెను. ఇట్టి కట్టుబాటుకు మీరుండలేరా? కాంతముతో ఒకకట్టుబాటునకు లోబడియుండి వ్యవహారము సానుకూల్యము చేసికొనవలసినదని నేను వినయపూర్వకముగా కోరుచున్నాను. నాగపట్నములో రైల్వేకూలీల మహాసభలో వేలగలది యున్నసభలో జస్టిస్ పార్టీ వారు యితరపార్టీలవారు ఉన్నసభలో తాను చెప్పిన కట్టుబాటునకు లొంగియుండిరని ఆసభాసంగతి చెప్పిరి.

అస్పృశ్యతాసమస్య తీర్మానమును గూర్చి మీచర్చను గ్రామస్థులు విన్నట్లయితే ఏమైన బాగుండునా? తీర్మానమునకు అసంబంధముగా ఏదో కాకినాడకాంగ్రెసులో జరిగిన పంక్తిభోజనమునుగూర్చిన సందేహమునుగూర్చి గంభీరపన్యాసములు చేసిరి. గ్రామస్థులకు కాకినాడలో ఏమి జరిగినది మీరు చెప్పకపోయినట్లయితే వారికెట్లు తెలియగలదు? వారి గందరగోళమునంతను జూచి యీ చురువుకొన్నవారితో మన కెందుకని యనుకొందురు. ఇట్టి తీరవలసినసందేహము లున్నయెడల విషయనిర్ణయసభలోనే తెల్పుకొనవలెను గాని బహిరంగముగ చేయుట అనుచితము.

తమిళదేశమునందును భేదములు భేదాభిప్రాయములును గలవు. ఇంతకన్న తీక్షణచర్చలును జరుగును. కాని వారినడత బాగుండును. వారు పీల్చినకట్టుబాట్లను చేసికొని వానికి లోబడి వ్యవహరింతురు. ప్రతిపూటయును వేలకొలదిజనులకు విందు చేయుటచూచి విశేషముగ సంతోషపడుచున్నాను. తమిళదేశములో ఏసభలోను యిట్టివిందులు చూచియుండలేదు. ఈవిషయములో ఆంధ్రులను కొనియాడుదును.

ఆంధ్రులును తమిళులును అన్యోన్యమైత్రియు ప్రేమయు భ్రాతృభ్రాతృల్యమును గల్గి ఒకరినొకరు తెలిసికొనుటకు భాష యటంకములేకుండ భాషను తెలిసికొని యేకమైపోవలసిన కోరిక.

బ్రాహ్మణులని బ్రాహ్మణేతరులని కక్షలు పెంచుకొనక ఉదరపోషణార్థమై దొబ్బలాడక, జరిగిపోయిన చరిత్రనుట్టి ఒకరికొకరు కలిగింపకొనిన కష్టములను తప్పులను మరచిపోయి అన్యోన్యముగ మెలగవలసినదని కోరిరి. బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును తగాదాలున్నయెడల వారిలో వారే పరిష్కరించుకొనవలెను. బ్రాహ్మణులు లొంగకపోయినయెడల సత్యాగ్రహమునుపూని బ్రాహ్మణేతరులు ధర్మమేవో దానిని చేపట్టుకొనవలెను. బ్రాహ్మణులు లన్నందువలన బ్రాహ్మణేతరులకు భయ మనవసరము. వారిక్షలు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ఆటంకమగును. బ్రాహ్మణులు లేనందువల్ల ఏమిచేయుటయు దుస్సాధ్యము. కాబట్టి తగాదాలు మానుకొనవలసినది, యీ యుద్ధము మానవలసినది.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర భేదము లను అపేక్షాశము తీసికొని యీ మదరాసు రాజధానిలో విల్లింగ్డన్ ప్రభువు పరిపాలనము నడిపింపగల్గెను. ఈమదిగో నే యిప్పుడు మధ్యపరగజాలలో ప్రభుత్వమువారు విభేదములను కల్పింప జూచుచున్నారు. బ్రాహ్మణులు మంచిత్యాగము చేయువారని నాకు తెలియును. మనము బ్రాహ్మణేతరులను, వారితోకలిసి యుండనట్లయితే బ్రాహ్మణులు ఉపయోగకరముగ నుండుదురు. ఈ యుద్ధము కక్షలు అంతరించుటకు మీరందరు ఒకవిధానము నేర్పరచుకొనవలెను. ఎవరైనప్పటికిని అందరికిని సమానముగానే కొరడాదెబ్బలు తగులుచున్నవి. స్వరాజ్యయుద్ధములో ఒకకుల మువారికిని ఇంకొకకులమువారికిని కక్షలు భేదములు రాకూడదు.

అస్పృశ్యత విషయమై, ఒకవ్యక్తికి దృష్టిదోషము లేకుండ పంక్తిభోజనము చేయ నిచ్చలేనియెడల ఏమి మాట్లాడకుండ్ చట్టగా ఆవోటినుండి వెల్లిపోవుట ఉచితము. చర్చలు వాదములు చేయుట మంచిదికాదు.

బాడ్డోలి కాసనోల్లంఘనవ్యవహారమునకు పూర్వము అత్యుత్సాహముతో చక్కగ పని జరిగినది. గాంధీగారి సత్యాగ్రహపద్ధతి మిక్కిలి మంచిదే. వైస్రాయిగారు కాళ్ళమీదపడే స్థితులు కలిగినవి. కాని మహాత్ముడు సహజముగ మహాదయ గలవా డగుటచేత ప్రభుత్వమును అడగింపలేదు. ప్రభుత్వమును విశేషము కలవరపరిచే క్రొత్తఉన్నమును ప్రారంభింపవలసివచ్చినదని. బాడ్డోలి విధానము నాపురేయులవలన కొందఱు తిరుగబడిరి. అందులనే కాంగ్రెసులో కక్ష లేర్పడినవి. ఆ గందరగోళములో నుండి యిప్పుడిప్పుడే లేచుచున్నాము. మీరు స్వరాజ్యముచలె ప్రభుత్వమును భయపెట్టేమాత్తు విధానము నొకదానిని యిప్పు డాలోచింపవలసియున్నది. చట్టసభలో ప్రతిష్టాధ్యక్షు కలిగించుటకు స్వరాజ్యవాదులు వెల్లితే నేనెప్పుడా చేసింపలేదు. ఇప్పుడు మధ్యపరగజాలలో స్వరాజ్యపార్టీ మెజారిటీ ఉండుటచేత అక్కడ జయము చేపూరెను. ఆరీతిగనే తక్కిన రాష్ట్రములలోగూడ స్వరాజ్యపార్టీ అధికసంఖ్యాకముగ జేరియుండియున్నయెడల ఎంత బాగుం యుండును? ప్రభుత్వమువారి నెప్పుడును మేల్కొల్పుచుండవలెను. చట్టలను స్వాధీనము చేసికొన్నట్టే, లోకలుబోట్లను మూగినిసి పాలిటీలను స్వాధీనము చేసికొనవలెను. మన కోమట్లు (వైస్రాయి) వలె ఇంగ్లీషువారు వ్యాపారస్థులు వారిలాభముల లెక్కచూచుకొనువారు. మనక్షత్రియులకుండు పౌరుషము ఇంగ్లీషువారికేలేదు. మన క్షత్రియులు ముందజవేసిన తర్వాత ఆయన గును వెనుకకు తీయడు. అట్టిపౌరుషము ఇంగ్లీషువారికేలేదు. రష్యాలో జోక్యము కలుగజేసికొనమని మొదట చెప్పినారు. అట్లే కమలోపాషాను గురించి టర్కీలోను, స్వాతంత్ర్యమును గురించి విర్లండులోను, యాజ్ఞప్రభు జస్టిస్ పాషాను గురించి యు యేదోచేస్తామని ప్రగల్భములు కొట్టిరి. సమయము వచ్చేసరికి, ఎదిరించిన సమయము వచ్చేసరికి, ఇంగ్లీషువారికి వెనుకటిడంబము పోయి సందిచేసికొన, రాజీమాటలు ప్రారంభించిరి. వారికి రోషాభిమానములు లేవు. మొట్టమొదట మనము బాధ్యతాయుతపరిపాలనను కోరియుంటిమి. వైస్రాయినుండి పోలీసు వానివరకు ఉద్యోగులునుండి తొలగించు అధికారము మనకుం డవలెను. వైస్రాయినుండి గ్రామములోని తలియారవరకును మన నాకర్లుగనుండుట కంగీకరింపవలెను. ఇంతకు మన మనము చెప్పిన ప్రకారము వ్యవహారము నడిపింతు రేమో అని చూచి ప్రయత్నించినాము. గురుకాబాగ్ లో సత్యాగ్రహమువలన గనిర్ప మెంటును బ్రెడ్లలొట్టివారు. నాగపురములో గవర్న మెంటు బ్రెడ్లల కొట్టబడెను. కాబట్టి గవర్న మెంటుకు ఎప్పుడును చురుకు పట్టించవలెను. మనలో విభేదములున్నచని, లోపములు తగాదాలు ఉన్నచని గవర్న మెంటు భ్రమపడి ఊరకన్నచో వారే చెడిపోదురు.

లివిధ బహిష్కారము మొదలగు విషయములలో తగినంతపని జరిగియుండలేదు. ఇట్టి మాటలవలన ప్రయోజనము లేదు. ఎప్పుడును సహాయనిరాకరణము నందుటను చేయలేదు. అన్నిసాధనములవలనను ప్రభుత్వమును లోబరచుకొనవలెను పరిస్థితులను బట్టి కాంగ్రెసు మతమును మార్చవచ్చును. నేనాని తనపన్నుగడలను సమయోచితముగజెల్లు మార్చవలెనో అట్టిమార్చవలెను. మహాత్మాగాంధీగారు యీవిధముగా చెప్పినారు. గావున యీ ప్రకారముగానే చేయవలెను. మరెయ్యక సాధన కూడదు. ఆని చెప్పి ఏదిచేయకుండ ఊరకుండరాదు. చేయగల్గినది, చేయలేనిది ఎవరిమట్టుకువారు చేయవలెను. మన కక్కడ ప్రభుత్వమును లోబరచుచుండుట అనకాశము దొరకితే అచ్చట స్వాధీనము చేసికొనుచుండవలెను.

స్త్రీ మనకు మంచినహాయము. స్త్రీసహాయము లేనిచేపురుషుడు జైలునకు వెళ్లేడు. నాభార్య (పోతా) హమే న ను జైలు న కు పంపినది. ఆ స్త్రీ నష్టపోవుటకు నాభార్య అంగీకరించినది. నామోటారును పన్నువై ప్రభుత్వము నేలంవేస్తాన్నప్పుడు, పోని పోతపోని అని ఆమె సమాధాన మిచ్చెను. స్త్రీ జైలునకు వెళ్ళవలెనని నేను చెప్పటలేదు. పురుషుడు జైలునకు పోయేటట్లు స్త్రీచేయవలెను. ఇంటివద్ద స్త్రీలు గోలపెట్టి ఏడుస్తూంటే నీవు జైలునకు వెళ్ళలేవు. మీరు పిల్లలకు తగినవిద్య నేర్పించవలెను. వారికి మీరు బలము కలుగజేయవలెను. ప్రతిస్త్రీయును ఒంటరిగ వైలులో ప్రయాణము చేసెడికొక గల్గియుండవలెను. పోలీసువారిని చూచి స్త్రీలు భయపడకూడదు. స్త్రీ తనసాతిప్రత్యధర్మమును తనస్త్రీధర్మమును తాను రక్షించుకొను సామర్థ్యము గల్గియుండవలెను. తమిళనాడులో స్త్రీలు అంత ఉత్సాహము గల్గి రోమీ చేయలేదు. నేను దచ్చిచూడ గల్గినందులకు చాల అపట్టనందుడను. ఎండగుటచేత నాభార్య రాలేకపోయెను. భ్రాతృభ్రాతృ

బర్హావిచారణ సంఘనివేదిక

నిన్నా మే 9:— వారి యంత్రము పరిశోధించిన పోయ్యగిను
 దేవదేవతలకు రమ్మ అంకితమునును చాలింబుదొనిరని నిమ్మలూ
 రరమావము తెలిసికె. (అ॥ ౩౩)

(ప్రకటన నెం. 5) హైకోర్టుకిలు, మెలాపూరు,

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సం॥ మే 9 న తేది

శుక్రవారము

గాంధీ: బివిన చంద్రపాలు

బివినచంద్రపాలుగారు గాంధీ వివాదానికి ప్రాసినభావన వేరొకచో క్రమరేఖించిరి. అసహాయోద్యమ మారణభయమునాటినుండియు, పాలు గారియ్యద్యమముకట్ట పిమ్మట గనుక అచు చంద్రి. కలఁత కాల్గెనునభిలో, శాసనభా బహిష్కార తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడినపుడు, బివిన చంద్రపాలుగారు దానిని హోరాహోరమున నెదిరించిరి. గాంధీమహాత్ముని వాదమును ఖండించిరి. తమ తార్కికత కి నంతిని వినియోగించిరి. కాని మహాత్ముని సూత్రవాదాన్నియు, సభ్యుల హృదయములను రగిల్పింప జేసెను. అసహాయోద్యమము నందు విశ్వాసము గలుగుటల జేసెను. నాయకులు కలఁపుర క్రతికూలభావము గాని తూష్టిం భావముగాని, సభ్యుల విశ్వాసమును గదల్చుటక బోయెను. అప్పుడిది నేటివరకును పాలుగారికి అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతమునందు నమ్మకము గడురలేదు. అసహాయోద్యమచారిత్రము హిందూ దేశవిజ్ఞానమునకు నూతనశోభను గలుగజేసెను. లోకొత్తరపురుషు డగు గాంధీమహాత్ముని దివ్యతేజ మీ యద్భుతము నావిర్భవించెను. ఉద్భవము వ్యాపించినచోటులనెల్ల కవిత్రిభావములు వెదజల్ల బడెను.

బివినచంద్రపాలుగారి కి సంగతి గోచరించి యుండవలెను. అసహాయోద్యమముయొక్క మూల సూత్రము, ధర్మానుసరణమని వారికి వోచి యుండవలెను. అధర్మకర్తలవలన, సత్వరకార్య సానుకూల్యము గలిగినను, మహాత్ముడిదు కంగీకరింపకుండెను. 28వ తీర్మానముయొక్క పరమార్థమును గ్రహించిన వారి కి సంగతి తిప్పక గోచరించును. ఇటులనే మహాత్ముని కిర్త్యంత ప్రయమగు అస్పృశ్యతా నివారణకారకై వైకంఠత్యాగహము జరుగుచున్నను, సత్యాగ్రహ పరిమితిని దాటుటకు మహాత్ముడు ఇష్టపడుటలేదు. అహింసానైత్యమును నిష్కర్ష గ నవలంబించుట ముఖ్యమని, మహాత్ముడెప్పుటి కప్పుడు భారతజాతిని మందలించుచునే యున్నాడు. ప్రపంచమునంతను ఇయించినను, అత్యున్న కోల్పోయినపిమ్మట లాభ మేముండును? ఇట్టి నియమమును మహాత్ము లన్ని కాలములందును అవలంబించుచునే యుండిరి. ధర్మస్థాను కొనసాగించుటకు, తమ శక్తిసంతిను భారబోయుచుండి. మహాత్ములు క్రజును నడుపున పుడు, వారి మార్గము ననుసరించుట ముఖ్యము. లోక కిశ్మాణమునకు భంగము కలిగించెడి మార్గములను విడనాడుట యావశ్యము. భారతవర్ష విశా విషయమున ప్రపంచమునకు త్రోవ జూడని యెడల, భావిపక్షము మంధకారబంధురముగ నుండిక మానదు.

అవతారపురుషుల గనిన హిందూదేశము, ఋషిసాంప్రదాయములు గల హిందూదేశము, అన్నిమతిములవారికిని అన్ని జాతులవారికిని ఆతిథ్య మొసగిన హిందూదేశము, నేల గూలియున్న

నీరోజులలోగూడ విశ్వభారతని నిర్మించిన రవింద్రుడుండగ, మానవహృదయమున పరివర్తనము గలిగించెడి గాంధీమహాత్ముడుండగ, పూర్వ యోగము నభ్యసించుచు నూతనసంఘ నిర్మాణమునకై తన మాచరించెడి అరవిందయోగి పుంగవు డుండగ, ఎందరెందరో త్యాగధనులు ధర్మవేత్తలు క్రబలి యుండగ, మానవకోటికి ధర్మమును బోధింకగల అర్హత మరియొకరి కుండునా? అట్టి బాధ్యతను విడనాడుట భారతీయులకు ధర్మమగునా? ఆచరణ యోగ్యములగు పద్ధతులగూర్చి సంతతము బోధించెడి బివినచంద్రపాలుగారికిగూడ, వీని యట్టయడుగున ధర్మవేత్తగా యొకటి నిలిచియుండవలెనని పొడగట్టినది. రాజకీయ విషయములకును అధ్యాత్మికవిషయములకును సంబంధము లేదను వాదమును పాలుగారు నిరసించునీతి యరుదెంచినందులకు, సంతసింపవచ్చును. శాసనభా ప్రవేశన ఉద్ద్యమన నవలంబించబడిన అసభ్యకార్యములవలన, పాలుగారికి రోజిపుట్టట ల వారి లేఖవలన దెలియుచున్నది.

పాశ్చాత్య రాజకీయకర్తలు మక్కికి మక్కిగ నవలంబించబడు చున్నందులకు, పాలుగారు మాచుచు న్నారు. స్వయం నిర్ణయాధికారము గోరుట, కేవల లాంఛనముకొరకు గాదు. స్వరాజ్య విధానము నేర్పరుచుటకు అర్హులు భారతీయులే గాని మరియొకరుగారు. పాశ్చాత్యులు తమకు దెలిసినకర్తృత్వ నిజేతమన బోషించుటకు క్రయ ద్వింకగలరుగాని, భారతీయుల సాంక్రదాయములను తిన్నగ గ్రహించజాలరు. జేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి రాజ్యాంగకర్తృత్వము మార్చుకొనుచుండను. ఆకారణముచేతనే స్వరాజ్యకర్తృత్వమునకు మారుగ "డిమోక్రాటిక్సు స్వరాజ్యకర్తృత్వము"ను ప్రతిపాదించవలెనని బివినచంద్రపాలుగారు గోచింపుడు, నలదిని కలుపురు దెలిసిరి. పాశ్చాత్యజేశములలోని డిమోక్రసీని పరిశీలించుకొలదియు, ధర్మశాస్త్రకు నిత్యాహము జనించుచున్నది. డిమోక్రాటిక్సు పద్ధతులు లోకకీర్త్యాణమును పెంపొందించుటకు బడులుగ, జాతీయమునకు మార్గము జూపుచున్నవి. నైతిక అధ్యాత్మిక భారములేని భవనము నేల గూలకమానడు. ఇట్టి యాధారములు గలజాతి, భౌతిక పాశ్చాత్యము ననుభవించజాలకున్నను, జీవించియే యుండును.

ఎట్టి వికర్తృత్వము తలపించినను, ఎట్టియ వాంతరములు వాటిల్లినను, భారతవర్షము అధ్యాత్మిక చింతను విడువకుండుటచేతనే, నేటికిని జీవితకలిగి యున్నది. భౌతిక రాజ్యమును కోల్పోయినను, ధర్మ రాజ్యమును కోల్పోవకుండెను. స్వరాజ్యముస్వరాజ్యమునకు సంబంధించినదిగ నుండుట సముచితము. అందుచే ప్రజాపరిపాలనమునకు హిందూదేశమున వేరు అన్వయముగలదు. అట్టి యన్వయమును లోకమునకు దెలుపుటకే మహాత్ముడు కృషినిలుపుచున్నాడు. శాసనభా బహిష్కారమును పాలుగారు నేటికిని అంగీకరింపజాలరు. కాని, దాని నవలంబించుటలో మహాత్మునికిగల మహోద్దేశ్యమును వాకు కొనియాడుచున్నారు. శాసనభాబహిష్కారమువలనగాని, భారతీయ స్వరాజ్య స్వయాపము గోచరింపదు. శాసనభాలో సంబంధముండునంత వరకు, అన్యపరిపాలనా స్వయాపమే గోచరించుచుండును. మనస్సు పరాయతమైయుండును. స్వధర్మమును గ్రహించుటకుగాని, స్వశక్తిని గుర్తించుటకుగాని, స్వరాజ్యమునందలి "స్వ" యను భావమును కనుగొనుటకుగాని, అవకాశము లుండ నేరవు. స్వరాజ్యసిద్ధి కిది మూలాధారముగావుననే, గాంధీమహాత్ము డివిషయమై మిగుల పట్టుదల

జూపెను. నేటికిని అట్టి విశ్వాసమునే గనుబటచుచున్నాడు.

శాసనభా బహిష్కారము విషయమై నేకములో నెట్టి యభిప్రాయ భేదములు ప్రబలి. రాజకీయాదర్శములను చేరుటలో "ధర్మకర్తృత్వ"ల నవలంబింపవలయునని పాలుగారు దెలిపిన విషయమతో నెల్ల కేకవింపకమానరు. మార్పు అక్కర లేదను వారయినను, మార్పుగావలయునను వారియినను, మిలేవాదులయినను స్వతంత్రవాదులయినను, యిందు విషయమై వివాదపడిజాలరు. ఈ విషయమున అన్నికత్వము ల వాడును ఏ కాభిప్రాయముతో మెలగి, సమర సభాసముతో క్రవర్తించుచో అనుకూల ఫలితము గలుగక మానదు. నిరాకరణము నిర్మాణమునకు మార్గము జూపునని పాలుగా రంగీకరింపకున్నను, అది సత్యమని భ్రవమయినది. నివృత్తి ప్రవృత్తికి సాధనమయింట్లు, దేశచారిత్రము దెలుపకనే దెలుపుచున్నది. రెంటికిని భూకభేదమున్నను, గుణభేదమంతగ లేదు. రెండును ఏక పద ర్థముయొక్క భిన్నరూపములేగాని వేరుగావు. తత్వవేత్తయగు పాలుగా రీసంగిని, మరికొంత కామున కయినను గ్రహించక మానరు. పాలుగారి రాజకీయాభిప్రాయములతో నేకభవించు వారరుడుగ గలరు. కాని, వారు దెలిపిన సంగతులలో కొంత యధ్యాము గలదు. శాసనభాలో సప్లయలను నిరాకరించు నెడల, కన్నులను నిరాకరించుటయే ప్రత్యామ్నాయ కర్తవ్య యగును.

సప్లయల నుకవంక నిరాకరించి, కన్నులను నిరాకరించుటకు నేర్పాటు జేయుటకు దుటవలన, అధికారకర్తృత్వమున కలుసు గలుగుట వింతగాదు. ఇట్టికర్తృత్వము పట్టికెదరింపులని వారు దలంచుట వింతగాదు. కన్నుల నిరాకరణము, కడకటిమార్గమని మహాత్ముడు మొడిటినుండియు తెలిపియుండును. కాని దాని నవలంబించుటకు విలయు శక్తి, నిర్మాణ కార్యక్రమము ద్వారాగాని అలవడదని గాంధీమహాత్ముడు బోధించెను. కావలసిన సాధన సామగ్రిని ఎదుటనుంచెను. కాని, అతడు నిరూపించిన నియమములను దాటకుండనే గమ్య సానము జేగుటకు వీలుగలదని నాయకులు కొంధరు తలంచిరి. కాని అయ్యది కేవల భ్రమయని నేడు తెలిసివచ్చుచున్నది. మహాత్మునిమార్గముల నంగీకరింపనివారు ఫయితము, అతినిని గురుపితమున నిలువక వీలులేకున్నది. అతని ధర్మోపదేశములను నిరాకరించుచో, హిందూదేశము అమూల్యావకాశమును గోల్పోవకమానదు. సహకార పద్ధతుల నవలంబించినను, అసహాయ పద్ధతుల నవలంబించిన ను. హిందూదేశము ధర్మ మార్గమును దప్పకుండుచో, భావిసితి మిగుల అశాజనకముగ నుండగలదు. అటుల గానియెడల, స్వరాజ్య మొక వేళ సిద్ధించినను, అది నిజస్వాసంత్ర్యము నొసగజాలదు. మహాత్మునకు విజయము గలుగు గాక!

జాతీయపత్రికలు

జాతీయ పత్రికా నిర్వహణము అత్యంత కష్టపాధ్యమని దెలుప నక్కరలేదు. ఈ పత్రికలు అధికారుల కోపమునకు ఎల్లప్పుడును గురియును చుండును. ప్రజల నిజాభిప్రాయమును దెలుపుటకు చిక్కులనేకములు తలపించుచుండును. ఒక వంక రాజ ద్రోహ శట్ట ప్రయోగము, వేరొక వంక మానవత్వపుకేసుల యల జడి,

మన్యం పితూరీ

అల్లూరి రామరాజుగారు

దొరకలేదు

అగ్గిరాజుగారి నరేంద్రచేసిరి

రామరాజుగారికి గాయములు

తగిలె ననుకొనుచున్నారు

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

ఉదకమండలము - 1924 మే నెల 7 వ తేదీ

“మే నెల 6 వ తేదీ ఉదయమున 50 మంది పితూరీదాడులను, ఇంటిలికెన్ను యినస్పెక్టరు ఉపేంద్ర పట్నాయకుగారు 12 మంది మలబారు స్పెషలుపోలీసు ఉద్యోగులతో తలపడెను. అగ్గిరాజుగారి నరేంద్రచేసిరి. పితూరీ దారులలో యిద్దరు మాత్రమే హతులైరి (12 గురు హతులైనను వార్త పొరబాటు). ఒక కిక్కిరింపుకు 8 బారులును దొరికినవి. ఒక కిక్కిరింపుకు గాయములు తగిలెను. పితూరీదారులు చెల్లాచెదురుగ పారిపోయిరి. చాల పోలీసుదళములు పితూరీదారులను తరుముచున్నవి. పితూరీనాయకుడు అల్లూరి రామరాజుగారు దొరకలేదు. తప్పించుకొని పోయిరి గాని ఆయనకు గాయములు తగిలె ననుకొనుచున్నారు” అని ఏజెన్సీ సేనాని చెన్నపురి దొరతనమువారికి తంతివార్త నంపెను.

ఎస్. ఇ. మార్జారీబాంక్సు,
అక్కింపి ఫిఫ్త కలెక్టరీ.

మెయిలుపత్రిక ప్రకటనము నిజముకాదు

“పితూరీ నాయకుడు అల్లూరి రామరాజుగారు 7 వ తేదీ రాత్రి కలుయకస్పెక్టరు ఆల్బ్రెక్టు నాయకుగారు అరెస్టుచేసిరి. ఆయనకు గాయములు తగిలెను. నాయకులకులన రామరాజుగారు చనిపోయిరి” అని, పితూరీనాయకుడు మదనెను, అను కిక్కిరింపుకు నిన్ను జుడకాను మెయిలుపత్రిక ప్రకటించెనుగాని దొరకలేదు ననువారు పరిపరి ప్రకటించునను మెయిలుపత్రిక ప్రకటన మా నిజముకాదని తేలెనున్నది.

నీటిపారుదల బిల్లు

సెలెక్టుమిటీ ఉదకమండలములో సమావేశమగుట

ఉదకమండలము, మే 8:—ప్రొ. వకాను స్పెషలి టిబి. డి.ఎల్.లో సేను నీటిపారుదల బిల్లు విషయమై సెలెక్టుమిటీయొక్క ప్రభుత్వసమావేశము జరిగెను. చాలమంది సభ్యులు హాజరైరి. కాని ఇమిందారినిమిందామిందా దెలుపు ప్రతినిధి యగు ఒక్క డాక్టర్ సుబ్బరాజుగారు మాత్రమే హాజరైరి. గవర్నరుగారు సభకును సభ్యులను కలుసుకొనుటకు తమ యావనమును తెలియపరచిరి. నాడు విచారించునట్లు విషయము చాల ముఖ్యమైనదనియే వారు సంతృప్తికరముగా పరిష్కారముచేయుటకు తమకు సమర్థులమని గవర్నరుగారు చెప్పెను. కమిటీ అభ్యర్థకుడగు ఆనందరావు సి.పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు, అంతరి ప్రతినిధుల వాదనలను వినిపించు కొనబడుననియు, కమిటీ నిర్మాణముచేయుచో కని ప్రారంభించుననియు ప్రభుత్వమున చెప్పిరి.

మద్రాసు భూస్వాముల సంఘమును తెలుపుచున్నట్టి అల్లాడేశ్వరస్వామి అయ్యరుగారు ప్రస్తుతము జమీందారులకు గల హక్కులను గూర్చియు అవి బిల్లులను యెట్లు నిర్వహించవలెననియు చెప్పిరి. బిల్లుయొక్క మరతులను గూర్చి వివరముగా తేల్చి మీదకు వాదనను సాగింతురు. (ఆ. ప్రె.)

ఒక మరణము

అల్లూరిగారు, మే 8:—మాస్టింగ్లో కనిపెసిన వాడొకడను అవామ్యుడు గారు దిగింతులైరి. (ఆ. ప్రె.)

విచిత్రమైన లంచపుకేసు

ఇండియా ప్రభుత్వార్థిక సభ్యునిగుమాస్తాకు లంచమియ్యబోవుట

ధర్మి శా. బయిలాని యాల్ఫ్రీడ్ టూ : ఇండియా కేజీవను సతదు ఫి. బి. కి. లె. ఇండియా ప్రభుత్వార్థిక సభ్యునిగుమాస్తాకు నివాల్ సింగుగారి వద్దకే బిల్లులలో లంచ సంతకము చేసి అంతయు తెలియజేయుటకై 500 రూపాయల లంచమును ఇచ్చి చెవిమీసల నివాల్ సింగు నాకు చూడమని తమ వాతరచుచు ని అర్థికసభ్యునితో సీసాతి తెల్పెననియు అతనుపోలీసుల కి సంగతి తెల్పి చూడమని పట్టికొని పన్ను గూడ వేసెననియు టూ గుమాస్తాకు నాయకుగానిం చెననియు కేసు వేయబడెను.

సభ్యుడు ప్రభుత్వము రాజీగారిలో బిల్లుని హాల్ సింగు గారిని చూడమని కలుసుకొనినప్పుడు ఇరువురు పోలీసులతో కలిసి యుద్ధమున పాల్గొనినట్లు పట్టుకొనినట్లు పట్టుకొనినట్లు బిల్లు 5 రూపాయల లంచమును ఇచ్చి తెల్పెననియు (ప్రాసిక్యూషన్) వాడు తెలిపిరి లంచములను తెల్పెను కోర్టులో చాఖులు కేసుబడిన. (ప్రాసిక్యూషన్) సాక్షులు విచారించబడిన పిమ్మట చార్జ్ యాదు జేయబడెను. అనంతరము చూడమని ప్రభుత్వసభ్యులు విచారించబడిరి. 14 వ తేదీ కేసువాయిదా వేయబడెను. (ప్రాసిక్యూషన్) పట్టుకు పట్టిక ప్రాసిక్యూటర్ గారును చూడమని పట్టుకు రామోదాయగారును వాదించుచున్నారు.

హిందూదేశములో తయారుకాబడిన స్టోరులనేకొనుట

సాంకేతిక, కార్మిక శాఖయొక్క తీర్మానము

సిద్ధా 8 మే:— రాష్ట్రములయొక్క గవర్నరులు తప్పకేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క యొక్క స్థానిక ప్రభుత్వముయొక్క యొక్క అన్ని శాఖలవారును అందరు ఉద్యోగులును స్టోరుల కొను విషయమున ఏర్పరచిరి కోర్టులను చూడమని కాన్సిలర్ గూడ యొక్క ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్డరును పరిశీలించి కార్మిక శాఖయొక్క ఒక తీర్మానము చెప్పుచున్నది. హిందూదేశమున పూర్తిగాని కొంతవరకుని తయారుచేయుట స్టోరులను కొనుటలు చేయుటయు ఈ కోర్టులను చూడమని పర్యవేక్షించు విషయము కేసు బడిన సరకులను కొనుటలు చేయుట కా రక్షణ కలుగజేయుట యొక్క యొక్క స్టోరు శాఖ అని సరకులను కొనుటలు కేంద్రస్థానమున కొందాని కేంద్రములను, సరకులను కొనుటలు కేంద్ర ప్రభుత్వమున నియమమును తెలిపి విచారించుటయు, ఇండియా స్టోరు శాఖను స్థాపించుటయు ఇప్పుడును, విశేషములు: కు సభ్యులు రాకుండు తేదీలకును: భిన్నతీయు పద్ధతులను తెల్పి నవే. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వేటికెట్టులను ఘోరరీచేయుట

6, 16 సంవత్సరములు శిక్షవిధించబడుట

లాహోరు, మే 8:— లాహోరు కేసుకు బయటకున్న సిటీయొక్క అధికారులను సిక్కు గుమాస్తాయొక్కదను మహిమ్మదీయ గుమాస్తాయొక్కదను రైల్వేటికెట్టులను ఘోరరీచేసి దొరకలేదుగాని సాక్షులను అపహరిం చేయుటలు తెలిసిన సేరము లాహోరు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుగారు లాల్ హుస్సేనుగారి జర్జనీను పరిష్కారము చేయబడినట్లు ఇద్దరు ముఖ్యులును హాజరైరి కనుగొని మేజిస్ట్రేటు మహమ్మదీయ గుమాస్తాకు 16 సంవత్సరముల కైదును 6600 రూపాయలను విధించెను. సిక్కు గుమాస్తాకు 6 సం॥ కైదును 1500 రూపాయలను విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

పట్టుకు సర్వీసు కమిషను

అల్లూరిగారు, మే 8:—పయినీ పత్రిక ప్రకారము కట్టుకు సర్వీసు కమిషను వానివేదిక ప్రకటన యానెలాఖరులోగా ప్రచురణ జేయబడుటకు పిలువకాని తెలియచున్నది. సంగ్రహము తెల్పుచున్నట్లు విచారించుటకై కూడిన కమిటీ వారు, పార్లమెంటువరకు పోవడా వల్లములను ప్రకారమే విషయములకు పిలువకాయని అలాదిపు చూస్తారని పయినీ పత్రిక తెలుపుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణసిద్ధి

1924 సం॥ మే నెల 9-వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో సగటు	వర్షము 1.5 తేదీనుండి వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి వర్షము
గోపాలపురం	9.0	81.2	...	1.50	44.96
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	91.9	82.5	...	0	87.09
కాకినాడ	97.0	82.0	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	94.2	81.5	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	107.5	85.4	...	0.04	26.01
బళ్లారి	106.7	83.7	...	1.14	20.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	103.7	83.9	...	0.09	31.28
నెల్లూరు	100.5	79.8	...	0	87.98
మద్రాసు	98.2	80.2	...	0	50.74
కడపూరు	94.1	81.4	...	0	52.94
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
సేలము	101.6	79.6	...	2.42	89.80
కోయంబత్తూరు	98.8	77.0	...	3.77	22.29
తిరుచనాపల్లి	103.1	81.0	...	1.52	38.18
నాగపట్టణము	98.0	83.6	...	1.20	54.98
పుదుచ్చోరి	...	...	...	...	...
మధుర	97.4	79.0	...	2.10	88.58
పాంబన్	95.3	82.5	...	0.50	87.00
తిరువల్లూరి	...	...	...	1.47	28.34
తిరువేంగుళము	90.3	77.1	0.63	4.84	64.51
కొచ్చిన్	91.5	79.8	...	7.92	114.51
కాళికట్టు	91.9	81.1	...	11.98	117.16
మంగళూరు	93.2	82.1	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	99.8	78.3	...	1.50	85.37
హన్మన్	...	...	...	...	...
మెల్ కార	89.1	67.0	...	2.83	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	71.4	55.2	...	4.17	62.18
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల ఒక మోస్తరుగ మేఘవృత్తంబై యున్నది. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 8.2 డిగ్రీలు రెక్కువ.

దక్కన్:— ఆకాశము కొంచెము మేఘవృత్తంబై యున్నది. పగటివేడిమి 2.5 నుండి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కర్నూలు, బళ్లారిలో 8.9, 5.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— ఆకాశము మేఘములతో గూడు కొన్నది. నెల్లూరు, మద్రాసులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 4 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వాతావరణము అస్థిరముగ నున్నది. స్థానికచినుకులు తుపాను గలుగవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామ్రా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

లాహోరు వందేమాతరం పత్రిక

లాలా లజపతి రాయగారి విజ్ఞప్తి
మానవత్వవాదాతో కత్తికారు అగ్నిహారికి 10 కే రూపాయలు నష్టపరిహారమును తెలిపిన పంజాబు హైకోర్టు వాదన తీర్పుచెప్పిరిగాన పంజాబు రాష్ట్రము వారు పత్రికాదళనహానియే చేయవలెనని లండనునగరమునందలి లాలా లజపతి రాయగారు విజ్ఞప్తిని ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు తో నైనిక పరిపాలనము

— :: —

నైనికులుగ జేరుడని నిర్బంధించుట

చెల్వనుపట్టు ప్రభువు సాక్ష్యము — ఓడ్యయరు గారి సాక్ష్యము

క డు వు తో ప్రా కు న టు ల జే యు ట

అంశం, మే 7:—సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారిని ఆయన న్యాయవాది చార్లసు గారు పరీక్షింప ఇట్లు ప్రత్యుత్తరము నిడిరి:—నేను పంజాబునుండి పోయినపుడు హిందూ మహమ్మదీయ నాగతులు నే జేసినవను గొనియాడుచు నాకు పిడ్డొల్పిన న్యాయపత్రము నొసగిరి. ఎచుటను సభలను జేయ రాదని డైయరు నేనాని జేసిన ప్రకటనము నాకు తెలియదు. ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనమును ఇదివరలో అమృతసరు పౌరులు ధిక్కరించుట నాకు తెలియదు.

డైయరు చేసిన కార్యము రాక్షస కృత్యము

సర్ శంకరునాయరుగారు జెప్పిన దేవన డైయరు నేనాని జేసినవని రాక్షసకృత్యమనియు, దీనివంతన ఓడ్యయరు గారి ఉత్తరువు నశనరించి జేసిననియు సర్ వాట్టరు స్వామీ గారు నుడివిరి.

ఓడ్యయరుగారి కంతయు తెలియును

పంజాబులో జరిగిన సంగతు లన్నియు ఓడ్యయరుగారికి తెలియను. ఆయన వాని నన్నిటిని అంగీకరించినాడని స్వామీ గారు నడివిరి.

సైన్యములపై నాకధికారము లేదు

అని ఓడ్యయరుగారు న్యాయమూర్తి మకార్డిగారికి ప్రత్యుత్తరము నిడిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అధికారమున సైన్యము లుండెను. సైనికశాసనము ననుసరించి సైన్యములు ప్రవర్తించె ననిరి.

న్యాయమూర్తి మకార్డిగారు

అయితే, మీరుగూడ సైనికశాసనముక్రిందనే యుండి కనుకొనెద ననిరి. (నవ్వు)

జేసు. ఒకప్పు సైన్యాధిపతులు నన్ను అమృతసరుకు బోవుటకు అంగీకరించలేదని ఓడ్యయరుగారు నడివిరి.

రాచకీయ ప్రమేయము గలుగువరకు అమృతసర అల్లరు లైన విదవడయరుకు గొప్పయద్యోగము నీయలేదా యని చార్లసు గారు రడిగిరి.

డైయరు నేనాని

అమృతసర అల్లరు లైనవిన పిక్కులలో సక్రమపరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టినందు తరువాత కోహాబులో ఆఫ్ఫనులను ఓడించినందు అందుల కాలని నెంతయు కొనియాడి ప్రశంసించినందు, బ్రిగేడియరు పదవిని ఆతని నేమకుమెచ్చి ఇచ్చినందు, తరువాత తాత్కాలికముగ సైన్యములో ఒక పటాలమువ కధిపతిగ జేసినందు కాని అనాలోగ్యముచే ఆయనాపదవిని నిర్వహింపలేక పొయ్యెనందు ఓడ్యయరుగారు నడివిరి. అమృతసర అల్లరులు జరిగిన తరువాత నే డైయరు నేనాని కలిసికొంటిననియు అంతకు పూర్వము అతనిని జూడలేదనియు, కాని డైయరు నేనాని ప్రభావశ్రువులు డని తెలియుననియు హంటురు విచారణ సంఘమువారి విధానము డైయరు నేనానికి అసంతృప్తిని గలుగజేసినందు ఈవిషయములను గూర్చి అంత్య పరిష్కారము జేయుటకుముందు తాను జెప్పినసంగతులను ఇంగ్లండులో వివరణనని కోరినందు కాని ఆ కోర్కె నిరాకరింపబడెననియు ఓడ్యయరుగారు నడివిరి.

హంటురు విచారణ సంఘమువారి పదతులు

తనకు శృంగీకరముగ లేవనియు వారు సరిగా సమగ్రముగ విచారణ జేయుట నచ్చలేదనియు, ప్రమాణము జేయించి సాక్ష్యమును దీసికొనలేదనియు, సాక్షులకు వారిమీద మోపబడిన సంగతులను గూర్చి ఏమియు తెలియజేయ లేదనియు వారి తరపున ఎవరును లేరనియు వారిని ఆకస్మికముగ ప్రతికూలు దన్నుచోటుకు ఒక గదిలోనికి గొంపోయి వారికి ముందుగ, జెప్పవలసినసంగతులను తెలుపకనే ఆ విషయములను గూర్చి సాక్ష్యము గైకొనినందు సాక్షులవాజ్యములు వారికి జూపింపబడలేదనియు తనను సాక్షిగ రప్పించి నేరస్థునివలె

ఆకరించినందు తాను ఏమి జెప్పవలసినది, ఎపుడు సోనలయు నది ఏమియు ముందుగ తనకు తెలియజేయలేదనియు ఇద్దరు మనుష్యులకు, శిక్షించుటకు ఎందుల కాజ్ఞాపించితివని తనను రెండు గంటలు అడ్డపవాళ్లు వేసినందు తరువాత ఆ ఉత్తరువును నేనీయ లేదనియు నాతరువాతవచ్చిన అధికారులిచ్చిన సైనికశాసనము అట్టిఉత్తరువును తనస్థానేవచ్చిన అధికారులు ఇచ్చిననుతానే ఇచ్చెనని ఇండియా మంత్రి చీవాట్లు జెప్పెననియు ఈసంగతి తెలిసి కొనుకుండుట ఆయనతప్పనియు కాని తనకు ముందుగ ఏమియు తెలియజేయలేదనియు ఓడ్యయరుగారు తెలియజేసిరి.

న్యాయమూర్తి మకార్డిగారు

అయితే మీరుభిప్రాయము, హంటురువిచారణ సంఘము సక్రమముగ ఏర్పరుపబడిన న్యాయస్థాన విచారణ సంఘముగాదనియా (జుడిషియల్ కమిటీ)యని ఓడ్యయరుగారు నడిగిరి.

ఓడ్యయరుగారు

ఇట్లు జెప్పెను:—అట్లుకాదు. నేను ఇచ్చిన వాజ్యాలమును జూడవలెనంటిని. దానిని దిద్దుటకు, సరిజేయుటకు రోజున్నరబట్టినది. దానిని తరువాత ఇచ్చివేసితిని. దానిలో అన్నియు తప్పులే. అంతయు సరిగా దిద్దితికో లేదో నాకు తెలియదు. తక్కిన సాక్షులు ఇట్టిజాగ్రతను దీసికొనలేదనియు తరువాత వారు జెప్పిన సంగతులకంటె, ప్రకటింపబడిన సంగతులకంటె నియు ఒకదానికొకటి సరిపడలేదని కనుగొనినందు ఈ పరస్పరవిరుద్ధమునుజూచి ఆశ్చర్యపడినందు ఇందులో జేరిన వారిలో డైయరు నేనాని యొకరనియు డైయరు నేనానివిచారిం చినపుడు వ్యవహారమునంతను సరిగానడుపుటకు న్యాయస్థానము నెదుట్ట తాను సాక్ష్యమును తీసికొనవలెనని కోరి రనియు కాని సైనికశాసనా రా కోర్కెను నిరాకరించినందు హంటురు విచారణముందు ఈ సంఘములో కొందరుసభ్యులు నిష్పాక్షికముగ నుండజాలరని డైయరు నేనాని పంజాబు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసినందు ఇందులో సోకసభ్యుడు సుప్రసిద్ధభారత న్యాయవాదియనియు ఇతడు ఇంతకుపూర్వమే తననుబహిరంగముగ దూరెనందు, ఇంకొకసభ్యుడు పంజాబులో నిండియుగ జేయబడిన ఒకవ్యక్తితరపున వాదించుటకు రాగూడదని నిష్పాధించబడిన ఇంకొకగొప్పవ్యక్తి యనియు దీనివలన ఆతడుదానిని మనసులో ఉంచుకొని ప్రవర్తించుననియు అట్టివానిని ఈసంగతిలో ప్రవేశపెట్టుట మంచిది గాదనియు ఓడ్యయరుగారు నడివిరి.

ఓడ్యయరుగారిని ఆరురోజులు బోనులో కెక్కించి అడ్డపవాళ్లు వేసిరి. నేటితో అతని పరీక్షించుట పూర్తియినది. బోనులోనుండి వెడలిపోయెను.

హంటురులో పూర్వము నెట్టిరెంటు ఉద్యోగిగనున్న మ్యాక్సులేగారిని ప్రశ్నింప సైనికులుగ జేరుటకు ప్రజలను బాధించలేదని జెప్పిరి.

చెల్వనుపట్టు ప్రభువు సాక్ష్యము

తాను ఇండియాలో రాజప్రతినిధిగ ప్రవేశించిన మూడునెలలకు ఇండియాలో సైనికశాసనావేశము, భారతీయులు సైన్యములో జేయుసేర్పాట్లు ఏమియున్నట్లెకరముగ లేవనియు ఈవిషయమై సివిలుఅధికారులును, సైన్యాధికారులును సమాకారముతో పనిజేసి యుండవలె ననియు ఈవిషయమై ఒక విజ్ఞప్తిని తయారుచేయుమని ఒడయరుగారి కాజ్ఞాపించవలెననియు ఆవిజ్ఞప్తి ననుసరించి అఖిలభారత సైనికశాసనావేశ సంఘము నెన్నుకొనినందు ఓడ్యయరుగారు తెలియజేసిన పద్ధతులను సర్వసేవాధిపతి యంగీకరించెననియు, తానుగూడ సంగీకరించితివనియు పంజాబులో పిరులు మంచివాదనానియు సైనికశాసనావేశపు సేర్పాట్లనుగూర్చి ఆయా రాష్ట్రీయ గవర్నరులు ఇండియా గవర్నరు మెంటు వారికి ప్రతిపత్తిము తెలియజేయుమండినందు, 1918 లో శంకరునాయరు గారు ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులుగ నుండుటచే ఇవి అతనికి తెలిసి యుండుననియు సైనికశాసనావేశపుపద్ధతులు అక్రమముగనున

వని శంకరునాయరుగా రాజేసిందినవిషయమును జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనజాలననియు, వేర్వేరురాష్ట్రములందు సైనికశాసనావేశపుపద్ధతులు సమానముగనుండుటకు ఇండియా అంతటను నిర్బంధ సైనికశాసనావేశము గావించవలెనని ఓడ్యయరుగారు వాదించినందు, కాని ప్రభుత్వమువారు రెండుల కంగీకరించలేదనియు 1919 లో భారతదేశమంతయు అల్లకల్లోలముగ నుండెననియు, అధికారమంతయు సైన్యాధిపతుల హస్తగతమై సైనికశాసనము ప్రకటించబడెననియు, పంజాబులో సైనికశాసనమును ప్రకటింపుడని ఓడ్యయరుగారు గోరినపుడు సివిలుఅధికారులమాట క్రిందగుననియు, సైనికాధిపతులమాట పైనగుననియు ఇండియా ప్రభుత్వ న్యాయశాఖసభ్యుడు తెలియజేసెననియు ఓడ్యయరుగారు సైన్యాధిపతులకు సహాయము చేయవలెనని తామందరము ఆతురతను జూపితిమనియు, లాహోరులో నన్న సేనాధిపతి పంజాబు గవర్నరుతో ఆలోచించి అతనిసలహా ననుసరించి ప్రవర్తించవలెనని ఆజ్ఞాపించితి మనియు ఈ ప్రకారము సైనిక సివిలు అధికారులకు సంయోగము సేర్పాటు జేసితిమని అనుకొంటి మనియు దీనినే ఓడ్యయరుగారు కోరినందు, సైనిక శాసనము నొసరించి సైన్యాధికారులు తమపూర్వీమీదనే ఉత్తరువులను బారి చేసినందు, ప్రజలను కడుపుతో ప్రాకునటుల జేసిన ఉత్తరువును విన్నవెంటనే ఒడలు గగర్పొడిచెననియు అదిగూడదని ఓడ్యయరుగారికి వ్రాసితిమనియు అధికారమంతయు సైన్యాధిపతులహస్తగతమైనపుడు, సైనికశాసనమువారు ఓడ్యయరుగారి కోర్కెలకు భిన్నముగనుండిరిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తోచినచో, ఓడ్యయరుగారిట్లు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసినచో ప్రభుత్వమువారు రీతగవులను శీఘ్రములో అంతరింపజేసి యుండెడివారనియు సైనికవర్గమువారు ఓడ్యయరుగారు చెప్పునటులే ప్రవర్తించునటుల ఆజ్ఞాపించి యుండెడివార మనియు చెల్వనుప్రభువు సాక్ష్యమొసగెను,

స్వామీగారి అడ్డపవాళ్లు

చెల్వనుపట్టు ప్రభువు ఇట్లు చెప్పెను. కొంతకాలమువరకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి అమృతసరపు సంగతులు అన్నియు, ఎవరోకొందరు కాల్పుబడిరనియు, మృతికొందరిని యుతప్ప, తెలియకుండెను. ఈకాల్పులను ఓడ్యయరుగారు రంగీకరించిరి తెలియను. ఓడ్యయరుగారు తెలిపినవార్తారా చెప్పినసంగతులు తప్ప తక్కినసంగతులను గూర్చి ఏమియు తెలియదు. హంటురు సంఘమువారు తెలియజేయువరకు ఇంతప్రమాదముగ జరిగెనని తెలియదు. వానిని తెలిసికొనుటకు చాలకష్టముగ నుండెను.

సైనికశాసనము దుర్వినియోగము

చేయబడుటచే సైనికశాసనపరిపాలనను నాశముకాలేదా యని స్వామీగారుడు, మీరు మాప్రభుత్వప్రకటనము నున్నదని తెలుపుచున్నారా యని చెల్వనుపట్టు ప్రభువు అనెను.

జేసిన స్వామీగారునిరి. ఆప్రకటనలో నున్న వన్నియు తనయభిప్రాయమును తెలియజేయుచున్నానని చెల్వనుపట్టు ప్రభువునడివిరి.

గుజ్జివాలాలలో బాంబుప్రయోగము

ను గూర్చి యడుగ, విధిలేకపోయినగాని వైమానికులు బాంబులను బరుపరాదనియు, గుజ్జివాలాలలో ఇది విధిలేక జరిగెననియు, ఆఅల్లరులు అడంచబడినచో ఘోరవిపత్తు సంభవించియుండెడినందు చెల్వనుపట్టు ప్రభువు తెలియజేసెను.

శంకరునాయరుగారిరాజీనామా

రాజప్రతినిధి సభనుండి శంకరునాయరుగారు తనసభ్యత్వము నేలవదుకొనిరిని స్వామీగారు డడుగ పంజాబునుకు ఇతర దేశములనుండి వాదించుటకు బ్యారిష్ట్రెన్సు రాసీయక పోవుటచేతను, పంజాబులో సయినకశాసనప్రయోగము ఇష్టములేక పోవుటచేతను, శంకరునాయరుగారికి కలవర ముదయించెనని చెల్వనుపట్టు ప్రభువు తెలియజేసెను. పంజాబులో సైనికశాసనమును సంతరింపజేయవలెనని ఎంతయు ఆతురతను జూపెను.

పంజాబు గవర్నరుని, సైన్యాధిపతులను తాను గలిసి కొంటినందు, అపుడు ఆఫ్ఫెయర్లము తలపించెననియు దానివలననే పంజాబులో ఇంతవ్యత్యాస ముండుటకు కారణమనియు, దీనికి కారణము పంజాబు ఇనుపదారులకు కేంద్రస్థానమనియు, సైనికశాసనముతో 500 మంది ఇనుపదారులకు భంగము లేకుండ జేయగలరని సైనికవర్గమువారు జెప్పిరనియు సైనికశాసనము లేనిచో 5000 మంది కావలెననిరనియు, గనుక అట్టి సందర్భములందు సైనికశాసనమును తొలగించుట అనుచితమని తలంచుతిమనియు ఇందులకు సర్ శంకరునాయరుగారు రంగీకరింపలేదనియు పంజాబుకు బ్యారిష్ట్రెన్సు స్వేచ్ఛగ బోవలెననే

కేంద్రనాయకుగారి కన్నులు నాకును గలదనియు అవిషయమై పంజాబు ప్రభుత్వముతో అలోచించినదియు అందుమీదట ప్రధానన్యాయమూర్తితో ధను, నైనికవర్గముతోడను అలోచించినదియు, వారు, పంజాబుకువచ్చు బ్యాంక్ డివిజన్ కలవరమును గలిగించుటకు ప్రయత్నముల నిచ్చెననియు జెప్పినదియు ఓడ్యయరుగారు తనతో జెప్పినదియు, పంజాబు దురంతములను జూపింపలేనని కేంద్ర నాయకుగారు తనతో జెప్పలేదనియు అంత గట్టిగా జెప్పలేదనియు ధన్యులు ప్రభువు తెలియజేసెను.

ప్రస్తుతము ఇంతటితో విచారణ మాపుజేయబడెను.

దయ్యరుచర్యను సమర్థించుట

లాహోరు, మే 8:— ఓడ్యయరు, వాడు మానవ్యపుదావా విచారణను గురించి "జిల్లా" పత్రిక కీర్తిని ప్రత్యేక రెంటివార్త వచ్చెను.

లండన్, మే 8:— సర్, డాక్టర్ ఓడ్యయరుగారి నిరంకుశ ప్రావీణ్యము, దీక్షాపూరిత చర్యలు అర్హతలన్నిటిని నిరంకుశముగా నిరసించినందున, రాజకీయంగా నువ్వీ పోరాడేవాడు మాత్రమే అట్లు నిరసించినందున నడిచెను.

న్యాయాధికారి:— రిలీఫ్ కుంది ప్రజలను మృత్యువు నుండి రక్షించుటకు గాను వందలందిని బంతులను ఆరేని కథివారముగల యాననదియే ప్రస్తుత ప్రశ్న.

సర్, మే 8:— అప్పుడే మొదలైన వందలంది ఆరేని బంతుల ఘోరమైన దుర్మత. కాని ప్రస్తుత సందర్భము లందరి అపాయమును, అత్యవసరమున బట్టి చూడవలెను.

బాంబులు విసరుట న్యాయమే

అట్టి పరిస్థితులందు గౌరవ న్యాయాధికారి విచారణనుండి బాంబులు విసరుట న్యాయమే నేర్పబడినది.

లాహోరు అరెస్టులు

లాహోరు అరెస్టులను గురించి ప్రశ్నించగా, రాజకీయ ప్రతిపక్షాలను నడవేయుటలో నీ. దత్త యజులచే తవలదేదని నడిచెను. తేలికతలను తిరుగుబాటుకేయుట గానింజబడినట్లు ప్రజలందరూ వారి సంబంధము గలదనియు, నైపుణ్యము తిరుగుబాటుకేయుటకు ప్రోత్సహించుచుండి యియు న్యాయముతో అరెస్టులు జేయబడినవి. అనంతరమున రైల్వేనికారీ నడవనిగూడ సమ్మెకట్టుక పేర్చినది దెలియుటచే పరిస్థితులు చాలయవద్రవరముగ గాన్పించెను ఇంకా వైదొలగిపోయిన గవర్నమెంట్ ఆదేశం అవసరముగ నుండెననిగాని ఘోరమైన దుర్మత నుండెననిగాని నేతలంపడు. కాకలుగారు విధించిన కొరడాదెబ్బల పక్షం నేమూత్రమున నేను నిరసించెను.

న్యాయాధికారి:— బాంబుగాడు, మార్క్స్ లాక్రింద తన కొనగలదిన అధికారములను దాటలేదని జూరీనును. అప్పుడు భారతమున అతనిచర్యలను నిరసించుటకు కారణమేదే?

తరువాత ప్రావీణ్యము తీవ్రముగ జరిగెను. ఈవార న్యాయాధికారి ప్రస్తుతమునా గవనింపబడిన విషయముల నాంబుల సంఘమువారు విచారించిన విషయములను గూడ మించిపోవు ననియు అప్పుకనరమున దేవులు నేరములొక్కదశము లొంగిపోయినందుల దాని ఘోరమైనదియు సంభించి యుండెదనని నడిచెను.

విద్యార్థులనందరిని ఎట్టివిచక్షణయు లేక కొరడాదెబ్బలు కొట్టుట

లండన్ 6 మే:— ఈదినము కుర్ద్యాక్షామ 8 X 80 నిమగ్నములకు ఓడ్యయరుగారి ప్రావీణ్యము చేయుట ముగిసెను. సిబిఐ అధికారులగాని మిలిటరీ అధికారులగాని కొరడాదెబ్బల కొట్టెదని వంటిది ఆచరణ జరిపించుటకు అధికారియు గలదానిను విషయమును స్పష్టముగా తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి అధికారములను గురించి చర్చ జరుగలేదు. విద్యార్థులతో జేతన కేరములొక్కరి ఎత్తునిర్దోషము అనువిషయమును విచారింపజేయ విద్యార్థులందరకు కొరడాదెబ్బల కొట్టెదని యీ న్యాయమేననియు, వారలకు శరణును అలలుతో సంబంధము గలదనియు, ఓడ్యయరుగారు నడిచిరి. లాహోరు పాత కాలలోని విద్యార్థులను అల్లరిజేయునంద చేయుటగాను ప్రతిదినమునైని కాధికారులవద్దకు వచ్చి విప్లవ జేతుకొనవలెనని యొత్తపు అప్పుడే మేనని తనయుభిప్రాయమనియు కాని కర్మము జాప్యము యొక్క చర్యలన్నిటిని దాను బాధ్యతను జూపించినదియు ఓడ్యయరుగారు నడిచిరి. ప్రభుత్వమువారిచే నిరసించబడిన ఇతర అధికారులకు నాంబులకు విషయము తెలుగు కనుచర్యలను సంతకించుకొనలేదు. అందుచే విషయములన్నిటిని పూర్తిగా గమనించుట ప్రభుత్వమువారు వారిచర్యలను నిరసించిన ఓడ్యయరుగారు నడిచిరి. ఈవారమునకు సర్ స్పష్టముగా తన యాననదిని తెలిపెను.

ఖిలీఫా

స్పెయిను ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటు

లండన్, మే 8:— ఈదినము 12-45 మరాతో స్పెయిను ప్రదేశమున ఖిలీఫాగా రెయినులీగాని స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు నియమించువలెనని నూచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇది నిజమునాచాల సాహసకార్యమనిపించుకొనును. స్పెయిను ఆవరణయందు రెయినులీగారు ప్రసిద్ధపురుషుడనుటకు సందియములేదు. రెయినులీగారి వంశావళి ప్రాచీనమైనది. ప్రోపెటంబంజుడు. ఇదియుంగాక అతడు గొప్పచతురతగల, రాజ్యాంగవేత్త. ఆయనయందు గొప్ప గురుభావముగలదు. వారు మెరాతోలోనున్న తెగలవారిని ఆతడు సరిగా మండలించి పాలించగలడు. అప్పుడు స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు తమనేనలను తీరమునకు మరలించుటకు వీలగును. అప్పుడు స్పెయిను ప్రదేశములో పడమటిభాగమున ముల్తానుగ ఏర్పడును. కిపుతో అబ్దుల్ కరీంగారు స్నేహముతోనున్న ఆయనకు స్వాతంత్ర్యమేర్పడును. అది సాహసమైనవిధానము. దానివలనమంచిగలుగవచ్చును. కాని అది కష్టములతో గూడుకొన్నది. మరాతోనుల్లను తనకారమునకు భంగములేకుండ స్పెయిను ప్రదేశమున తన ప్రతినిధిగ నుండుటకంగీకరించునా? అట్టినిర్మాటులను ప్రాంచి ఆవరణలోనున్న దగ్గరదేశములందుగూడ కొంతచలనము గలుగవచ్చును.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ లు వలసదత్తులు

1925 మార్చివరకు అమలులోనికిరాదు

వాషింగ్టన్, మే 8:— జూలై మొదటి తేదీనుండి జపాను ప్రజలను అమెరికాకు వలసరాకుండజేయుటకు వైదొలగించబడిన వలసదత్తులను 1925 మార్చి మొదటి తేదీవరకు అమలులో జెట్టుకుండజేయుటకు అధ్యక్షులు కూర్చుండి గారు నిర్ణయించిరి. కాంగ్రెస్ కమిటీవారి రిందులకు అంగీకరించిరి.

ఇండోగంగావారు యజమానులు గంట 1 కి 1/2 పెన్నీ హెచ్చుజేసెదమనుటచే దానిని నిరాకరించిరి. తాము పనిలోనుండి పోయెదమని ఇదివరకే యజమానులకు తెలియజేసిరి. ఈలోపుగ యజమానులతో రాయబారములు ప్రారంభముగానినా సమ్మెకట్టుటకు పనివారిద్రావ్యనిర్వాహకసంఘమువారు 18 తేదీని సమావేశమగుదురు.

ప్రభుత్వోద్యోగులు

తమకష్టములను శాసనసభ్యులకు జెప్పకొనుట

లండన్, మే 8:— రాత్రి 7.45. భారతశాసన అసభి కారసభ్యులతో గాని రాష్ట్రీయ శాసన సభ్యులతో గాని ప్రభుత్వపు కొలువున బని జేయు ఉద్యోగులు ప్రభుత్వోద్యోగుల 17 వ నిబంధనకు భిన్నముగ తేకుండ తమ కష్టములను తెలియజేయుటకు ఆక్షేపణ యున్నటుల ఆలివి యరు ప్రభువుకు తెలియవని రిచర్డ్స్ గారు మాట్లాడుకొనిరి.

ఆర్థిక నిపుణుల విధానములు

రానున్న చిక్కులు

జర్మనులు నిరోధము జూపెదరనుభయము

లండన్, మే 7:— రాత్రి 7.45. జర్మనులకెంతకష్టముగ నున్నదో పరాసలకు గూడ జర్మనీలో ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి అంతకష్టముగనున్నది. ఆర్థిక నిపుణులు విధానమునుగూర్చి నిన్న ఉన్నంత ఉత్సాహము నేను ప్రాంచి అధికారులకు లేదు. కాని జర్మన్ జాతీయవాదులు ఆర్థిక నిపుణుల విధానమును చర్చించుటకు విధానముగ సంగీకరించెద రనుకొనుచున్నారు. తరువాత చర్చించి అనుకూలముగ లేని భాగములను నిరాకరించెద రనుకొనుచున్నారు. అట్టిభాగముల సంగీకరించిన జర్మనీ మరల కమ్యూనిజములోనికి దిగునని వీరియభిప్రాయము.

ఇటలీ

గూడ ఆర్థిక నిపుణుల విధానములు జర్మనీ కొత్త పరిస్థితులచే చల్లబడుననియు అంతర్మిత్రమండలి యుగా సమస్యపరిష్కారముగూడ వెనుకబడుననియు ప్రాంచివారు యారు ఆక్రమణకు కాలపరిమితి లేకుండ సాగించెదరనియు, తుదకు మగ్గోనాల్లుగారికి గూడ ఎదుర్కొనుటకు వీలులేకుండుననియు ఇటలీవారు భయపడుచున్నారు.

జర్మన్ జాతీయవాదులు

యభిప్రాయము

బెర్లిన్, మే 7:— జర్మన్ జాతీయవాదుల నాయకు డ్రెవ హోర్. హెర్బులుగారు ఇట్లు తెలియజేసిరి: జర్మనీ నిలబడుటకు అవసరమును రాజకీయసిద్ధాంతములు ముఖ్యముగనునవి స్పష్టముగ ఏర్పడువరకు జర్మనులు సదుపాయమును జేయరు. జర్మనీకి గౌరవప్రదముగ విషయములను తృప్తికరముగ పరిష్కారము చేసినగాని ఇంతకంటె ఎక్కువ ఆర్థిక భారమును జర్మనులపై విధింపజాలరు.

రూపు పోరాటము

గనులపనివాండ్లతగవు

గనులలో 7 గంటలు పనిజేయువిషయమై వచ్చుననుకొన్నతగవు ప్రారంభమైనది. 8,50,000 నుండి 4,50,000 గనులపనివాండ్లు పనిలేకున్నారు. భూమిలోపల 7 గంటలవరకును, భూమిపైన 8 గంటలవరకు పనిచేయుటకేవీరు నిశ్చయించుకొనిరి.

కార్మికమంత్రి తగవును పరిష్కారముచేయుటకు యారు శ్రమచున్నారు.

ఇదేప్రకారము క్యాంక్ అప్పుడైలీషియాలో బొగ్గు ప్రదేశములందు తట్టించినది. యారుబొగ్గు చాలకుండుటచే లోపాపుపనులు, ఇతరపరిశ్రమలు నష్టపడును.

బోక్సైట్ అపరాధమును చినావా రీయనక్కరలేదని అమెరికనులు తీర్మానించిరి.

రాజకీయబందీల ఆదరణ

లండన్, మే 5 రాత్రి 7.45:— కాశీలో కొందరు రాజకీయబందీలకు కళ్లకు గంటలుగట్టి గానుగలకు కట్టి ఆలాలనుండి నూనెనుతీయించిరిని కామన్సునభలో మ్యాక్స్ కె గారు తెలియజేసి ఈవిషయమై ఇండియాలో ఆక్షేపించిరా, ఆక్షేపించినచో ఏమి ఉత్తరవును జేసిరిని యడుగ అవిషయము ఏమియు తనకు తెలియదనియు రాజకీయబందీల ఆదరణనుగూర్చి పోయినసంవత్సరము ఏర్పాటులుజరిగినదియు ఆప్రకారము రాజకీయబందీలకు నెంచబడినవారు ఆదరింపబడుదురనియు రిచర్డ్స్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిడిరి.

కానలిననంగతులన్నిటిని తెలిపినచో సైనికానిగూర్చి విచారించెద సని రిచర్డ్స్ గారు ల్యాన్సుబీగారికి వాగ్దత్తమొనర్చిరి.

లండన్ లో గొప్పకలవరము

క్రిమి, లండన్, ఘోరములు జరిగివచ్చుట

లండన్, మే 8:— వాల్టర్ హార్టేనులో ఒకవ్యక్తి స్త్రీలు దుస్తులనునుకొను గదిలోనే తనసంచీనిమిత్తము వచ్చెను. ఆసంచీలో రక్తపాతమైన స్త్రీబట్ట యొకటియు, ఒక పెద్దకత్తియు నుండెను. ఈ సంగతిని ఆమనుష్యుడు తెలిపినదవ ద్రంబ్లులో చేచిరాకుకగనన్న ఒక కొంపను నెడకిరి. ఆ ఇంటినిండ మనుష్యు ఎముకలు, మాంసము కన్పించెను ఇవలు మనుష్యులను జంపినటుల కనబడుచున్నది. తక్కినభాగములను తగులజెట్టుటకు యత్నించుచున్నటుల గన్నట్లెను.

ఈయింటిముఖముగ ఇద్దరు స్త్రీలు ఒక మనిషిని, పురుషిని వెంటజెట్టుకొని, మంచుదస్తులను ధరించినవచ్చుట జూచితిమని ఈ ఇంటిద్రక్కవారుజెప్పిరి. పోలీసువారిచిత్రమునంతను గనిపెట్టెననుచున్నారు. అన్వేషిని పోలీసువారు ఆపుజేసిరి.

జీజిని ముట్టడించిన సంగతిని (టిలిఫుసామా)జ్యవత్తు ప్రదర్శనసందర్భమున జూపిరి.

పెల్లనదిలో జర్మనుపాగయోడతో డీకొనుటచే ఒక పాగయోడ మునిగిపోయెనట.

వైకం సత్యాగ్రహము

ఒక తియ్యనాయకునికి వాగ్దానము

శ్రీధానందస్వామి రాక

ఆర్యసమాజమువారి ప్రచారము

కే. పి. కేశవమూసను సత్తిగారు మరొకరును శ్రీధానందస్వామిగారు 7 వ తేదీ రాత్రికి వైకం చేరిరి. వారు త్రివేండ్రమువెళ్లి చెరసాలలోనున్న కేశవమూసగారిని చూడ దలచిరి.

నోటికితాళము

సహోదర సత్తికాసంపాదకుడు కే. అయ్యప్పనుగారు యోగంపాళాలలో నుండగ వారికి 7 వ తేదీని వాగ్దానము నందచేసిరి. వెంటనే తియ్యనాయకులు సభచేసిరి. "అయ్యప్పనుగారు ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి చెరసాలకు వెళ్ల గూడదు. ఇప్పుడు వారు వెలుపలనుండు టత్వవసరము" అనివారు తీర్మానించుటచే అయ్యప్పనుగారు రండుల కంగీకరించిరి.

ఆర్యసమాజము

కల్లికోట ఆర్యసమాజ కార్యదర్శి పండిత ఋషిరాంగా రిపుడు వైకంలోనున్నారు. 7 వ తేదీని యోగంపాళ జరుగుచుండగా రాంగారచటికివచ్చి పదిమంది తియ్యలు ఆర్యసమాజము వ చేరుట కంగీకరించిరియు 8 వ తేదీని వారికి దీక్ష యియ్య బడు ననియు తెలిపిరి.

"సంఘ మతసంస్కరణమునకు నిరంతరమును బోధచేయుటకు సాధనముని ఆర్యసమాజమువారు నిశ్చయించిరి గాన నే ను స త్యా గ్ర హ ము న రిం ప జాల ను గా ని యీ స త్యా గ్ర హ ము న ని మ్మ జా తు ల త జయముకలుగుగాక యని మనసార కోరుచున్నాను. వైకం సత్యాగ్రహమువలన అస్పృశ్యత నివారణయత్నము నూతనా కృతిని దాల్చినది గాన సంఘసంస్కరణమును గూర్చి శ్రద్ధగల వారందరును వెంటనే సత్యాగ్రహమునకు విజయము కలుగుట కి సర్వవిధముల కృషి నలుపవలెను. సవర్ణహిందవులు అస్పృశ్యతను తొలగింపవచ్చునో వారు స్వమత దోహదని విదేశముల వారు తలంపక మానరు గాన వారస్పృశ్యతను తొలగింపవలెను. హిందూసంఘ మిప్పుడు కడుదుర్బలముగా నున్నది. త్వరలో నద్దుబాటు చేయనిచో ఆపల అసాధ్యమును. ఆర్యసమాజము వారు ఉత్తరహిందూదేశమున ఘనముగ నేపచేసిరి. అవర్ణహిందవులు ఊత్తరహిందూదేశమున విజయమును బడయగోరెదను" అని పండిత రాంగారు నుడిపిరి.

ఆర్యదీక్ష

నిన్న 8 వ తేదీని శ్రీధానందస్వామి అధ్యక్షముక్రింద 12 మంది తియ్యలు ఆర్యదీక్షను స్వీకరించిరి. పండిత ఋషిరాంగారు హోమాదులను జరిపించిరి. స్వామి ధర్మములను వివరించెను. 12 గురుస ప్రమాణము చేసిరి.

నాయరుల సాహసచర్య

ఎస్. ఎస్. నాయరు, ఎం. పి. నాయరుగార్లు నిన్న 8 వ తేదీ ఉదయమున సర్కారు దేవాలయములోనికి గం టుకు (మోగించుచు) అర్చన చేసిరి. బ్రాహ్మణులు తప్ప యితర వర్ణములవా రిదివర కిటులచేయు నాచారము లేకుండుటచే పట్టణములో చాలకలవర పేర్చినది.

కొట్టాండివిజను కాంగ్రెసు కార్యదర్శి

కొట్టాండివిజను కాంగ్రెసు కార్యదర్శి కురువిళ్ల మాత్యగారి కిదివరకే వారంటుపంపబడెను. అయినవైకంకు వచ్చెను. నేనిచట ప్రభుత్వమువారి సత్యాగ్రహ నిరోధపద్ధతి అక్రమముని బహిరంగ సభలలో నుపన్యసించెదను అని ఆయన ఉద్యోగులకు తెలియ జేసెను. (అ|| ప్రె||)

ఆర్యమతదీక్ష బూనినవారిని దేవాలయ

విధులవెంట పోనిచ్చిరి

వైకంలో 12 గురు తియ్యలు నిన్న ఆర్యమతదీక్షను నడిపిరి. అందువలన వారిలో కొకరగు పి. కే. భాస్కరుగారు దేవాలయ విధులవెంట నడువజోగా ఎవ్వరును అభ్యంతరపెట్ట లేదు. వెనుక శ్రీనివాసయ్యంగారు రవటికి వెళ్లి నపు డీధాస్కరు గారు రాయసతోగూడ నావిధులకు వెళ్లగా నపు రాయసను రానియలేదు. ఇప్పుడు రానిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

మైసూరు లేఖ

(స్వకీయ విలేఖరి)

స్వామిశ్రీధానందగారు

దెంగుళూరు, మే 7:— శ్రీధానందస్వామివారికి నిన్న కార్యక్రమము యెడతెలిపి లేకుండయుండెను. ఉదయం ఆర్య సమాజ ఆశ్రమమునందు ఉపాసన జరిపిరి. పెనుకొండ వాస్తవ్యుడగు ఒక మహమ్మదీయుని ఆర్యసమాజ మతమునందు జేర్చినట్లు, యిద్దరు బాలరకు ఉపనయనము జరిపినట్లు తెలిసినది. 8 గ. స్వామివారు కర్నూటక ఆర్యసమాజమును, బసవన్న గుడిబోయి చూచిరి. అచ్చట గొప్పసన్మానము జరిగినది. సాయంత్రము 4 గ. దొడ్డప్ప హోలలో గోసంరక్షణ గూర్చి ఉపన్యాసములు జరిగెను. కే. శ్రీనివాసరావుగారు సభాభ్యర్థులుగా నుండిరి. కే. గుండురావుగారు, మైసూరు రాష్ట్రములో పశుప్రద ర్శన కాలయందలి పులులకు సింహములకు గోమంసమును ఆహార ము గా నిచ్చుచున్నారని తెలిపెను. వోరులేని పశువులహత్యకు తావోసంగనట్టి భూనాథులు హిం దువులు కాబాలరని స్వామివారు ఉపన్యాసమునందు సెల విచ్చిరి. 5-30 గం. వైశ్యవిద్యార్థి గృహమునందు జరిగిన ఉపన్యాసమునందు అస్పృశ్యత నివారణగూర్చి స్వామివారు యెక్కువగ ముచ్చటించిరి. తాను నంబూద్రి బ్రాహ్మణులతో సంప్రదించుటకై వలచారు బోవుచున్నావని తెలిపెను. 5.30 కోట్ల అస్పృశ్యులను మన జాతిలోనివారుగా చేర్చునబడినచో మనజాతీయత వృక్షముగ నేర్పడి యెంత సాహసమునైన జేయగలుగుదుము. ఒక విధిలోనుండి పంచములు బోయినచో దేవాలయములోని విగ్రహము మైలుబడునటు బుద్ధిహీనులుగా నుండును. అట్లు గానేరదు. దైవసాన్నిధ్యమునకు వచ్చినచో పతితులే పాపముగదరురు. రామచంద్రుడు శేరి, నివదలను యేరితిగా జూచెను! కుక్క తనరొట్టెను ఎత్తుకపోయినపుడు నామదేవు దేవునెను. అట్టివారి యనుచరులను చెప్పొనుచు యిట్లు జేయుట అసంభవము. అస్పృశ్యత నివారణము కేవలము హిందువులు జేయవలసినకార్యము. మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు, సానుభూతి జూపగలరు. అస్పృశ్యత ఉండి తీరవలె ననియే శాస్త్రములు తెప్పలులేదు. హిందూమతమున కిది మచ్చగానున్నది. అస్పృశ్యులను తమతో సరిసమానముగా జూచు కొననంతకాలము తామాసింపు స్వరాజ్యము చేకూరదని స్వామి వారు నుడిపిరి. స్వామివారు దయానందుని జీవితముగూర్చి, గురుకులములగూర్చియు ముచ్చటించిరి. మైసూరులో హిందూ మహాసభ కాఖా సంఘమును స్థాపించి, ఆర్యసమాజమునకు తోడ్పడమని గోరుచు, మహారాజాగారు తప్పక సహాయము జేయుదురని నమ్ముచున్నట్లు తెలిపిరి.

విశేషము:—దెంగుళూరు రెవెన్యూ కచేరీలో నాఖరులను మరొకరితముందిని తగ్గించిరి.

కానసభ్యుల ప్రయాణపు ఖర్చులు:—ప్రతినిధుల సభకు, కానసభకు వచ్చుఅధికారేతర సభ్యులకు సదుపాయము గానుండుటకై సభ్యుల ప్రయాణపు ఖర్చులు ప్రతిసమావేశము ముగిసిన వెంటనే యిచ్చుటకు యేర్పాటులు జేయబడినవి.

పంచము విద్య:—నిమ్మజాతుల విద్యాలయముల సంఖ్య 1922-23 లో 600 నుండి 582 వరకు తగ్గినది. మొత్తమువైన 12, 837 విద్యార్థులున్నారు. అందు 1800 మంది బాలికలు. ఉన్నత విద్యనేర్చుకొనువారి సౌకర్యమునకై దెంగుళూరులో 12 విద్యార్థులుండుటకు వీలయిన విద్యార్థివసతి గృహము యేర్ప రచబడెను. పంచమువిద్యార్థులకు ఉచితముగా విద్యనేర్పచు న్నారు. ప్రవేశ పరీక్షరుములు గూడలేవు.

బొంబాయి మే 8:—లండను తివాలతో మే మొదటి తేదీన బహుళ దేశిక పి ఆ డు ఓ ఓ యి యి స్టీమరు "మోనా" అనునది బుధవారమునకు పోర్టు నెయిదుకు విచ్చి ఆరుభాగ్నా ముననే అచ్చటికించి బహుళ దేశిక. (అ|| ప్రె||)

బీహారు కలరావ్యాధి

బీహారు రాష్ట్రమునందలి తిర్నూర్ డివిజనులో నిచ్చటివ్యాధి పండుకొన్నది. చాంపరన్ జిల్లాలో బాజుధర్ పూర్ ప్రదేశముల కి తీరముగనున్నది. పాట్నా డివిజనునందు అప్పుతలకు తా తనావుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కలరావ్యాధికి చికిత్సచేయుటలో సహకారమునకాని చాలముంది వ్యాధి నరిట్టుటకై నిత మింపిరి.

14 వ ఆయుర్వేదమహాసభ - కొలంబో

కొలంబోలో (సింహళము) 28.4.24 తేదీన జరిగిన ఆయుర్వేదమహాసభయందు యిదిగవ తీర్మానములు సర్వ జనాంగీకారముగా నామోదించబడినవి —

1 ఈసభవారు, దేశీయవైద్యవిధానముల విచారణ సంఘమువారు ఆయుర్వేదవైద్యముయొక్క ఉపయోగమును గుర్తించుటకు గావించిన ప్రయత్నముల గొనియాడుచు అభినందనముల దెలుపుచున్నాడు దేశీయవైద్యశాలల సేర్పరచిఆయుర్వేదవైద్యమునకు ప్రభుత్వప్రోత్సాహము సోపంకుటకు ప్రయత్నించినందుకుసంతసించుచున్నాడు.

2. దేశీయవైద్యవిచారణసంఘమువారి నివేదిక జూచిన పిదపగూడ ఒడ్డులలో రూ.80,000 మాత్రమే ఖాయపరచినందులకు యీసభవారు తమ యసంతృప్తిని దెలుపుచున్నారు. దేశీయవైద్యులలో గూడిన సలహా సంఘమువారి మాచనలను తగ్గిం, సంపూర్ణముగా నుండని చిన్నవిధానమును అనుసరించుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుటచే యీసభవారు తమ అసంతృప్తిని దెలుపుచున్నారు.

3. ఈసభవారు మదరాసు ప్రభుత్వమువారి నిట్లు గోరుచున్నారు. (1) తాము స్థాపించినదేశీయ వైద్య విద్యాలయమునందు ఆ. భా. ఆయుర్వేదవిద్యార్థులనునందలి విద్యాధావిన మవలంబింపవలెను. (2) దేశీయ వైద్యవిద్యాయులకు రూ. 250 వేతన విప్పింపవలెను. (3) ఆవైద్య విద్యాలయమునకు సంధించి ఒక వైద్యశాలగూడ నుండవలెను. (4) దేశీయ వైద్యవిద్యాలయమునందు ఆయుర్వేద భాగము నకు ఆ. భా. ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమువారు పరీక్ష కర్తలుగా నుండవలెను.

(4) ఆయుర్వేదవిచారణ గూర్చి నంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన విచారణసంఘనివేదికము త్వరలో ప్రకటింపమనియు, ఆరాష్ట్రమునందు ఆయుర్వేదవిధానమును ప్రోత్సహ మొసంగు ప్రయత్నముల జేయమని యు పం గ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

5. ఈ సభవారు (1) ఆయుర్వేద మహాసభ 1923 ఆయుర్వేద మహావిద్యాలయమును సత్వరముగ పునరుద్ధరింపవలె ననియు, (2) ఈ విద్యాలయమునకు సహాయముజేసి ప్రోత్సహింపవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ప్రజలను వేదకొనుచున్నారు.

6. గంజాయి అనేక బొంబములందు ముఖ్యముగా పనికి వచ్చు మంచిదీపధి యగుటచే నది వైద్యులుపయోగింపగూడదను నిషేధపు టు రేతపు తొలగింపవలెనని యీసభవారు సింహళప్రభుత్వమును గోరుచున్నారు.

ఆయుర్వేదమహాసభ

ఈదిగవ పేర్కొనబడినవారు ఆయుర్వేద మహాసభ, దలి కార్యనిర్వాహకులుగా నెన్నుకొనబడిరి:—అధ్యక్షులు—వైద్యరత్న కవిరాజు జోగీం ద్ర నాథ సేను గారు (కలకత్తా) ఉపాధ్యక్షులు — ఆయుర్వేద రత్నపండిత లక్ష్మీరామస్వామి ఆచార్య (జయపూరు) డా|| ఎ. లక్ష్మీపతిగారు, మదరాసు. కార్యదర్శి—ఆయుర్వేదభూషణ ప|| ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు అసిస్టెంటుకార్యదర్శులు— ఆ. భూషణ సి. భానువైద్యగారు. ఆ. భూషణ కే. సుబ్రహ్మణ్యకాశ్మీగారు ఆడిటరు.—వైద్యవికారద ప|| కే. ఎ. వెంకటాచల కాశ్మీ కోశాధిపుడు. డా|| ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు.

విద్యా పీఠము

అధ్యక్షుడు. ఆ. రత్న ప|| లక్ష్మీరామస్వామిఆచార్య ఉపాధ్యక్షులు. పండిత ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు, ప|| క్రష్ణకాశ్మీ కవడే (పూనా) కార్యదర్శి. డా|| ఎం. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు, అసిస్టెంటుకార్యదర్శులు. వై. టి. వెంకటాచారిగారు. పి. సోమసుందరదేవరు.

వచ్చేసభ (15 వ సమావేశము) హరిద్వారములో జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను.

బొంబాయి కార్పొరేషన్ అధ్యక్షునకు లాభమేయర్ విరుద ముక్కర లేదని తీర్మానింపబడుట

మే 8 వ తేదీ సాయంత్రము జరిగిన బొంబాయి కార్పొరేషన్ అధ్యక్షులకు లెక్కతాశాసన లాభమేయర్ అను విరుద ముక్కరముగ ముగిసినపత్ర ఆయన మార్గదర్శన కాశ్మీస్థాగారి తీర్మానము హేచ్. పి. మోడిగారిచే ప్రతిఫుటింపబడి సభ్యులచే నిరాకరింపబడెను.

సుజనరంజనపథ :- ఈ పథమును చక్కగా తెలుసుకొని
 వి.సి.సి. కలెజ్ లో చేర్చుకొని 'మార్క్సిజం' నామకమును
 కమ్యూనిస్టు ప్రవర్తించెదము.

స్థానిక వార్తలు

అగమనము:— శ్రీమతి స్వయాశ్రయి పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి భార్య కామేశ్వరమయ్యగారి భార్యయ్య కేటకదళం చెన్నైలోనికి. ఎ. రంగస్వామి అశ్వంగారు హమీదు ఖాన్ గారి రైతుస్థలములకు సన్మానించిరి.

భగవల్కృష్ణా ప్రసంగ సభ :— 1924-వ సం॥ మే నెల 10-వ తేదీ భగవల్కృష్ణా ప్రసంగ సభ 5 గంటలకు మధ్యః క్షణం 11-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 4-గంటలకు ఇంద్ర కృష్ణాంధ్రం అను కాలక్షేపములు తొందరపడలము స్కూలులో ఆలోచనాశ్రీ-మోతీలాల్-పండిత రాజ భాగవతుల వారికి జరిపింపబడును.

జార్జి టాను ఫిర్యా ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘము:— ఈ సంఘముయొక్క స్థాయింపుగ భగవల్కృష్ణా వారు (1924) సాయంత్రము 5-30 గ ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము (7, రైలు స్టేషన్)లోను జరుగును. కాంగ్రెసువారు 7, రైలు స్టేషన్లోను జరుగును. కాంగ్రెసువారు 7, రైలు స్టేషన్లోను జరుగును. కాంగ్రెసువారు 7, రైలు స్టేషన్లోను జరుగును.

కీలాభతు కార్యనిర్వాహక సభ:— ఈ కార్యనిర్వాహక సభ మే 10-వ తేదీ భగవల్కృష్ణా ప్రసంగ సభ 5 గంటలకు మధ్యః క్షణం 11-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 4-గంటలకు ఇంద్ర కృష్ణాంధ్రం అను కాలక్షేపములు తొందరపడలము స్కూలులో ఆలోచనాశ్రీ-మోతీలాల్-పండిత రాజ భాగవతుల వారికి జరిపింపబడును.

రాకపోకలు:— కీలాభతు మహారాజుగారు, రాజీ మహారాజుగారు కన్నరాతి ఉదకము దెలుప బోయిరి. కీలాభతు మహారాజు, అజిత్ రంగి కార్యదర్శిగారు కన్నరాతి నీలగిరి బోయిరి.

ఎన్. స్వామి భను, బాల్కృష్ణా గారు నిన్న మెట్టుపాలెం మెయింట్లో జడరాసు వీడిరి.

ఎన్. ఎన్. రామకృష్ణగారు స్థానికరకు కర్ణు కాంగ్రెసుకు ఇండియా ప్రతినిధిగా హైదరాబాద్ బోర్డు కన్నరాతి కొలంబోగోయిరి. ఆటనుడి 'అంకోరా' యను నానై సముద్ర మయ్యెదరు.

చెన్నై పరి కార్యారేషను ఎన్నిక

ఆంధ్రస్వరాజ్యము ప్రతినిధి నిలచుట
భారత కాంగ్రెసుకు చేరిన చెన్నై మండల ఆంధ్ర స్వరాజ్యసంఘముకార్యదర్శియగు నేను (శ్రీయుత దాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు) 17 వ డివిజనులో డివిజనులో నివసింపచున్నాను గాన చాల మంది మిత్రులగు ఓటరుల కొరక ప్రకారము డివిజను ప్రతినిధిగా ఎన్నికలకు నిలుచుచున్నాను. అని రాఘవేంద్రరావుగారు మాకు వ్రాసిరి. వారు మాలో 20 వ. మాణిక్య స్టేషన్లో నివసింపచున్నారు.

రాజమహేంద్రవర దేశీయవిద్యాలయము.
శి క ప వ ర ణ

ది 24-4-1924 సం॥ తేదీ నూ ప్రతికలో మివిరేఖరి రాజమహేంద్రవరమునుండి "కాంగ్రెసు పని ఉత్సాహపు లేదు" అను వ్యాసములో జాతీయ పాఠశాల 1923 సం॥ రాంతమున మూయుటచే అనివ్రాసిరి. ఈ ప్రకటన సరియైనదికాదు గాన ఈ దిగువసవరణ ప్రకటింప గోరెదను.

రాజమహేంద్రవర దేశీయ విద్యాలయమున ఇప్పుడు 124 మంది విద్యార్థులు గలరు. సాధారణ విద్యార్థకులు 6 వర్తక విద్యార్థకులు 2, ఒక ముద్రజాలయము గలవు. విద్యార్థులు తగ్గినందున 1923 సం॥ రాంతమున ఉన్నతవిద్యా తరగతులు 8 (4, క్లర్క్, ఫార్మస్) మాత్రము తగ్గింపబడినవి. తక్కిన విద్యాలయ తరగతులున్న దానికి చేర్చబడిన ముద్రజాలయమున్న యథాప్రకారము పనిచేయుచున్నవి.

మాపట్టణ వర్తకులు దేశీయ విద్యాలయ భర్త్యు కాలాలు పెట్టి సామ్యముననుచేసి ప్రతి నెల రమారమి 4 రుపాయలు ఇచ్చుచున్నారు. ఇది కాళ్ళతరాడి వంటిదేగాన ఈ విద్యాలయము కాళ్ళతముగ పనిచేయునని నమ్ముచున్నాము.

రాజమహేంద్రవరం, అప్పన సుబ్బారావు, 8.5.24. దేశీయవిద్యాలయసంఘ కార్యదర్శి.

మదరాసు పాకివాండ్ల సంఘము

సంఘాధ్యక్షుడు వి. ఎల్. కామ్రేగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

కార్యారేషను కవిచనరు గారవిన మెమోరాండమును గూర్చి విచారించుటకై నేషియరు పార్కులో 25 వ తేదీ జరిగినసభను గూర్చి పత్రికలలో తప్పవ్రకటనలు కొన్నిగలవు. కాన్సిలరు టి. సుందరనాయుడుగారు రాసభకు వత్తురని మేము దలంపలేదు. కాని ఆయన వచ్చుటచే మేము సత్కరించితిమి. మాపనివారు ఆయన జెప్పిన దంతయు శ్రద్ధగ వినిరి. ఆయన గూడ తమ ఉద్దేశమును స్పష్టముగ చెబిసెను. నాటిసభ మెమోరాండమును గూర్చి సంఘమువారు విచారించుటకై గా వింప బడినది. మ ని పి ఒక్కంటికి రూపాయకు 4 నిండుపడుల వియ్యముచొప్పున రూ 4 విలువ గలవి ముట్టవలెనని పనివారు పట్టుదలగానుండిరి. కార్యారేషను వారు వియ్యము నిండుగా కొలిచియుచ్చుట కంగీకరించినచో మెమోరాండమునందు చెప్పినట్టి ఒక్కరూపాయి వేతనాభివృద్ధికి వారిని నేను ఒప్పించియుండును. ఇప్పటివరకు సమ్మెను నిలిపి విషయముల పరిష్కరింపబడుట కార్యారేషనువారు స్వాధీనుగ చేయున్నారు. ఇకముందుగూడ కార్యారేషను వారికి పనివాండ్లగుడ సంతోషకరముగా నిండునట్లు విషయములు పరిష్కరింపబడగలవని నమ్ముచున్నాను.

సభ సమాఖ్య నము కాలేదు

నాటిసభనుగూర్చి పత్రికలకుచేరిన వార్తలో సభ ముగియుననికీ మేమేమిట పనివాండ్లు కొట్టుకొని దొర్లవ్వము జరిగినట్లు దెలుపబడినది. ఇది నిజముగాదు. కొందరు మేమేమిట సరాసరి కార్యారేషను వారిలో సంప్రదించుటచే ఒక రిద్దరు పనివారు కోపగించుకొనిరనట నిజమే, గాని చివరకు కాంతముగనే ప్రవర్తించిరి. కలవగముజేసి రసాభాసము జేయగూడదని మేము సలహాజెప్పితిమి. వారంగీకరించిరి. దొర్లవ్వము జరుగలేదు.

ఇప్పు డీవిషయమును, సంఘము అధికారులును కార్యారేషను అధికారులునుగూడి విచారించుచున్నారు. సభాసంతరము మెమోరాండముగూర్చి సంఘమువారి యభిప్రాయములు వ్యక్తీకరింపబడినది. పూర్తిగా పరిష్కారము జరుగు వరకు దేవి విషయమును దెలుప నియ్యకొనను.

"ఫ్రాంజెస్టు" నాకాలివాదము

అగ్నిప్రమాద కా నకు కారణములు
మరిను కోర్టువాచిచారణ

బొంబయి, మే 8:—గతనెల 4 వ తేదీన ఎర్రసముద్రమునందు అగ్నిప్రమాదముచే "ఫ్రాంజెస్టు" అను నౌకతగలబడి పోయిన పరిస్థితులగురించి విచారణ మిడినమున ప్రారంభమయ్యెను. ఈ విషయమును విచారించుటకు బొంబయి ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన మెన్స్ ఇన్ క్వెరీకోర్టును, ఆక్టింగు చీఫ్ జుడిస్ మేజ్ట్రేటును ప్రాంకు ఆలివియరుగారు అధ్యక్షులు. కెప్టెన్. సి. ఎ. ఓక్లూ, కెప్టెన్ సడెలు, గార్లు సభ్యులు. జె. హ్యూమ్స్, డబ్ల్యు. ఎ. వార్తనుగార్లు అసెస్సర్లు.

ఈవిషయమును గురించి ప్రభుత్వమువారికి చెరిసిన ఈ క్రింది విషయముల సీకోర్టువారు ప్రాతిపదికములుగ గొనిరి. "ఫ్రాంజెస్టు" హాంకాంగునాక. ఇవి 189 నావికులతోడను 1221 యాత్రికులతోడను, 8,155 టన్నుల ఇతరవస్తువులతోను "కమరాను" "జెడ్డా" "నూడను" "జెనోవా" లమీదుగా బెరోలిలోనాకు వెళ్లుటకు బొంబయినుండి మార్చి 28 తేదీన బయలుదేరినది. తరువాత నీనౌకయందు దగ్గిప్రమాదముసంభవించుటయు, ప్రయాణికులు "క్లాక్ మాయిదురు" నౌకలోనికి మార్చుబడుటయు కే 26 నెంబరుకాక ఫ్రాంజెస్టును ముంచివేయుటయు వివరింపబడినవి.

విచారణీయములు

(1) సరకులు సరిగా నౌకలోనుంచబడినా (2) వానిలో సులభముగా నిప్పంటుకొనినవి ఏమైన గలవా (3) ప్రయాణికాలమున అగ్నిప్రమాదము గలుగకుండ జూచుటకు తగిన జాగ్రత్త తుచ్చుకొనబడినా? (4) కమరానునందు నిప్పంటుకొను వస్తువులేమైనను నెక్కింపబడినా? (5) అగ్ని నార్కుటకు నౌకానాయకుడు చేసిన ప్రయత్నములుగాక ఇతరవార్తనులేమైనగలవా? (6) నాయకుడు తొందరపడు నౌకను వదలివేసినా? (7) ఇందుకు నాయకునియొక్క శక్తిహీనతగాని లోపముగాని ఇతర శక్తియొక్కలోపము గాని ఈవిషయమున గారణమా? (8) అగ్ని ప్రమాదమునకు కారణమేమి? అనువిషయములను కోర్టువారు విచారించవలెను.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు చవిసెనగారు ప్రాసిక్యూషను తరపునను, ఇన్స్ పెక్టు కంపెనీతరపున జేరుగారును హాజరైరి. క్లాప్ గారు నౌకాయజమానల తరపునను అర్జునుగారు లాయరును అడరురైటర్ల తరపునను హాజరైరి.

సాక్షివిచారణ

"ఫ్రాంజెస్టు" అధికారి యగు రెమండగారు మొదట విచారించబడిరి.

నౌకయొక్క చరిత్రనుగురించియు పరిస్థితుల గురించియు అగ్నిప్రమాదమునుగురించియు, దాని నార్కుట కొనర్చబడిన ప్రయత్నములగురించియు వీరు చెలిపిరి. ఏప్రిలు 4 వ తేదీ ఉదయము 4-15 ని॥ లకు అగ్ని జ్వాలలవలన సాక్షినిద్రనుండిలేచెను. అతడువెంటనే బ్రిడ్జిమిడను జని నాయకత్వమును స్వీకరించెను. మంటలనార్కుటకు స్టీముతో ఉదయం 8 గంటలవరకు ప్రయత్నించెను. అప్పటికిని మంటలభిగమగుదుండుటచే బొగ్గుపులుసు వాయువును ఎక్కువగా ప్రయోగించెను, బొగ్గుపులుసు వాయువును తగినంత నిలువయుంచుటకు వీలగుబుంగ యున్నయెడల నామంటలార్చివేయబడెడివే. కాని అంత బొగ్గుపులుసువాయువులేదు. అంతట మంటలంతను అధికమయ్యెను. అంతట సాక్షి నౌకమిడనున్న తీరమువద్దగలతో సంప్రదించి, "క్లాక్ మాయిదురు" నౌకకు విద్యుద్బార్త నంపెను ఆ నౌక సాయంత్రముగురికి రాగా ప్రయాణికులు ఆ నౌకలోనికి మార్చబడిరి. ఆనౌకను వదలివేయనప్పటికి మూడువంటలు భస్మముయిపోను పెద్ద అగ్నిగుండమువలె నుండెను. మరునాడు "నూడను" నకు జేరిరి. అచ్చట ప్రయాణికులు "టాంజెస్టు" నౌకలోనికి మార్చబడి జెడ్డాకు గొనిపోబడిరి.

నౌకయందు మాంగనీసు ఓరుగలదనియు, దానిపైన ప్రతిజేట్లు గలదనియు, మాంగనీసునుండి చాలా "ఆక్సుజెను" వాయువు అధికముగ వెలువడుటచే ప్రతి నిప్పుంటుకొనియుండుననియు, అంతట మంటలు లేచియుండుననియు రేమండగారు నుడివిరి. అట్లు గానియెడల అగ్నికణములలోనికి జరకుట కెట్టియనకాశమును లేదు. సరుకులలోన నమచ్చుటకు పూర్వము విద్యుద్బలంత్రములందుండి తీసివేయబడినది. మొట్టమొదట మంటలులేచినపుడు 7 నిమిషములవరకును పసుపు పచ్చనిజ్వాలలు గాన్పించెను.

తరువాత అర్జునుగారు సాక్షి క్రాసుపరీక్ష చేయగా ప్రతిని మాంగనీసుపై వేయుటచే ప్రమాదకరమని దా నెంచి తిననియు, ఈ యభిప్రాయము బొంబయియందే గలిగెనుగాని అది తన వ్యక్తకృత్ ప్రాయ మగుటచే బొంబయిలో నెవ్వరితోడను ఆ విషయమును చెప్పలేదని నుడివెను.

తరువాత ఫిల్మింజనీరగు లాంగుగారు విచారించబడిరి.

నౌకను ఇంకను అవకాశ ముండగనే వదలివేసెనా యను విషయమును నిర్ణయించుటకుగాను కే. 26 నెం. నౌకయొక్క కెప్టెను, యొక్క స్టీటుమెంటు దాఖలుజేయబడినవి. ఏప్రిలు నెలలో బొంబయిపోర్టు ఆఫీసుచే రహస్యముగ జరుపబడిన విచారణయందు వైకెప్టెను ఈస్టేటుమెంటు సొగసు. "ఫ్రాంజెస్టు"ను ముంచివేయవచ్చునా యని కెప్టెను పోర్టుఆఫీసుకు విద్యుద్బార్త నంపగా, నౌకఎందుకు పనికిరాదని యెంచునెడల నట్లే జేయవలెనని ఆతడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. దాని ననుసరించి ప్రాజెస్టునౌక కే. 26 నౌకను ముంచివేసెను.

ఈ సాయంత్రమున విచారణ ముగిసెను. కోర్టువారు తమ నివేదికను బొంబయి ప్రభుత్వమువారికి పంపెదరు.

బావనుగారు ప్రభుత్వవత్తుమున వాదించుచు, అన్ని దాని యంతట నది యుచ్చవింది యుండదనియు, నిప్పు పుడక కార్చివేయుటవలన బొంబయిలోనే నిప్పు ముట్టుకొనియుండుననియు, అధికారులు అవకాశ ముండగనే నౌకను వదలలేదనియు నుడివెను.

అర్జునుగారు, మొదట బొగ్గుపులుసు వాయువు నుపయోగించి యుండవలసినదనియు, నుడివెను. (అ॥ వె॥)

వాషింగ్టనులో ఐరిషు క్రీస్టేటు మంత్రిని నియమించు విషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి యెర్పాటుకు అంగీకారమును జూపుచున్నారు.

ఫిమ్మెదారులు రేవుకూలీలను ప్రోత్సహించుట

రంగూను, మే 8:— ఫిమ్మెదారికి లటులనే యున్నది. ఫిమ్మెదారులలో కోజు కూలియూజుబడు రేవుకూలీలగుడ ఉన్నారు. నెలకేతము విక్రయించు రేవుకూలీలను గూడ ప్రోత్సహించి ఫిమ్మెదారుల చేరుకుట కరగ్రతి ఫిమ్మెదారులు గుంపులుగాజేర్చిరి. కాని వారి క్రయశక్తివలన సఫలము కాలేదు. అర్థశాస్త్రమున యూడెక్ పేర్ల కెట్టిగర్లకు పోయివీరు యుండియా ప్రభుత్వ వారిచే ప్రత్యేకముగాజేయంపబడుచున్న సోర్టు కమిషనుకు కూలీలను బెదిరించిరి. పోలీసువారు సమమునకు విచ్చి దొంగిలించగలరు అనివేసిరి. అచ్చట కొంతమంది ఫిమ్మెదారులు అర్జునుచే జబబిట్టు లేదనియు చెప్పెడిరి. బుద్ధుడు లాక కూలీలమీద 1500 మంది వారి కూలీలమీద యున్నది ఫిమ్మెదారులది.

షడునేనవ సంవత్సరాది సంచిక తయారైనది

ఉగాదిసంచిక సకాలమునకు వెలువడెనని తెలుపుట కెంతయు సంతసించెదము. ఆంధ్రదేశమున కాంగ్రెసుసభ జరిగియుండుటచే, కాకినాడసభలకు సంబంధించిన వృత్తాంతములను ముద్రించుటవనర మయ్యెను. దేశనాయకుల మహావన్యాసములు ఆంధ్రమహాజనుల కుద్బోధకరముగ నుండునని ఎంచెదము. చిత్రపటములతో కాంగ్రెసు సభకు జెందినపటములు గలవు. శుష్కశరీరుడగు మహాత్మునిపటము, ఎట్టివారిహృదయమునయినను కరగింపకమానదు. దేశమునకై యింతటి కష్టములబడుచున్న మహాత్ము సనుసరించుట ఆధులధర్మమని హెచ్చరింప బనిలేదు. లేబరునాయకుల పటములును, భారతీయ, ఆంధ్ర ప్రముఖుల పటములును సంచిక నలుకరించుచున్నవి. సంచికయందు వ్యాసరాజములు పెక్కులు గలవు. వేంకటపార్వతీశ్వర కవుల విహంగవిమానము, స్వభావచిత్రమును చక్కగ వర్ణించుచున్నది. సేపూరి లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఏ. గారి “సాహిత్యవిమర్శనస్వభావము” మల్లాది

నూర్యానారాయణశాస్త్రిగారి “వెద్దనార్యునియందంతము” మేడవ వేంకటరమణాచార్యులుగారి “విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము, గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారి “సన్నయభారత చందో విషయములు” మున్నగు వ్యాస ములతోను, వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, బుర్రా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, జంధ్యాల వేంకటశివకవులు, వేంకటశేషేశ్వరకవులు, వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు, మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు, జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, శృంగారకవి పాపారాయుడుగారు మున్నగు కవివరుల పద్యములతోను ఆరంభప్రస్తావన మున్నగు విశేషములతో సంచిక విరాజిల్లుచున్నది. క్రొత్తపల్లి నూర్యారావుగారి “ఉచితవేష” మను కథ ప్రాచీన ఆధునిక సాంప్రదాయములకు గలభేదము తెలుపుచున్నది. నూతనసంవత్సర పంచాంగ మెప్పటివలె జేర్పబడినది. సంచికలో 308 పుటలుగలవు. నూతన సంవత్సరాదిసంచిక ఆంధ్రులకు సమ్మోదము గూర్చు నని నమ్మెదము.

విషయానుక్రమణిక

ముఖపత్రము—విషయసూచిక—పంచాంగము, ప్రస్తావన—పత్రికాధిపతులు, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధవిమోచనము, విహంగవిమానము—వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, పదనము—(పద్యములు) వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, రక్తాక్షి—(పద్యములు) బుర్రా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, గాంధీమహాశయప్రశంస—(పద్యములు) గార్లదొన్న సుబ్బారావుగారు, సాహిత్య విమర్శనస్వభావము—సేపూరి లక్ష్మీనరసయ్యగారు ఎం. ఏ., ఆశంసము—(పద్యములు) జేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఉచితవేషము—క్రొత్త పల్లి నూర్యారావుగారు, అన్యపదేశము—(పద్యములు) మక్కపాటి వేంకటరత్నము గారు, పెద్దనార్యునియందంతము—మల్లాది నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, తిక్కన సోమయాజీస్తుతి—(పద్యములు) పొన్నలూరి నూర్యనారాయణశర్మగారు, ఆత్మిక శక్తులు—ఆర్య సుఖదేవవర్మగారు, శ్రీకృష్ణదేవరాయలు—(పద్యములు) జంధ్యాల వేంకటశివకవులు, ఆంధ్ర సారస్వతము - హాస్యరసము—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు, వేడుక—(పద్యములు) శృంగారకవి సర్వారాయుడుగారు, వసుచరిత్రము - చంద్రికా పరిణయముల కథావస్తునిర్మాణము—శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, కావ్యరచన—(పద్య ములు) తాపీ ధర్మారావుపంతులుగారు బి. ఏ., చైతన్యస్వరూపసిద్ధాంతములు—పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి., ప్రబోధము—(పద్యములు) వేంకట శేషేశ్వరులు, ధర్మకాస్త్రము - మహామహేంద్రజాలము—పారనంది రామ శాస్త్రిగారు, విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము—మేడవల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు, మకర సంక్రమణము—(పద్యములు) వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు, సన్మయభారతముందలి ఛందోవిషయములు—గిడుగు వేంకటసీతాపతిగారు బి. ఏ. యల్. టి., ఈశ్వరప్రార్థనము—(పద్యములు) గోదావరి సత్యనారాయణగారు బి. ఏ., వృక్షములు - మను ములు—పార్నంది సత్యనారాయణమూర్తిగారు, 3౦ వ దేశీయమహాజనసభ - కాకి నాడ—ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి స్వాగతోపన్యాసము, మాలానామమామృతాలీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, తీర్మానములు, అఖిలభారత ఖద్దరుప్రదర్శనప్రారంభోత్సవము - కాకినాడ—అచార్య ప్రభులచంద్ర శే గారి యుపన్యాసము, అఖిలభారత స్వచ్ఛందసేవకులమహాసభ-కాకినాడ—శ్రీయుత జవహరిలాలు నైచూగారి యుద్బోధనము, అఖిలభారత హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనము—కాకినాడ, శ్రీయుత కాకినాడుని నాగేశ్వర రావుగారి యాహ్వానసంఘాధ్యక్షకోపన్యాసము, శ్రీయుత బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసమునందలి భాగములు, అఖిల భారతకల్యాణతుమహాసభ - కాకినాడ—మాలానా మోతాలీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, యావద్భారతగ్రంథాలయమహాసభ-కాకినాడ—శ్రీయుత జయశంకరుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, భారతదేశీయ సంఘసంస్కరణ మహాసభ - కాకినాడ—సక టి. సదాశివయ్యగారి అధ్యక్షకోపన్యాసములోని భాగములు, అఖిలభారతవిద్యార్థిమహాసభ - కాకినాడ—శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, అఖిలభారతవిచిత్రకథలు ప్రథమమహాసభ - కాకినాడ—శ్రీయుత కాకినాడుని నాగేశ్వర రావుపంతులుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, అఖిలభారత గ్రంథాలయప్రదర్శనము - కాకినాడ—శ్రీయుత న్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, అఖిలభారతవిశ్వకర్మమహాసభ-కాకినాడ, అఖిలభారత మహిళామహాసభ-కాకినాడ—

మాతా కన్యారబాయి గాంధీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము, ఆంధ్ర భజనోదయము—(పద్యములు) బాలకవి తుమ్మల సీతారామమూర్తిచాదరిగారు, మహాకవి రవీంద్రుడు—తణిక్కల్ల వీరభద్రుడుగారు ఎం. ఏ., దేవాలయములు, దేవస్థానపు స్కీము—మల్లాది నూర్యనారాయణరావుగారు, అశ్రుపాతము—(పద్యములు) జంధ్యాల వేంకటశివ కవులు, గీర్వాణభాషా ప్రచారము—మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, స్వప్నలోకము—(పద్యములు) చింతలపూడి శేషగిరిరావుగారు, కుటీరలక్ష్మీ—కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు, శరద్రాత్రి - నాయకాస్మేషణము—(పద్యములు) కొణిదెన బాల కృష్ణయ్యగారు, వేమన—కాలనిర్ణయము—బందారు తమ్మయ్యగారు, పసిరిమొగ్గులు—(గేయము) అడివి బాపిరాజుగారు, కవితాస్వరూపము—యనమండ నారాయణ మూర్తిగారు బి. ఏ., రాటము—(పద్యములు) భూతపురి నారాయణస్వామిగారు, బ్ర. ఆచార్య పప్పు పార్వతీశంకరులు ఎం. ఏ., శ్రీగాంధీఆంధ్రజాతీయమహావిద్యాల యము—ఏలూరు, ఆనందము—పొత్తులూరి లక్ష్మీనారాయణగారు, బ్రహ్మచర్య ము—(పద్యములు) కాట్రాపులపల్లి రామమూర్తిగారు, మనుచరిత్రము-స్థానిత్యములు—యడ్లపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, పరిణామగీతి—(పద్యములు) తురగా వేంకట రామయ్యగారు, అధర్వణవేదము—యన్. శే. వేంకటేశంకారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి., దివ్యగానము—(పద్యములు) సన్నిధానము నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, నాగార్జునాచార్యుడు—దువ్వూరి జగన్నాథశర్మగారు, మాలాపంచరత్నాలు—(పద్యములు) మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు, రాజ్యాంగతంత్రమున పక్షాభిమానము—అల్లిరి నూర్య నారాయణగారు, ఉమ్మడిప్రబోధము—(పద్యములు) పెనుమర్తి వేంకటరత్నంగారు, కాసనావళి—సి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులుగారు, భీష్ముడు (౧) బ్రాహ్మణయోధుడు (౨)—(పద్యములు) మెలగపూడి దాసయ్యచౌదరిగారు, ప్రాచీనభారతసమరతంత్రము డి. యన్. శర్మగారు, శ్రీరామస్మరణామృతము—(పద్యములు) జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, శిశుక్రీడాపరత్వము—కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు బి. ఏ., ఎల్. టి., సాహితీసమితిసభ్యుడు, వక్షము—(పద్యములు) శృంగారకవి సర్వారాయుడు గారు, వర్ణవికాసము—విల్లిరిగి శ్రీనివాసరావుగారు, స్మరణ—శ్రీమన్ బాలకవి భూపాటి కొండమాచార్యులుగారు, జాత్యభిమానము—కొండిపర్తి వీరభద్రాచార్యులు గారు, కారదాతారావళి—విద్యాక కట్టి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు, భక్తిమార్గము—వారణాసి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు, యజ్ఞములు—చెరుమూడి రామలక్ష్మీనర సింహారావుపంతులుగారు బి. ఏ., ఓంటరికాపుకన్నె (గేయము)—అధికార్ల నూర్య నారాయణరావుగారు బి. ఏ., బి. యల్., వైద్యగ్రంథములు—ఒక భీష్మగృహుడు, కాలధిక్యం—(పద్యములు) నోరి నృసింహశాస్త్రి బి. ఏ., సాహితీసమితిసభ్యుడు, రసము - రసాయనము—కామయ్యపి మృత్యుంజయనశ్యుగారు, కాకినాడ - కాంగ్రెసునం దెత్తిన యఖిలభారతీయస్వరాజ్యపతాకము—(పద్యములు) చాగంటి విశ్వపతి శాస్త్రిగారు, ఇంటిరియర్ ప్రెస్ రెస్సు - భారతదేశమునకు లాభకరమా?—కందుకూరి ఈశ్వరదత్తుగారు బి. ఏ., ఆయుర్వేదసంస్కరణము—ముదిగొండ బుచ్చయ్యలింగ శాస్త్రిగారు, కాలప్రభావము—దుర్భుషమాంతి సీతారామశర్మగారు, ఆరోగ్యసాధన—బొల్లాప్రగడ సుందరగోపాలరావుగారు, చిత్రపటములవివరణము, ప్రకటనలు.

చిత్రపటముల విషయానుక్రమణిక

మహాత్ము గాంధీ - రంగులచిత్రపటము, లేబరునాయకుల పటములును, భారతీయ ఆంధ్రప్రముఖుల పటములును ఇతరపటములును బహురమ్యముగ ముద్రింపబడియున్నది

నూతన సంవత్సరాదిసంచిక వెలులు

దివ్యపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు 1-0-0 దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువ చందాదారులకు 1-4-0 వారపత్రిక చందాదారులకు 1-4-0 ఇతరులకు 2-0-0 ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్స్ ప్రకారము 0-8-0 రిజిస్టరు పోస్టుచార్జి అధిక మగుచున్నది. మిశ్ర మయ్యగారు మణియార్లకు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గుదు. పి. పి. లు పంపినచో సాము మామ ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు ప్రతికలుపంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును. సంచికలు తపాలాలోపంపుటకు తపాలఖర్చు ప్రత్యేకముగా చార్జి చేయబడును.

ఆంధ్రపత్రిక చందా ఏర్పాటులు

దివ్యపత్రిక సంవత్సరచందా రూ 24-0-0 అర్ధసంవత్సరము చందా 12-0 0 మూడుమాసములు చందా 6-4-0 మాసమునకు చందా 2-2-0 వారపత్రిక సంవత్సరము 1-కి ,, ,, 4-0-0 వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు పంపబడును.

మేనేజరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, లెంబుకెట్టిపేది, మద్రాసు.

అస్పృశ్యతా నివారణము

పండిత చర్య

కాకినాడ నుండి యన్. శేషయ్యగారి టెలు వ్రాయు చున్నారు:— అలమూరిలో జరిగిన “అస్పృశ్యతా నివారణ” మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన అయ్యలసోమయాజుల గణ పతి శాస్త్రిగారు మరలినప్పుడు పండితులకోరికపై మండ పేటలో (5.5-1224) సోమవారం రాత్రి ఆగిరి. అచ్చట రాత్రి లొమ్మిది గంటల మొదలుకొని 12 గంటలవరకు పండితులు సమావేశమై చర్చించిరి.

ప్ర॥ సునంద్ర సుబ్రహ్మణ్య చతురులవారు, బి॥ క్రియత భట్టాచార్యులుగారు, బి॥ దేవులపల్లి నరసింహశాస్త్రిగారు, బి॥ ఎట్లమిల్లి జగ్గన్నశాస్త్రిగారు, మొదలగు ప్రముఖులు చర్చ లో పాల్గొనిరి. చర్చ చాలవరకు ప్రశ్నితరూపముగ నుం డెను. ప్రశ్నితర గ్రంథమును దిగువ వ్రాయుచున్నాను. భట్టా:—భర్త నిర్ణయమునందు ప్రమాణము లెవ్వో గలి శాస్త్రిగారు:— ఉ॥ చట్ట మొక్కటియే. ప్ర॥—కట్ట మనగా నేమి? ఉ॥—వేదము.

ప్ర॥—స్మృతి ప్రమాణము కాదా? ఉ॥—అది స్మృతి ప్రమాణము కాదు. కనుక వేదమే ప్రమాణము. వేదములో భిలసంహితలు కొన్ని యుండవచ్చును.

స్మృతికారులు వేదోక్తభాగ్యులవైతము చేయువారను నమృతము మన కుండటచే వారు చెప్పినభర్తము మనకు ఇవ్వ డు కన్నట్లుమన్న వేదములలో లేకపోయినను భిలవేదములో నుండవచ్చును, అని స్పష్టము ఊహించుచున్నారు. అందువలన స్మృతికి ప్రామాణ్యము వ్యవహరింపబడుచున్నది గాని స్మృతిః స్మృతి ప్రమాణము గావేరదు. అయితే పూర్వవిమాంసా న్యాయ సిద్ధాంతప్రకారము స్మృతివచనముచే భిలవేదమును అనుమానించుటకు రెండు ప్రతిబంధకము లున్నవి. మొదటిది ప్రత్యక్షశ్రుతివాక్య విరోధము, రెండవది రాగద్వేషదోష సంభావన. ఏది ప్రత్యక్షవేదవిరుద్ధము కాదో, ఏ వచనమునందు స్మృతికర్తయొక్క రాగమునుగాని ద్వేషమునుగాని సంభావిం చుటకు గూడ అవకాశము ఉండదో, అదియే భిలవేదమును అనుమానించుటకు సాధకమై తద్వారా ప్రమాణమగుచున్నది.

ప్ర॥—స్మృతికర్త లగు ఋషులయందు రాగద్వేష ములు సంభావ్యములా?

ఉ॥—మనుష్యబుద్ధియందు సర్వము సంభావ్యమే ఈ విషయమునందు ప్రాచీనదార్శనికు లందరును ఏకాభిప్రాయు లై యున్నారు. అట్లు స్మృతికర్తలయందు రాగద్వేషములు సంభావింపబడుట వీలులేనియెడల వైమినియొక్క “పాతుదర్శ నాచ్చ” అను సభిరణము నిరర్థకము.

ప్ర॥—అస్పృశ్యతా నివారణవిషయమై మియభిప్రాయ మేమి?

ఉ॥—మొదట స్మృతులలో నిషేధింపబడిన అస్పృ శ్యులు వీరే అని స్థాపించుట యసాధ్యము. ఒక వేళ సాధ్యమైనను అస్పృశ్యులయందు శాతద్వేషము సంభావ్యమగుటచే అవి ప్రమాణములు కావు.

మిమ్ముల బ్ర॥ సుబ్రహ్మణ్య చతురులవారు “మీకుంటి కాగద్వేషశూన్యులు స్పృహస్థియందు ఉండినయెడల ఈ పంచమ తగాయిదారే ఉండిఉండదు” అని క్రోధస్వరముతో నుడిచిరి

బి॥ ఎ. జగ్గన్నశాస్త్రిగారు తమరు నెలవిచ్చిన మాట యధారమే గాని, తమకుంటి పండితులు బుట్టియే మొదటినుండి యాస్థితికి మనలను జెచ్చినారు” అని చయనులవారిని జూచి చెప్పిరి.

పగుళ్లకు తైలము

తెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. లో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజి 0-5-0 మూతమే.

అరికాణ్ణు, అరిచేతులు, చర్మము కారకలన, కీతగాలి కలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది జిలపోయి మంచిచర్మము రాగల డు. పగుళ్లనొప్పియు నదునుగను. స్వల్పక్రయము. కాళి పగు ల్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

అమృతాంజనండిపో, మదరాసు బొంబాయి.

శ్రద్ధానందస్వామివారిని సందర్శించుట

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణతగవు-ఆర్యసమాజము

అస్పృశ్యత యావద్భారతవనస్య

మైసూరు స్టేటుకాంగ్రెసు సంఘమువారి తరపున కె. నారాయణస్వామి అయ్యరు ప్రకటనోద్యోగి, స్వామిశ్రద్ధానం దగారిని 6 వ తేదీన సందర్శించి వారియభిప్రాయములను కను గొనిరి.

ఈదిగువ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగినవి.

ప్ర॥—మిరిదివరకువలె కాంగ్రెసు విషయములందు శ్రద్ధ వహించుటలేదు. కారణము తెలుపగోరెదను.

ఉ॥—అందుకు గలకారణములు తెలుపుమ ఒక కరప త్రము డిల్లీలో ప్రత్యేకకాంగ్రెసు సమయమున పంచివెట్టితిని. మరల డిల్లీకి పోయినవెనుక ఆపత్రమునే దినపత్రికలలో ప్రక టించెదను.

వైకంఠత్యాగహము

ప్ర॥—వైకంఠత్యాగహోద్యమము యావద్భారత దేశమునకు సంబంధించినది గాదని మహాత్ముడు తెలుపుచున్నా డు. మియభిప్రాయ మేమి?

ఉ॥—అస్పృశ్యతను నివారించునట్టి విషయము యా వద్భారతదేశమునందుగల హిందువులకు సంబంధించినదనియే నాయుద్దేశము. వైకంఠత్యాగహము కాంగ్రెసువారు ప్రారంభిం చుటచే మహాత్ముడు దానిని ప్లానికవిషయ మనుచున్నాడు. కాంగ్రెసులో నాకు సంబంధము లేదు. కావున నాయభిప్రాయ మును తెలుపను.

కథైవాడునభ

ప్ర॥—కథైవాడు సమావేశము భవనగరులో జరుపుట కు భవన గరుది వా ను గా రం గీ క రిం ప కుండుటచే నచ్చటజరుపవలసిన గాంధీగారు అహింససంఘము వారికి చెలిపిరి. ఈవిషయమున మియభిప్రాయమును తెలియ గోరెదను.

ఉ॥—ఈ విషయమును ఆ.భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు నిశ్చయింపవలెను. నాకు కాంగ్రెసులో జోక్యములేదు గావున నాయభిప్రాయ మందుకు వ్యతిరేకమగునందునని జెప్పగలను.

ప్ర॥—సర్. ప్రభుశంకరం దివానుగారు వచ్చేయెడు మ హాసభ భవనగరులో జరుపుటకు సహాయమొనర్చెదనని చెలిపిరి. ఆయనఅట్లుచేయునా? సభను ఒకయెడలాది వరకు నిలుపుజేయ మని యేల కోరెను.

ఉ॥—నేను ప్రవక్తమగాను భావిచర్యను గూర్చి ఊ హింప నిష్టపడను.

స్వతంత్రరాష్ట్రములు

ప్ర॥—స్వతంత్రరాష్ట్రములలో కాంగ్రెసు ప్రచార ముగూర్చి మహాత్ముని యభిప్రాయములను విచారంగీకరింతురా?

ఉ॥—నాయభిప్రాయమును సాగవూరు విషయనిర్ధారణసభయందు తెలిపితిని.

ప్ర॥—మహాత్ము డట్లు తెలుపుచుండుటచే స్టేటుఉద్యో గులు యిచ్చట కాంగ్రెసుసంఘములను తిరస్కరించుటకు పూను కొనరా?

ఉ॥—నాకు తెలియదు. నే నెన్న డావిషయము విచా రింపలేదు.

ప్ర॥—స్వతంత్రరాష్ట్రములోనివారు ప్రభుత్వమువా రికి చిక్కులు గల్గింతురని దలంచి కాంగ్రెసు ప్రచారము జేయ కుండినచో రాజకీయవిషయములందు స్వతంత్రరాష్ట్రములు వె నుకబడి స్వరాజ్యమునకు అనర్హములుగా నుండవా?

ఉ॥—ఈప్రశ్న ఆ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము నడుగ వలెను.

ప్ర॥—స్వతంత్రరాష్ట్రములలోని వారు రాట్నము, భద్రరు పనులయందే నిమగ్నులై యుండి తిలకుస్వరాజ్యనిధికి స హాయముజేసి బ్రిటిషుఇండియావారైత్యులు స్వరాజ్యము సం పాదించుకొనునట్లు తోడ్పడినచో వారు మమ్ము మరువకుండ స్వరాజ్యమునందు భాగమిచ్చెదరని నమ్ముటకు ఆధారములేమి?

ఉ॥—మహాత్ముని మాటయొక్కటియే ఆధారముగానుం డును.

నాట్యవిద్య త్రవ్వనములు బందరు

నటప్రకాశిక సహాయుధి

బ్రహ్మశ్రీ పసుపు ర్తి యజ్ఞనారాయణశాస్త్రిగారు రచింపబోవుచున్న “ఆంధ్రనట ప్రకాశిక” యను ఆంధ్ర నాటకకళా ప్రాశస్త్యమును బ్రకటింపు నాట్యవిద్యక గ్రంథ మునకు గాను నాట్యవిద్యత్రవ్వనములు 23-4-24 నుండి ప్రారంభమైనవి. సుప్రసిద్ధనటు లుత్సాహమున నే కెం చు చున్నారు. ఇంతవరకు మూడునాటకములైనవి. ఈ ప్రదర్శనము వల్ల శాస్త్రిగారికిప్పటికి పుమా 500 రూ॥ములకుపైని స్వస్థము కలిగియుండునని తెలియుచున్నది గ్రంథరచన. ముద్రణాది వ్య యము లబ్బుండగలుగచే ప్రదర్శనముల నిష్పించికూడ కొంతనష్ట ములకు బాల్కుడిచివో శాస్త్రిగారు తేప్పిరిలు దుర్గుటము. శ్రీ శాస్త్రిగారికి తోడ్పడుటకు ప్రదర్శనములందు పాల్గొనెద మని వాగ్దానము చేసినటు లందరు చేతనైన సా.సుముచిసి త్వరలో గ్రంథము వెలువడునటుల చేయ నెల్లర నుత్సహించుచున్నాను.

ఈ ప్రదర్శనముల సందర్భమున పథమమున సారం భర ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటకము దృష్టిపరిచార నాటకమును తప్ప వేరదు. ఇందు రాజనరేంద్రుని పాత్ర ఖరించిన కల్లపల్లి కూర్మనా థకవిగారికి నాటకయనకు గానలసిన వేష భాష, సంగీతాభిర యములు అన్నియు కొఱకయే. ఈ ప్రదర్శనమునకే సారంగధరు డగు వచ్చెగనని వాగ్దానిచ్చిన వల్లజోళ్ళుల సత్యనారాయణ మూర్తిగారు రాకపోవుట చేత చాల ఆశాభంగము గలిగినది. చిత్రాం ప్రాత ధరించిన గురువుగారి వెంటకట్ట వ్యవహారము గారు చాల సమర్థులు. ఇందుకు ముదుగుమనుష్యులు. వారివారు స్పృస పడుచో మందరకు తగుచురు. ఆభిను ను మెంతయు మెచ్చదగియున్నది. వేష మేమాత్రమును మోహనప్రదముగ లేదు. కొన్ని పట్టుల యభినుము మోటుగనుండి వెంటటి వెంటటనారాయణగారి భాగవతభక్తుడు చినది.

రెండు, మూడునాటకములు రావదాను. ఇందు రామ దాసు పాత్రను విజయగరవాస్తవ్యు లగు రామాయణం సర్వే శ్వోశాస్త్రిగారు ధరించిరి. వీరి మొదటి ప్రదర్శనముకన్న రెండవ ప్రదర్శనము మెచ్చదగియున్నది. వీరు రామదాసులకు తగి యున్నారు. ఉత్తమనటులు. ఇందు కీర్తిపాత్రను జి. రాధా కృష్ణ శ్యామగారు ధరించిరి. చక్క గ నిర్వహించియుండిరి. కావ లసినంత సంగీతము దీర్ఘము వచ్చిన ప్రదేశములందెల్ల సంగీతమునే దొర్లించివేసిరి. మొత్తముమీద ప్రదర్శనములు బాగుగ నే జరుగు చున్నవి. రాబడి తలంచినపుడు శాస్త్రిగారిని గూర్చి విచార మును, బందరు పేరును గూర్చి నిరూపనమును కలుగుచున్నది. (ఒకవిలేఖరి)

ప్ర॥—కేమెలుపాషా గారు కిలాఫతునకై భారతీయము సల్వామలనద్దగనసహాయమును గ్రహించి, తనకోర్కెలీడేరినవిద ప, బట్టిచేశమునకై వారేమియు త్యాగమొనర్చలేకుండుటచే కిలాఫతువిషయమున వారి యభిప్రాయము విననొల్లకుండెనా? ఆవిషయగనే బ్రిటిషు ఇండియాలోని నాయకులు స్వతంత్రరా ష్ట్రములపజలకు మోసముజేయరా?

ఉ॥—ఈ ప్రశ్నకు తరము మహాత్ముడియ నాయకుల నడుగవలెను.

బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణ తగవు

ప్ర॥—అస్పృశ్యతా నివారణముకై పాటుబడుచున్న ఆర్య సమాజమువారు దక్షిణదేశమునందుగల బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మ ణతగవును పరిష్కరించి రెండుసంఘములకు మైత్రి యొనగూ ర్వరాదా?

ఉ॥—నాకు పిలగునంతపని జేయుచున్నాను. దక్షిణ దేశమునందలి బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులతోను, పంచము లతోను విక్రముగ నుండమని చెప్పుటకే వచ్చితిని. కాని వైకం ఠత్యాగహమువలన పరిస్థితులు మారినవి. అందుచే నేను ప్ర క్తుత మేమియు మేలుజేయజాలను. నేను మరల కొన్నాళ్లు గడ చిన పిదప, కలవరము తగ్గిన వెనుక వచ్చెదను. ముంగళూరు లోను, కాలికటులోను, మధురలోను ఆర్యసమాజములు పని జేయుచున్నవి.

ప్ర॥—మైసూరు జిల్లాలో చాలమంది పంచములు, వె న్నియను మిషనువారిచే క్రైస్తవమతములో చేర్చుకొనబడుచు న్నారు. వారిని ఆపి, తిరిగి మనమతములోనికి చేర్చుకొనబడు నట్లు యిచ్చటి ఆర్యసమాజమువారికి జెప్పరాదా?

ఉ॥—హిందువులలో ఉత్తమజాతివారు సానుభూతి జూపి ధనసహాయ మొనర్చినచో ఆర్యసమాజమువారు పంచము లు వేరుమతమునకు పోకుండ జూచెదరు. ప్లానికప్రజల అధిక సహాయముండినచో ఆర్యసమాజము కేంద్రసంఘమువారు యె తమంది ప్రచారకుల వైన బంపెదరు.

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపఁబడును

చందా స॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

వై శాఖమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

వాఙ్మయపరిణామము — వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; తన్మయత — మద్దూరి సాంబయ్యగారు; తాండవకృష్ణుడు — మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు; పీడకొలుపు — వెదురుమూడికృష్ణరావుగారు; పుష్పనాటకము — వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; బ్రహ్మగీతము — చేపూరు సింహాచలముగారు; ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము — భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; ధనవిచారము — జంధ్యాల వేంకటశివకవి; వ్యావహారికభాషావిహితనిరసనము — రావుసాహెబ్ గిడుగు వేంకటరామమూర్తిగారు; భావిచింతనము — బసవరాజు అప్పారావుగారు; సుశీల — కొ. నృసింహాచారిగారు; ప్రకృతిప్రపంచము — శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు; జాన్మత సిద్ధాంతములు — సునీతిశ్రమణుడు; వానప్రస్థుని విభ్రమము — శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; అనార్కళి — చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు; కనుబొమ్మ — నండాది వేంకటసుబ్బారావుగారు; వైదికవాఙ్మయము — కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు; సంహారి వేంకటసుబ్బారావు బి.ఎ. గారి “యెట్టి నాయెంకి” — పొక్కలూరి లక్ష్మీనారాయణగారు; ప్రాచీనార్యశ్రీలు — భారతీయ

నాగరికతయందువారి స్థానము — విగవల్లి వేంకటశివరావుగారు; మధుకలశము — రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు; గానము — కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; ఏది? ముద్దు — పాపినేని వేంకటేశ్వరరావుగారు; శ్రీశైలము; దయ్యములకొంప — శంకరదీక్షితులుగారు; ప్రేమతత్త్వము — మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; వ్యవసాయచరిత్ర — వెంకటవేంకటసుబ్బారావుగారు; నాగరాజు — రాయనము వేంకటశివరావుగారు; ఘాతుకప్రియ — నోరి నరసింహశాస్త్రి; ప్రొఫెసర్ సి. వి. రామకృష్ణగారు — చందా వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు; వసంతగానము — తురగా వెంకట్రామయ్యగారు; రామరాజు — పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావుగారు; ఆశామృతము — దామరాజు పుండరీకాక్షుడుగారు; మండుకస్తుతి — గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారు; బూరా — అడవి బాపిరాజుగారు; జగయ్యపేటలో దొరకిన శిలావిగ్రహములు — భ. పట్టాభిరామయ్యగారు; డాక్టరు జేమ్సుకజిన్నగారు — వి. యశ. శర్మగారు; రాణీ రూపమతి — యశోధర - సిద్ధార్థుడు — శంకరజయంతి.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు: — యశోధర - సిద్ధార్థుడు, అనార్కళి; బజబహదూరు - రూపమతి

సాధారణచిత్రములు: — శ్రీయత చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తిగారు, శ్రీ. సి. వి. మల్లప్పగారు - కబీరుదాసు; శ్రీ ప్రొఫెసర్

సి. వి. రామకృష్ణగారు, బజబహదూరు మందిరము; డాక్టరు కజ్జెనుగారు; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

నీటిపారుదలబిల్లు

జమీన్దారులకు, జమీన్దారీ రయితులకు విజ్ఞప్తి

పెదపనని రాజాగారి ట్రస్టు వ్రాయుచున్నది: — నీటి పారుదల బిల్లు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడి వెలువడినదివారికి పంపబడి నీటిపారుదల విషయమును సంబంధించిన శాసనముగా నున్నది. ఈ చట్టమువలన జమీన్దారుల కెంతకష్టమో నష్టమో జమీన్దారీ రైతులకుంతకష్టము కష్టము నష్టదాయకమని చెప్పట అతిశయోక్తి కాజాలదు. సహజముగానుండు నీటిపారుదల వనరులు నదులు కాలువలు వాటిశాఖలునగయిరా అన్నిటి విషయములలోను సహజముగా ప్రకృతి ననుసరించి యున్న జలాశయములకూడా యీ చట్టప్రకారం ప్రభుత్వమువారి ఆధీనముకాగలవు. ఆధీనముకాగానే వన్నులవిధించుట అతిసులభము కావున జమీన్దారీ రైతులను హక్కుకలనీటివనరులపై కూడా శిక్ష విధింపవచ్చును. జమీన్దారులు జమీన్దారీ రయితులు

ఏకీభవించి యీ కష్టనష్టములు దూరముగా తొలగింపుట గొప్ప కృషి చేయవలసియున్నది. బహుశా ద్వికాలములో వైకమిటీ ఉడక మండలములో సమావేశమై ప్రతినిధులు వారలవారల ఆశయములను వెల్లడిపరచి విమర్శించి స్థిరపరచవలెయున్నారు. ఇప్పటికి జమీన్దారీరైతు లందఱు సమావేశము లొనర్చి వారికష్టముల వినతిప్రములద్వారా నిశ్చయించి పరిష్కరింపవలయున్నందుకు యేకాన్ని మండలములయందో తప్ప అన్ని మండలములయందు కావలసినంత కృషి జరుపక మిన్నకుండుట శోచనీయము. జమీన్దారీ రైతుల హక్కు బాధ్యతలకు గవర్నరు మెంబరు రైతుల హక్కు బాధ్యతలకు యేలాటి సంబంధము లేదు. వీరికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మాచట్టు నిర్మాణసభలో నున్న జమీన్దారుల ప్రతినిధులన్నవో బహుస్థలసంఖ్యాకులు. అయినను వారిపట్టున యేట్లు పనిచేసెనకో చూడవలసి యున్నది. నీటిపారుదల విషయములలో నేమి జలాశయములు మున్నననాని నిర్మాణ విషయములలో నేమి తమ యిచ్చలను తొలగించుటకు న్యాయస్థానములలో నిశ్చయించుకొనవచ్చి సమకాలినికరమో యెంతమాత్రము యీ

నూత్న చట్టప్రకారము పీలుండును. చట్టమునందలి 22, 36, 67, 44, 53, 59, 76, 79, 90, క్షేత్రముల న్యాయస్థానములకు విచారణాధికారమును తొలగించుచున్నది. గనుకను క్షేత్రము 20, ప్రకారము నీటిసరఫరాధికారము అంతయు ఇరిగేషన్ అధికారికి వుండటచే నిరంతరకాలమును చలాయించెదరు గనుకను, యెన్నియోభయంకరమైన క్షేత్రములు ఈ చట్టములో యిమిడియన్నవి గనుకను, ప్రతిజిల్లాలో జమీన్దారులు, జమీన్దారీరైతులు వికమత్సితతో సమావేశములొనర్చి ప్రతి క్షేత్ర యెట్లు మార్చవలసినది సిద్ధాంతపరచి ప్రయోజన చట్ట నిర్మాణ సభా ప్రతినిధులురల కెక్కించియు, వినతిప్రముల నర్పించియు కష్టపరంపరల అంతరింపచేయ అందరను ప్రయత్నింప గోరుచున్నాను.

ఎన్. క్షేత్రం, అగ్నిపైలు నర్సే కైరత్తు గారు నేడు తొలగినాదని నుండి రచ్చి. రేపు రాత్రి మితి 11 1/2 టింకి యింకను.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విశేషం)

పొదిలి యూనియన్ బోర్డు

మే 5:- నూతనముగ విచ్చేసి పొదిలి గ్రామమున పనిచేయుచున్న కొందరు ఉద్యోగులు, గ్రామస్థులయొక్క పేదరికమును, అర్హతానర్హతలను, ప్రజాభిప్రాయములను చక్కగ గుర్తింపక, ఈ గ్రామమును యూనియన్ బోర్డుగా మార్చవలయునని మరికొందరిని తోడుకొని జిల్లాబోర్డువారికి అర్జీ దాఖలు చేసుకొనిరి. జిల్లా బోర్డు వారును ఈ కోరికపై ఆగ్రామమును యూనియన్ బోర్డుగా మార్చ నిశ్చయించి యుత్తరవుల బంపిరి. అంతగ్రామములోని కోట్ల, యిండ్లమున్నగునవి కొలవ వారంభించిరి. పన్నులు విధించిరి. దీనింజూచి గ్రామస్థులందరూ మేల్కొనిరి. మూడు 200 మంది గ్రామస్థుల సంతకములతో, తమస్థితిని స్వయముగ విచ్చేసి, విచారించి యూనియన్ బోర్డును రద్దుపరచవేమని ఈ దిగువ అర్జీని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు పంపియున్నారు.

“మా గ్రామం చాలా చిన్న గ్రామము. ఏవ్యాపారముగాని, వ్యవసాయముగాని విశేషముగా లేదు. ఈ గ్రామమునకు ఇదివరకెన్నడును గ్రామయూనియన్ లేదు. 200 యిండ్లు హిందువులు, 200 యిండ్లు మహమ్మదీయులు నున్నవి. ఇదివరకు చిన్న చిన్న యిండ్లుగానేయుండి యిప్పుడు అగ్నిభయమునకు వెరచి అవసరపు తెచ్చుకొని చిన్న చిన్న పట్టణములు కట్టుకొని యున్నాము. ఇదివరకు పూరియిండ్లుగా నుండినది. ఈయూరిలో యేదో ఒకరు యిద్దరులపై అందరికిని భోజనపనకులకే కష్టము.

మా పూరిలో చైత్యములు గాని రైతులకుగాని మిగత అందరికినిగాని యిచ్చములేక కష్టము కలిగించే యేర్పాట్లను యేదోయితర గ్రామములనుండి వుద్యోగశీలిగావచ్చిన కొందరు యిది యూనియన్ చేస్తే బాగాయింట్లుందని సలహాచెప్పగా గ్రామంలో యూనియన్ యేర్పరిచినయెడల నష్టములేదని కొందఱు మనుష్యులు వాండ్లసలహాకు యిచ్చపడి గ్రామంలో ప్రజలకు అయిచ్చముగా గ్రామస్థుల యిచ్చములేకనే యూనియన్ యేర్పాట్లు చేయుచున్నారు.

ఏవరో ఒకరిని మెంబరుగా వారేనిలువబడి, వారియిచ్చమైనవారిని ప్రసిద్ధులుగా ఎన్నుకొని మాకు తెలియకుండానే మాయిండ్లను వారియిచ్చానారము కిమ్మితులను ఏర్పరుచుకొని పన్నులు విధించి, రోడ్లుకొలుస్తాయున్నారు.

ఇది గ్రామంలో యెవరికిని యిచ్చము లేదు. మా గ్రామము యిప్పుడు కూడా ఈ భ్రమగానే యున్నది. అపరిశుభ్రత గేహుత్రమును లేదు. రాకపోకలకు శుభ్రమైన హైవే రోడ్లు గ్రామమునకులే యున్నది. ఈ చిన్న గ్రామంలో యూనియన్ నిర్బంధములనుండి ప్రజలను బాధించి బ్రతుకజూచెడువారి మాటలను వినక ప్రజలకు కష్టములులేక కాపాడెదరని ప్రెసిడెంటు వారినిన్ని బోర్డువారినిన్ని ప్రార్థిస్తాయున్నాము. ఇందుకు గుఱించి త్వరలో క్రెడెన్షియోని గ్రామమును తనికీచేసి పన్నులను త్రోసివేయించుదురని తమకునాన్ని మిక్కిలి వేడుకొనుచున్నాము”.

పై అర్జీనకలు నోకదానిని జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారికి పంపి, ఇందు వారిసాయముకూడ అర్జీదారులు వేడుచుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు శ్రీయుతులు! గూడూరు శేషురెడ్డి, గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు ఈ పొదిలి గ్రామమునకు విచ్చేసియుండి, గ్రామపరిస్థితులను చక్కగ విచారించిరి. గ్రామస్థులు మిగల బీదలనియు, పన్నులు కట్టటకు కత్తిచాలదనియు తెలుపుచున్నారు. జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శులు, అధ్యక్షులు, ప్రచారకు లనేకులును పొదిలి గ్రామమును పూర్వము చూచియున్నారు. వారందరూ గ్రామము చిన్నదనియు, గ్రామస్థులు కడుబీదలనియే చెప్పుచున్నారు.

జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పానకా గోవింద రెడ్డిగారిలో ప్రస్తావనకేమున ఈ పొదిలి యూనియన్ బోర్డు పై అర్జీనిగూర్చి విచారించితిమి. తాము ఆగ్రామము చూచియుండలేదనియు, గ్రామస్థులు బీదలుగనుండి, యూనియన్ గా మార్పు కంగీకరింపనియో నిర్బంధము చేయజాలమనియు, దాని విషయము సభ్యులందరు వానిని యాతేపించి యుండిరనియు, కూడ తెలిపిరి. పోస్టల్ రైల్వే హెచ్చించినందుచే వచ్చిన అదనలాభముచే దేశమునందుకు గ్రామాదులందు పోస్టల్ సౌకర్యముల హెచ్చించుటకు మార్గగా, యితరవిధములగు సామాన్య రైవేస్టాంపుక్రిందికి మార్చివేయుట చాల అన్యాయమని ఖండిం

చిరి. ఇంట్లాండు మున్నగుదేశములందు పోస్టల్ ఉద్యోగులకుండు వసతులను వివరించి, అట్టివిధానమునే హిందూదేశమునందు ఏర్పరచవలయుననియు ఈ కార్యమున కడపటివరకు జయము పొందుటకు కలయు త్యాగమును పోస్టల్ సౌకర్య లండరును చూపవలయుననియు కోరిరి.

యువజన క్రైస్తవ సంఘము

ఈ సంఘము వారి యజమాన్యమున గడచిన నెల 18 తేదీ జీససు క్రైస్తవత్వమును గూర్చి రెవరెండు మ్యాన్ టి గారు నెల్లూరు చేంబర్స్ హాలునందు ఉపన్యసించిరి. వెంకటగిరిరాజు కళాశాలాధ్యక్షులు శ్రీయుత రాయసం వెంకటాశిపుడుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ఉపన్యాసములు బైబిలునుండి కొన్ని వాక్యములను చదువుచు వాని తత్వార్థములను ఏనుక్రీస్తుయొక్క అనుభవములను మున్నగువానిని కొంత విపులముగ బోధించిరి.

అధ్యక్షులు శ్రీవేంకటాశిపుడుగారు తమ ఉపన్యాసమున అంగ్లేయులను, అమెరికనులను ప్రస్తుతకమున హిందూదేశమున వసించుచుండు మహాత్మాగాంధీగారిని ఏనుక్రీస్తునంతటి సమానునిగ జెప్పియున్నా రనియు రాజకీయవిషయములయందు రైట్లు లుండినను, మహాత్మాగాంధీగారు ఏనుక్రీస్తు చూపిన అఖండత్యాగమును జూపియున్నారనియు దీనిని యెల్లరును గమనింపవలయుననియు గోరిరి. ఏనుక్రీస్తు మతమునందుండి కొన్ని ముఖ్యవిషయములను హిందూమతమున లేకుండుటచే వానిని హిందూమతమున జేర్చుకొనవలయుననియు క్రైస్తవసోదరులకుడ హిందూమతము నుండి తమమతమునందులేని ముఖ్య సూత్రములను చేర్చుకొనవలయుననియు, అంత నవి సంపూర్ణమతము లగుననియు తెలియజెప్పిరి. ఈనెల 21 తేదీ సాయంకాలము స్క్రిత్ దొరగారి యాధిపత్యమున మద్రాసు వాసస్థులు రెవరెండు ఫెర్ గూసన్ గారు క్రైస్తవత్వయొక్క మరణమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

ఈ క్రైస్తవసంఘమువారిచే నేర్పరచబడిన ఉపన్యాసముల వినుటకై హిందూయువకులనేకులు విచ్చేసియుండిరి. క్రైస్తవమతమునుగూర్చి సహజభావము వహించి కొంత తెలిసికొనవలయునని యుత్సాహపూరితులై యుండిరి. క్రైస్తవమతమునందున్న తమహిందూసోదరుల మతగ్రంథములందలి విషయముల చక్కగ తెలిసికొనుటకు ప్రయత్నింపవలయును. ఇట్లు నర్చినచో ఇరువురకును మైత్రి చేకూరగలదు.

వేలపు నోటీసు

బెజవాడ సబుకోర్టు ఫైల్ Os 61/1923 నెంబరు దావాలో

వాడు:- శ్రీరాజారామచంద్ర అప్పారావు బహద్దూరు జమీందారుగారు వగయిరాలు

ప్రతివాడు:- కొత్తూరి వెంకటసుబ్బారాయుడు వగయిరాలు

బెజవాడ సబుడిస్ట్రిక్టులో చేరిన ఎనమలకుమరు గ్రామములోని దిగువ ఉదహరించిన పాద్యులమధ్య స్తమైన సుమారు 40 ఎకరములు గల యాదావాలంక భూమిలో కొంతభాగము 15.5-24 తేదీన (అవసరమైనవెడల మరుసటి దినములలో సున్నా) ఉదయము 7 గంటల లగాయతు ఎనమల కురుదుగ్రామములో మండపమువద్ద ఒకసంతకమునకు యిజారాపాడబడును. సదరు భూమిరెండు ఖండములుగా యిజారా కివ్వబడును పాటదారులు వేలపును రేతులకు లోబడి పాడవలయును.

పాద్యులు:- ఈ త్తరము. ఎనమల కురుదు గ్రామములోని మొఖాసాభూములు కొంతవరకున్న వేలంక కొంతవరకున్న తూర్పు:- వేదపులి పాక గ్రామపాలిమేర దక్షిణము కృష్ణానది.

పడమర:- ఎనమల కురుదు మొఖాసాప్లాను దాఖలా సర్వే 58 నెంబరు భూమికితూర్పు సరిహద్దునుంచి తిన్నగా కృష్ణానదివరకు నిర్ణయింప బడేలయిన.

మర:- వేలపు వరతులు పాటకాలమందు తెలుపబడును. తిబిట్ల కావలసినవారు రిశీవరును కనుగొన వలయును. బెజవాడ 7-5-24

బి. నరసింహారావు రిశీవరు

చెన్నపురి బజారుధరలు

మే నెల 9-వ తేది వాతావరణము

(1) ధాన్యములు

జనియాల బా 1-కి	రు 37-0-0	మొదలు 45-0-0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు, వరకు
కునుమ తెనాలిని ,, ప 48 గలవి	రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిని ,, డిటా ,,	16-8-0	17-0-0
డిల్లిని ,, డిటా 45 గలవి ,,	16-8-0	17-0-0
కాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8-12-0	9-0-0
నువ్వులు ,,	24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 12-0-0	రు 18-4-0
సెనగలు ,, డిటా ,,	9-8-0	10-4-0
పెసలు ,, డిటా ,,	10-12-0	11-0-0
మినుములు ,, డిటా ,,	12-8-0	13-12-0
ఉలసలు ర 164 ,,	7-8-0	8-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
నెయ్యి వ 1-కి ,,	14-0-0	26-0-0
కొండాపురం నేరు సెనగపప్పు బా 1-కి ,,	60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము ,, ,,	55-0-0	58-0-0
నేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 138 మిషన్ నూనె 129	
అమడము నూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	160-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి	రు 200-0-0	
కూరపనుపు ,,	రు 160-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరిని) బా 1-కి	రు 70-0-0	98-0-0
గుంటూరు పాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45, 50	
కాళవస్త్రీ పాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి	రు 35-0-0	50-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 82-0-0	84-0-0
చదరం ,,	82-0-0	86-0-0
రవుండు ,,	81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 రులంకి	రు 78-0-0	81-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25-6-0	25-8-0
సవరను 1-కి		15-5-8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 295-0-0	305-0-0
కాగి డిటా	రు 355-0-0	360-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 44-0-0	44-12-0

(7) రంగులు అలిజరైన

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 95-0-0
కొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా
సింహం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 87-0-0

బి. ఐ. టి. హేలూపురము,

సమాజము వారు

తెనాలివాసవి విలాస

నాటకశాలలో

ప్రతాప రుద్రీయమును

10-5-24 తేది శనివారమునాడు ప్రదర్శింతురు. టవరుకంపెని

కవహరి

నీనా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-0-0
 దగ్ధ శ్వాసకోశములందు బలహీనతలను ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు కైత్ర్యములను ఏర్పడిన దగ్ధ. శిశుకాలమున ప్రబలింప దగ్ధ. శ్వాసకోశముల నూత్న సాకములందు ఏర్పడుదగ్ధ. ఉబ్బునము, క్షయదగ్ధ దగ్ధత సేవించవలసిన మందు దగ్ధ విధమును బట్టి యుండును.
 అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

రామచంద్రపురం

ఒక బోగస్ యిన స్వేచ్ఛరు

కొన్ని సంవత్సరాల తేదీ కొంతకంటే ఇనస్పెక్టరునది యు మరొకటి పోట్ల స్వేచ్ఛలో అధికమునందు చేత పోట్లలోని తేదీ ఆదిమాంధ్ర నూర్ల పరిశీలనకు తెలుగు దివ్యమై టువారు ఆదిమాంధ్రులకు కాంత సేవ్యము నిమిత్తమై యున్న చున్న గన్న మేలు పుంతలు తేదీచేయించు ఒకడు రాష్ట్రము మాతాల్లా కాలా సంవాచము చేయుచున్నట్లు తెలియజేయుచున్నది. ఇంతవరకు నడుచుచున్న తేదీలలో, అధికపురం, తాళ్ల పోట్ల, రాజులకు మొదలగు కొన్ని గ్రామములలోని అన్నిటి నూర్ల రిజిస్ట్రలో మార్పులు వాని పోయినాడు. అయ్యగ్రామములలోని పుంతలు పరిశీలించుట పోవుచుంటే ని ఆగ్రామములలోని ఆదియాంధ్రులను పరిశీలించి అత్యంత వారి కపు యిచ్చించెదనని చు కట్టామిదనాడ వారికి నాకుగ్రామములలో నిచ్చించెదననియె చెప్పి కాళ్లకడనుండి కొం డబ్బు కూడ తీయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇది తెలిసి ఇచ్చుటిలేదు ఈ ఆదేశానికి ఇనస్పెక్టరు వారు నూర్ల రిజిస్ట్రాటింగున క్లుగారికి తెలియజేయుగా అయిన ఆయాగ్రామముల రిజిస్టరు లు తెప్పించి పోలికలవారికి తెలియజేయవలెను. రిజిస్టరులలో గుంకకము తెలియజేయవలెను. పోలికలవారు పోలికల చేయుచున్నార.

(సక్రీయవితేధి)

జామివార్తలు (విజయనగరంతాలూకా)

పుత్తూర్ కుటుంబం: ఈనెల 2 వ తేదీన శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగరం నాథుని శ్రీ యుగరాజువారు నిర్మించిరి కుభూర్త తెలిసింపబడిన ప్రజల తానూపురికులైరి. తేనాలయములో ప్రార్థనలు జరిపిరి. ఈ శ్రీ. వావికొలను వెంకటేశ్వరస్వామి పుంతులు (అయిన) గా నిమిత్తానామ తెల్లడిచేసిరి. పురజాను లోకమున దండచేసిరి. కరు మనస్సు లకు ప్రసాదములు (తెల్లం) పాకము నొసగబడెను. శ్రీయగ రాజువారి నామకీర్తి మహోత్సవమునను వీర ప్రజల కన్నదానము చేసెదని తెలియజేయుట కెంతయు గంభీరముచున్నాము.

కాలమానము: ఎడ లభికముగా కాయుచున్నది. ఆహారపదార్థముల నెల ధోయగా నున్నది. కూరగాయలు దొంతుటకుదురు ప్రజాగా యున్నది. ఈనెలలోను పురపాల కసంఘమువారు వీధులవెంటి తిరిగి క్రయించువారికి పన్ను కొత్తగా నిధించిరి. వ్యాపారము కర్ణమన్నది. తినుబండారము లభించుట లేదు. ప్రజలు యిట్లుండెడుచున్నార.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

పశ్చిమ కృష్ణామండల జాతీయోపసంఘము నుండి ఎన్నికలు

ఈ సంఘకార్యదర్శి యిట్లు వాయుచున్నారు:- పశ్చిమకృష్ణామండల జాతీయోపసంఘమునకి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమునకు తెంపాడ తాలూకా నుండి 4 తిరువూరు 2 కందిగము 2 కన్నకరం 2 నూపే 2 చొప్పున 18 కపులను, జిల్లామీద జనాభాదీక్షల తరపున 1 కన్నా శ్రీల కరపున ఒకరున్ను కంచుల తరపున ఒకరున్ను మొత్తము 16 గురుకపులను ఎన్నుకొనవలసి యున్నది. ఈ ఎన్నికలు ఈ నెలలోనిలోగా పూర్తిచేసి ఆం. రా. జా. సంఘము వారికి పంపింపవలసియున్నది. ఈ కవలలో ఆయాతాలూకాలనుండి ఆం. రా. జా. సంఘముల కేగలదలచినవారు ఈనెల 20 తేదీలోగా దరఖాస్తులు పంపవలయును. 20 తేదీ వాటికి తర్వాతవచ్చు దరఖాస్తు లంగీకరింపబడవు. ఎన్నికలకు నిర్ణయ దరఖాస్తుదారుల చేర్చుట ఎన్నికల నిధానము ఈనెల 20 తేదీలోగా పులికొండ ప్రచురింపబడును.

శ్రీల రాష్ట్రీయోపసంఘమువారి ప్రచారము

ఒక కచారం దీట్లు వాయుచున్నాడు:- శ్రీమతి పాదకా కనకమ్మగారు (శిల్పారు), శ్రీమతి ఉన్నర లక్ష్మి రాజమ్మగారు (గుంటూరు), కేకరాంధరి చల్లూరు ముప్పూరు గారు చువ్వురకు తిరిగి గోదావరిజిల్లాలోని మాఖ్యసలములందు యానెల 12 తేదీలో ఆంధ్ర ప్రచారము సాగింపవచ్చును.

బాదల కాస్త్రవీరు శ్రీమతి మనసాక కమలమ్మగారు ప్రచారము చేయదలచుచుండిరి. కాని ఆ సాక్షాత్తుగా జబ్బుచేసి నందున వారు ప్రచారార్థము పోలాలకుడును చాల విచార కరము.

నోటీసు

కృష్ణాడీప్రిస్ట్రోల్ O. S. No. 18 of 1920

మచిలీపట్నం సబుకొర్టుఫయర్ E. A. No. 456 of 1924

వాది:- శ్రీరాజాబాబాయమ్మ దేవర వెంకటభామ్య కార్ల రావులవద్దను జమిందారుగారు మైనరై నందున రిల్ల నెట్టు ప్రాంతం శ్రీ రాజా వెంకటలక్ష్మీనరసాయమ్మ బహు ద్దరు జమిందారికిగారు.

యెదిరి

ప్రతివాది:- శ్రీరాజా బాబమ్మదేవర సత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బహుదరు జమిందారుగారు.

ఈవాదాలోని ప్రీమిసరీడిక్రి అములులో, కృష్ణాకర్ కర్లుగారు, దక్షిణపల్లూరు యెట్టేట్ల గ్రామముల నన్నిటిని లాట్లు చేసి ఉభయపార్టీలకు పంపిణీచేసినారు. మైనరైవాదిగారి భాగ ముమీదనున్న ప్రతివాదిగారి భాగముమీదనున్న తాకట్టు మొదలగు అన్యక్రాంతములు అనవసరముగాను, అకాశ్రీయ ముగాను ప్రతివాదిగారు చేసినట్లును, చేయబోవుచున్నట్లును తెలిసి, మైనరు వాదిగారికి చూ సినగయరాలక్రింద యాదా వాలా సీయబోవు ఫయనల్ డిక్రీనిజిట్టి రావలసిన కొన్ని లక్షలరూపాయల మొత్తము యెగరవేయవలెననీ దురుద్దేశ్యమును ప్రతివాదిగారు కనపరుచుచుండుటచేత, ఆయన భాగమునకువచ్చిన గ్రామములనన్నిటిని, వానిలో కట్టడములు మొదలగు యావత్తు సీతినీకూడా, తోడ జప్తు చేయవలసినదని కోర్టువారు ఏ 2-5-1924 తారీఖున ఉత్తరువు జారీచేయించి నారు. కాబట్టి సదరాస్తులను యెవరును, అయినవలన తాకట్టు గాగాని, క్రయముగాగాని, మరియొకవిధముగాగాని అన్యక్రాంతములు చేయించుకొనరాదను. ప్రీమిసరీ డిక్రీఅయిన ఏ 8-8-1921 తారీఖునుండి నేటివరకు ప్రతివాదిగారు చేసిన అన్యక్రాంతములను, వాకిలను మైనరు వాదిగారిని యేమాత్రము బాధించనేరవు.

మరియు జిల్లాకోర్టులో తిరిగి జాలై 5 వ తారీఖున తెర చెదరు. కనుక యీలోపుగా ప్రతివాదిగారికి యేవిధముగనైనను, అప్పుపెట్టినవారును వ్యాజ్యములుచేసినవారును, డిక్రీలను పొందినవారును, తమముఖముల వివరములనుగురించి నాకు తెలియగోరుచున్నాను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు, హైకోర్టునకీలు, మచిలీపట్టణము.

కస్తూరి

వెల తులము 1-కి రు. 40-0-0 లు.

ఇది ప్రకృతమైన నేపాళదేశపు కస్తూరి. డెకొంచెమైన ను కలిపితేకే ఫూటుగలిగి యుండును. వారమును మారింది చే మామునకు వేడియు పుష్టియు జేయుటకు కస్తూరి కలువల ప దార్ధము. జ్వరములకు, బాలెంతోగములకు, పన్ని పాతములకు మిగుల నుపయోగించును. వైద్యులును కుటుంబీకులను స్వచ్ఛ మగు దీనిచితెప్పించివాడిన వెలయండును, గణమునందును రాధ ము పొందగలరు.

పచ్చకర్పూరము మొదటికంకు. 1-కి రు. 8-0-0 లు. పచ్చకర్పూరము:- రెండవకంకు వెల తు. 1-కి రు. 1-0-0 లు. తుంకుపువ్వు:- వెల తు. 1-కి రు. 1-4-0 లు. రంగువేసిన గడ్డికాక నిజమగు కుంకుమపువ్వు. తులముకన్న త క్కువ పంపబడును.

బలమునకు ధాతుపుష్టికి యూవానివైద్యు దీనిన విశేష ముగ వాడుదురు. మొదటికము పంపగలము.

మొమ్మాయ మంచిది. తు. 1-కి రు. 5-0-0 లు. కొలాజిత్తు మంచిది. తు. 1-కి రు. 5-0-0 లు. ఆదివచ్చికాన లేక జున్నుతు. 1-కి రు. 8-0-0 లు. జున్ను మొత్తముగా కొనువారికి చవుకగా పంపబడును

గ్రహణిమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రక్తచరమములు, బంకవిశేషములు, బాణివిశేషములు, అజీర్ణవిశేషములు, నీటివిశేషములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను చూడుటకును నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. టిని లిల్లలకువాడ వాడవచ్చును. మెటనే గుణ విచ్చును. అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

వేలము

ఈదిగువ రమారమిగా తెలపబడిన కునకలు, ప్లాంటులు ఇతరసామానులు బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే మీదుగా నున్న ఖరగ్ పురమునందు రైల్వే ఆక్షన్లకు మెసర్లు విలిహారియా బ్రదర్లు వారి మూలముగా 28-5-24 తేదీ వుత్తయంకి గంటలకు ను, ఆప్రకారముగానే మరు దినములందును తెలమువేసి విక్రయింపబడును.

వేలము వరకులు, యితరవిధములు తెలియగోరువారు మెసర్లు విలిహారియా బ్రదర్లు రైల్వేకంట్రాక్టరులు ఖరగ్ పుర యు అనువిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

తునకలు వివరము

మాను పలకలపై నుండు ఉక్కుతునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరరక ముల కునకలు 175 టన్నులు తెలులు 8 1/2 టన్నులు, నానావిధ డబ్బూ. వి. ఏ. ఎం. వి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కుతునక లు 190 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన టైరుక ఉక్కుతునకలు 100 టన్నులు, సి.వి.గానెటూర్లు 20 టన్నులు, యిర్లడి బోరింగులు 85 టన్నులు ఇర్లడి కునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కిరసనాయిర్ డబ్బాలు 2000, అనేరల ముల కోల్లు ఉక్కుదాబాకమ్ములు 6.8 అడుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎఫ్. జి. బారుదూలములు) కునకలు 180 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిర్లడి బాయిల్ ట్యూబుల కునకలు 30 టన్నులు, కంచబోరింగుపాడి 2 టన్నులు మొద లగునవి.

ప్లాంటు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాసిటి వైద్యున్ డిఫరెన్షియలు పుల్లిబా కులు నెం II, బ్రూసెన్ ఎక్స్కావేటరులు పూర్తిగా నుండునవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనవి నెం 6 తెల్లు పేటెంటు స్ప్రియింగు మెషిను నెం 1 చిన్నచిరె క్లిక్ రైటింగు సెట్ తని బంగళాలకు తగినవి. 225, 280 వోల్టులు గలవి. డి. సి- మంటు వాండు 1. 25 కె. డబ్బూడైన మో 1850 అర్.పి.ఎం.చొప్పున పనిచేయునది. 2 1/2 డి. హెచ్. పి చే పనిచేయునది. పెట్రోల్ జానియర్ కిరసనాయిల్ ఎంజిను వోల్టు మీటరు స్విచ్ బోర్డు, హామూ ఎక్స్కేప్ మెంటు గలవి 60 కె విక్టారెండ్రెవ్ జనరేటింగు సెట్లు, టెల్లెను అందు మార్కెన్ 2 డి. సి ఎంజిను డ్రైవరాలు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలవి 80 కె. డబ్బూ 220 వోల్టులు ప్రకారము గలవి, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పౌనులఆవిరి ప్రెస్సురు గలవి స్విచ్ బోర్డుతో సహాగలవి కొంతకాలమునకు మునుకే పూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినవి. అన్ని కొలతలకు వైన 8.0" ఎత్తు 17.8" పొడవు, 8.2 వెడల్పుగలవి. డి. ఎఫ్. రైల్వే ఏజంటు గారి ఉత్తరువు వైన

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:- వారనండి రామకృష్ణులుగారు ఆంధ్రభాషాయనునదివికళకువిద్యకు నష్టంధట్టా తును రచించిన ఆంధ్రవ్యాకరణమున 18 జ్యోతి తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భాకతకతులను నిమగ్నించి నష్టంధట్టా నూతనములకు సంస్కృతాధికములయిండు ఆంధ్ర భాషా వ్యుత్పత్తులనుదాహరించుచు వ్రాయబడిన ఆంధ్రవ్యాకరణమున వ్యాఖ్యా ఆంధ్రకృష్ణు శింతామణి నష్టంధ కర్తృకము కావడము కా వాడుకలన్నియు సుప్రచురముగా ఖండింపబడింది. కాని నేనుకు తెల్లడ చుట్టుముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియో గలవు:-

వెల 0-12-0. పోస్టేజీ కలు. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము-తెన్నుపురి

నుఖభోగి తెలుము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్నివిధముల ప్రసక్తము, కొంత ప్రసక్తము ఈతెలు ము కురదొంగించును ఈతెలుమునకు ప్రసక్తము చూడును. లో పలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని నామములను భోజ్యము కాన పాడుచు వైన గాయములకును వాడవచ్చును. అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము

రత్న పురుష లేహ్యం

ఈ కవచమును తప్పక తగ్గించుకొనుట అపారమైన ఫలమును కలిగించును. కుష్ఠమేహములను తగ్గించును. మూత్ర రోగములను తగ్గించును. ముఖవ్యాధులను తగ్గించును. చెవికి నీరు పడునట్లు చేయును. కేరళ 0-4-0.

కృత లేహ్యం

విగ్రహారూపమునందు ఉన్నది. కర్మములను తగ్గించును. కేరళ 0-4-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

రాయవరం - గోదావరి జిల్లా.

సుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తైలము విడుదల చేసిన ముఖమున ఏర్పడు మెరిమలు మచ్చలు మానును. ముఖము కాంతిపొంది, ముగ్ధముగా అర్థమున ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వము కలిగి, నాశనము చేయును.

ఈ తైలము మంచున వాడన గలిగి మిగిలిన సుందరము. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పరాటికల్ వర్కుస్

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రకృత మూత్రము

ఇది కల్యాణకరమైనది. మూత్రము, మొదలగువాటిని శుద్ధి చేయుటకు రాయయల చేయబడినది. మూత్రములో కలిసిపోవు కుష్ఠము, మూత్రమునందు తీపి (phosphate), తలపు మొదలగు రోగములు, నడుమనోవ్వు, వారరోగము, జ్వరములు, బలహీనత యితర శ్రమబంధమైన అంటువ్యాధులు మొదలగునవి తగ్గించును.

ఒక కుటుంబము కొనుగోలుకు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1/5-0 గలదైతే ఒక సారి అర్ధరూప పంపిన ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు యివ్వాలి.

మా కొనుగోలు కార్యకలాపము యివ్వగా కంపెనీదేవుడు

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road, Madras.

కర్మశాలహరి

వెల సీ 1-కి రూ 6 వి. పి. సహా 0-10-0

కుష్ఠములు, మొదలగునవి తగ్గించును. చెవికి నీరు పడునట్లు చేయును. కేరళ 0-4-0.

అమృతాంజనము డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

సక్సన్ దంత చూరము

ఈ చూరము కేరళమునందు రాయయల చేయబడినది. కర్మ సుందరమైన వ్యాధులను తగ్గించును. కేరళ 1-కి 2 అణాలు. డబ్బీ 1-కి రూ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,

2 ఎ. అలంగాతా పిల్లపేరి, తిరుళ్ళిక్కడి, మదరాసు

చాకులు - తాళములు

మంగళికాక్షులు.

అభిషేకములకు వేయబడినవి. కేరళమునందు

తెలుగు భారతాంజనములకు వాడుక.

వి. వెంకటేశ్వర్లు టంక్ కో గిమిటెడ్

కర్ణాటకా అండ్ బాంబే లిమిటెడ్ etc.

8081 కెన్యాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

కెన్యాపురం అండ్ బాంబే లిమిటెడ్

25 సంవత్సరములనుండి సాటిలేని దివ్యమైనది. పేరుగాంచినది.

గుణములేనివో వైకము వాపసీయబడును

తా వి ఫో రం

ఇతర చికిత్సలన్నియు నిష్ఫలము లైనచోట మాత్రమే ఫోరము కొరకు వాడండి అన్ని పితులలోను మంచి గుణములున్నవి. ఇందులో రసము చేరువలేదు. మూత్రముగా వచ్చినదానికి 1 బుడ్డి చాలును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-4-0 పోస్టు ఖర్చు 0-6-0.

కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరు గానున్న డాక్టరు కె. ఎస్. భట్టాచారి గారి వ్రాసిన "లాపి ఫోరము ఇతర వైద్యములకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవుటలేదు."

MAGBONUM MEDICAL NOOK

77 Dey Street., P. O. Serampore (Bengal)

చెముడుకు
అమృతమైననుండు
చెముడుచెవిలో పోటు
చీముకాయలు హారము
నుదరని చోట సాంస్కృతిక
గయ్యైదమనిష్టాంపుష్పలం
రూపానావాసినంపబడును
బుడ్డి 1-కి రూ 4-0-0 పింజులు వేరు
డాక్టర్ రత్నం ప్రదర్శు
మారుబెరు. కృష్ణా జిల్లా

దంత చూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2 0 డబ్బీ 1-కి 1-4-0

ఈదంత చూరములో పండ్లతో ముటలను చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును. నోటువర్ణంధములేక యుండును. పండ్లముత్యములకంటె తేల్లగా నుండును.

సర్వసామాన్యముగా వాడుటకు దగియున్నది.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

అమృతాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధావధల జాబితా.

గజ్జికి తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4 0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష భాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిచేయును. వెలకన్న పోస్టుఖర్చు లధికమగునగాన ఇతరచుందులతో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

వేలకు మందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-4-0

ఈమనెన తలకు రాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమున వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

శిరోవేదన మూత్రము

20 మూత్రము డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈమూత్రము సుమారుగా ముటలను తైలపు తలనోప్పి, పెంట్ తలనోప్పి వెంటనే బోవును.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కెడి, ముటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, నోతుకు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగగలదు.

మోహి నీ తైలము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇది మనోహరమైనది. కేరళ విద్యార్థులు, స్త్రీలు, పిల్లలు, గర్భిణీలు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరమైన మోహి వ్యాధులను ప్రాచీన కురులును మనోహరముగా చేంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు సువాసన చెప్పనలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకు నాడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోనుండు పుట్టినివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాము. వేయలక సాపరికరించిన నిజము తెలియగలదు

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-2-0. వి. పి. సహా 0-12-0.

తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషభాధ గలదు తేలు కాటువలన విషము నెత్తులో ప్రవేశించదు. భాధనములవెంటె పెద్దనము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటను బండపొరుగులు చేసిన భాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటికంటె నుండును. కుట్టినచోట కొంచము మందు పోసిన భాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము భాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియెండు నుండదగినది, అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.